

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Norrköpings tingsrätts dom 2019-12-09 i mål T 2404-16, se bilaga A

PARTER

Klagande och motpart

Floating Accommodations Sweden AB, 559029-8880
Sandhamnsgatan 19 lgh 1201
115 40 Stockholm

Ombud: Advokaterna Carl-Johan Allansson och Tomas Marcusson
Advokatfirman NORDIA KB
Box 70389
107 24 Stockholm

Klagande och motpart

Migrationsverket, 202100-2163
601 70 Norrköping

Ombud: Advokaterna Toralf Hällen och Per Nilsson
Flood Herslow Holme Advokatbyrå AB
Box 7615
103 94 Stockholm

SAKEN

Skadestånd

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten skriver av Migrationsverkets överklagande.

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.

Floating Accommodations Sweden AB ska ersätta Migrationsverket för rättegångskostnad med 636 810 kr och ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från denna dag till dess betalning sker. Av beloppet avser 620 551 kr ombudsarvode.

YRKANDEN

Floating Accomodations Sweden AB (nedan Floating) har yrkat att hovrätten ska bifalla bolagets talan i dess helhet och att Migrationsverket ska ersätta bolagets rättegångskostnad vid tingsrätten.

Migrationsverket har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Både Floating och Migrationsverket har yrkat ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

PARTERNAS TALAN

Parterna har i hovrätten åberopat samma omständigheter och utvecklat sin respektive talan på i huvudsak samma sätt som vid tingsrätten.

Migrationsverket har anmärkt att det i tingsrättens dom saknas angivande av en grund som Migrationsverket har åberopat vid tingsrätten: *"Tillstånd till att ta emot passagerarfartyg på fastigheten Härnösand Utansjö 3:48 förelåg inte senast den 3 juli 2016."* Floating har inte haft någon invändning mot Migrationsverkets anmärkning.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Hovrätten har, den 20 oktober 2020, beslutat avslå Migrationsverkets yrkande att avvisa vissa omständigheter.

Hovrätten har, den 22 januari 2021, beslutat avslå Floatings yrkande att hovrätten ska ändra tingsrättens beslut att inte tillåta de först vid tingsrättens huvudförhandling framställda omständigheterna om Migrationsverkets bristande upplysning och insikt i förhållande till att avtalet skulle fullgöras vid kajplats i Härnösands kommun. Hovrätten har inte heller tillåtit Floating att åberopa omständigheterna först i hovrätten.

Parterna har i hovrätten presenterat samma skriftliga och muntliga bevisning som vid tingsrätten. Förhören vid tingsrätten har spelats upp med ljud och bild och i förekommande fall med enbart ljud. I hovrätten har omförhör hållits med Espen Tandberg.

DOMSKÄL

Kan avtalet komma att upphöra?

Parterna har i sina respektive sakframställningar och slutanföranden fört fram olika åsikter om huruvida avtalet kunde komma att upphöra eller inte. Floating har gjort gällande att bestämmelsen i andra stycket punkten 1.1. i avtalet syftade till att tydliggöra för parterna att de skulle agera skyndsamt för att tillgängliggöra boendeplatserna inom den utsatta tiden, alltså att den gemensamma partsviljan bakom regleringen avsåg ett skyndsamhetskrav. Migrationsverket har, å sin sida, gjort gällande att avtalet upphört den 3 juli 2016 eftersom Floating inte hade uppfyllt vissa i avtalet närmare angivna skyldigheter inom tidsfristen och att upphörandet var i enlighet med bestämmelsens ordalydelse.

Hovrätten menar att ordalydelsen i andra stycket i punkten 1.1. i avtalet är tydlig: ”*Har leverantören inte erhållit samtliga tillstånd och uppdraget påbörjats inom två (2) månader kommer avtalet att upphöra*”. Eftersom Floating påstått en gemensam partsavsikt som avviker från ordalydelsen har Floating, precis som tingsrätten angett, bevisbördan för sitt påstående.

Det är ostridigt att det var fråga om en direktupphandling och att parterna var överens om att man ville ha båten på plats så fort som möjligt. Espen Tandberg deltog vid de möten med Migrationsverket som hölls före det att avtalet ingicks. Han har berättat att det bl.a. fördes diskussioner kring vilken hamn fartyget skulle ligga i men han har inte nämnt några särskilda diskussioner kring att avtalet skulle kunna komma att upphöra vid en viss tidpunkt. Jon Ulfsrud, som också var med på mötena med Migrationsverket innan avtalstecknandet, har berättat att det fördes diskussioner kring hamnen och priset eftersom Migrationsverket ville pressa priset. Inte heller han har nämnt några

diskussioner kring villkoret i andra stycket punkten 1.1. De representanter som alltså fanns på plats från Floatings sida har inte berättat om att parterna innan avtalstecknandet var överens om att det aktuella villkoret endast skulle avse ett skyndsamhetskrav. Det finns heller ingen skriftlig bevisning som talar i den riktningen.

Migrationsverkets medarbetare, Elin Willén och Nina Svensson, som båda var med på mötena som föregick avtalet, har berättat att de ville förankra tvåmånadersfristen med Floatings företrädare. De fick besked av Espen Tandberg att två månader inte var något problem. Han sade att det till och med kunde gå fortare än så. Elin Willén och Nina Svensson fick intrycket att Floating var erfarna på området och de fick inga signaler om att Floating uppfattade saken på något annat sätt än att tvåmånadersfristen skulle gälla. Enligt Nina Svensson var Migrationsverket noga med att andra stycket i punkten 1.1 skulle gälla.

Hovrätten konstaterar att ordalydelsen i andra stycket i punkten 1.1 återkommer under punkten 4.2 i avtalet. Samma skrivning återfinns även i det anbud som Floating lämnade till Migrationsverket den 27 januari 2016. Vid det möte som hölls den 29 januari 2016 där Espen Tandberg och Jon Ulfsrud deltog tillsammans med representanter från Migrationsverket framgår av mötesanteckningarna och av förhöret med Nina Svensson att det gjordes en genomgång av det lämnade anbudet för att Migrationsverket ville säkerställa att leverantören förstått vad de lämnat anbud på och vad förutsättningarna för uppdraget var. Av mötesanteckningarna framgår även att det var fråga om ett villkorat avtal och att det skulle påbörjas inom två månader annars skulle det upphöra. Enligt Nina Svensson på Migrationsverket var den här bestämmelsen en förutsättning för hela upphandlingen.

I det tilläggsavtal som parterna tecknade under våren 2016 står att tidsfristen för att erhålla samtliga erforderliga tillstånd förlängs med ytterligare två månader och att uppdraget ska påbörjas senast den 3 juli 2016. Att avtalet var villkorat återkommer alltså på flera ställen och i flera olika dokument och inte enbart i själva avtalstexten. Enligt hovrätten måste det ha stått klart för Floatings företrädare att bestämmelsen i andra stycket punkten 1.1 inte enbart avsåg ett allmänt skyndsamhetskrav utan att avtalet faktiskt kunde komma att upphöra vid en viss tidpunkt om inte vissa krav var uppfyllda.

Hovrätten delar därmed tingsrättens bedömning att Floating inte har visat att den gemensamma partsavsikten varit någon annan än den som framgår av ordalydelsen i andra stycket punkten 1.1.

Vad har parterna avtalat om i fråga om tillstånd?

Floating skulle alltså erhålla samtliga tillstånd inom den angivna tidsfristen för att avtalet inte skulle upphöra. Vilka tillstånd som Floating ansvarade för enligt avtalet har parterna också olika uppfattning om. Floating har gjort gällande att bolagets ansvar var begränsat till sådana tillstånd som Floating kunde erhålla och att Migrationsverket sagt att bygglov inte krävdes. Migrationsverket har å sin sida gjort gällande att Floating skulle utreda vilka tillstånd som krävdes för verksamheten och se till att skaffa dessa tillstånd utan någon begränsning.

Espen Tandberg har berättat att diskussionerna som föregick avtalstecknandet inte handlade så mycket om tillstånd. Enligt honom pratades det mest om vilken hamn som båten skulle ligga i. Han har berättat att Floating hade diskussioner med företrädare för Djuphamnen i Härnösand om att eventuellt lägga båten där och att han delgav Migrationsverket denna information. Enligt Espen Tandberg och Jon Ulfsrud var det Floatings ansvar att hitta en lämplig kajplats. Jon Ulfsrud var av uppfattningen att Migrationsverket skulle sköta kontakterna med kommunen. Även frågan om bygglov var uppe till diskussion. Enligt Jon Ulfsrud ska Stewe Nilsson vid ett möte ha sagt att kommunerna bara begär bygglov om de inte önskar några asylboenden. I övrigt har ingen av dem berättat om några mer ingående diskussioner med Migrationsverket innan avtalet tecknades om tillstånd eller vad det kunde komma att innebära för Floatings del.

Migrationsverkets företrädare Elin Willén, Nina Svensson, Stewe Nilsson och Willis Åberg har alla uppgett att Migrationsverket saknade liknande erfarenheter av flyktingboende på fartyg. Även om Stewe Nilsson på 90-talet hade varit med om asylboende på båt var det nu fråga om en helt annan situation. Willis Åberg har berättat att det fanns en osäkerhet hos Migrationsverket om vilka tillstånd som krävdes för den här typen av boenden. Migrationsverket ville därför helt medvetet lägga ansvaret på leverantören att utreda vilka tillstånd som krävdes för genomförandet. Enligt honom var

det en förutsättning för hela upphandlingen att ansvaret för tillstånd skulle ligga på leverantören. I punkten ”4.2 Tillstånd” ges exempel på eventuella tillstånd som det låg på leverantören att skaffa, bestämmelsen var emellertid inte uttömmande. Migrationsverket tillämpade samma principer om leverantörens ansvar för boenden på land. Nina Svensson har berättat att det vid mötena som föregick avtalet klargjordes att det var upp till varje kommun att avgöra om bygglov krävdes och att detta var en fråga som Migrationsverket inte förfogade över. Hon har berättat att Migrationsverket vid anbudsgenomgången var tydliga med att leverantören hade ansvar för tillstånden. Migrationsverket tog inte på sig något ansvar för att undersöka om några tillstånd krävdes. Hon fick inga signaler från Floatings företrädare att de uppfattade saken på annat sätt. Willis Åberg har vidare berättat att anledningen till att avtalet förlängdes var för att Floating inte hade fått klart med alla tillstånd.

Hovrätten delar tingsrättens bedömning att det inte tycks ha förts några närmare diskussioner om exakt vilka tillstånd som krävdes för genomförandet och inte heller att det kommit fram någon gemensam uppfattning hos parterna vid avtalsslutet om någon avgränsning av Floatings ansvar när det gällde att utreda och skaffa tillstånd.

Vidare anser hovrätten att avtalstexten i punkten 4.2 om tillståndskrav är tydlig, att den avser hela uppdragets genomförande och hela den verksamhet som skulle bedrivas inom ramen för uppdraget. Av ordalydelsen framgår att det inte finns någon begränsning i Floatings ansvar vad gäller skyldigheten att utreda och skaffa de tillstånd som krävdes. Hovrätten menar att Floatings egen åsikt, om att t.ex. bygglov inte behövdes för fartyg, saknar relevans då det låg på Floating att ta reda på om bygglov krävdes och att skaffa ett sådant myndighetsbeslut för det fall det krävdes. Utredningen har heller inte visat att Migrationsverket skulle ha sagt att bygglov inte krävdes.

Hovrätten delar alltså tingsrättens bedömning att Floating inte förmått styrka påståendet att det fanns en gemensam partsvilja innan avtalstecknandet att villkoret om tillstånd endast avsåg sådana tillstånd som kunde göras gällande mot Floating.

Har Floating haft de tillstånd som krävdes enligt punkten 4.2 i avtalet per den 3 juli 2016?

Hovrätten delar tingsrättens bedömning att det är Floating som har bevisbördan för att bolaget hade presterat det som krävdes för att undvika ett upphörande.

Kajplatsen

Floating har gjort gällande att bolaget hade anskaffat kajplats i enlighet med punkten ”4.2 Tillstånd” i avtalet.

Av punkten 4.2 framgår att leverantören ansvarar för erhållande av samtliga tillstånd så som myndighetsbeslut m.m. Vidare framgår att leverantören ansvarar för att skaffa kajplats och att leverantören/anläggningen ska tåla inspektion från tillståndsmyndighet. Vidare framgår av första stycket i punkten 4.6 att leverantören svarar för underleverantörs arbete såsom för eget arbete och av tredje stycket samma punkt framgår att hamn eller ägare av kajplats är att betrakta som underleverantör.

Det är ostridigt att fartyget låg förtöjt vid kajplats i Utansjö hamn den 3 juli 2016. I målet har åberopats ett arrendeavtal mellan Floating och Let Us Care AB avseende ett vattenområde benämnt ”området norra kajen” på fastigheten Utansjö 3:48. Let Us Care har i sin tur haft ett arrendeavtal med markägaren Unwaste AB avseende samma område. Det kan ifrågasättas om Let Us Care som arrendator verkligen haft rätt att arrendera ut samma område till Floating. Oavsett vilket så är Unwaste AB såsom ägare av kajplatsen att betrakta som underleverantör till Floating enligt punkten 4.6 och Floating ansvarar för underleverantörs arbete såsom för eget arbete. Floating har invänt att ansvar för underleverantörens arbete inte innefattar ansvar för tillstånd. Hovrätten menar att bestämmelsen inte kan ges en så snäv tolkning. I underleverantörens arbete måste även anses ingå att tillstånd för verksamheten ska finnas. Floating verkar också ha uppfattat att kravet på att hamnägaren hade tillstånd att ta emot passagerarfartyg var något som låg på Floating att undersöka eftersom Floating på uppmaning av Migrationsverket att skicka in erforderliga tillstånd, den 28 juni 2016, lämnat in ett dokument vari står skrivet

att fartyget ligger i Utansjö hamn och att hamnen har samma godkännande som Djuphamnen i Härnösand att ta emot passagerarfartyg.

Precis som tingsrätten redogjort för så är det länsstyrelserna som ger tillstånd till hamnverksamhet. Länsstyrelsen Västernorrland har i beslut den 27 februari 2012 meddelat tillstånd för Utansjöverken AB (dåvarande hamnägaren) till hamnverksamhet vid fastigheten Utansjö 3:48 i enlighet med miljöbalken. Av beslutet framgår att tillståndet gällde för hamnverksamhet med lossning och lastning av gods, hantering av kemiska produkter och miljöfarligt gods samt periodvis lagring av gods och bearbetning av material. Vidare framgår att om bolaget övervägde en förändring av verksamheten eller dess bedrivande skulle bolaget samråda med tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen Västernorrland har i beslut den 22 juni 2016 ansett att det aktuella hamntillståndet inte omfattade att ta emot passagerarfartyg på sätt som var tänkt i avtalet mellan Floating och Migrationsverket. Länsstyrelsen har vidare ansett att avtalet mellan Floating och Migrationsverket innebar en sådan förändring av hamnverksamheten att Unwaste AB förelades att samråda med länsstyrelsen om att förändra hamnverksamheten. Det kan alltså konstateras att hamnägaren Unwaste AB saknade erforderligt tillstånd den 3 juli 2016 vilket det enligt avtalet ålåg Floating att se till att de hade. Enligt vittnet Lotta Taxén, fartygsinspektör, kan visserligen ett ISPS-godkänt fartyg angöra en hamn som saknar ISPS tillstånd, vilket Utansjö hamn saknade den 3 juli 2016. Att angöra en hamn måste dock betraktas som en helt annan sak än att låta ett fartyg med närmare 2 000 boende ligga i hamnen under ett år med möjlighet till förlängning upp till fyra år.

Hovrätten anser alltså att Floating per den 3 juli 2016 inte hade anskaffat kajplats i avtalets mening eftersom det saknades tillstånd för hamnen att ta emot passagerarfartyg. Till detta kommer att det från den 22 juni 2016 fanns ett beslut från Länsstyrelsen Västernorrland om förbud för Unwaste AB att på fastigheten Utansjö 3:48 ta emot och upplåta kajplats för passagerarfartyg. Ett beslut som gällde omedelbart tillsvidare. Enligt hovrätten saknas anledning att ifrågasätta det beslut som länsstyrelsen kommit till.

Eftersom det den 3 juli 2016 saknades tillstånd för passagerarfartyget att ligga i Utansjöhamn och Floating därmed inte kan anses ha anskaffat kajplats har avtalet upphört i enlighet med andra stycket p. 1.1 i avtalet. Det saknas därmed anledning att pröva om ytterligare tillstånd saknades.

Är vad parterna kommit överens om i punkten 1.1. oskäligt på ett sätt som ska föranleda jämkning?

Hovrätten delar tingsrättens bedömning att Floating har bevisbördan för de omständigheter som bolaget menar utgör grunden för den oskälighet som ska föranleda jämkning av avtalet.

När det gäller om Floating kunnat vara med och påverka avtalets innehåll eller inte så kan konstateras att det rör sig om ett avtal som har stora likheter med ett standardavtal. Vid den här typen av avtal ligger det i sakens natur att leverantören har begränsade möjligheter att påverka avtalets utformning, samtidigt råder avtalsfrihet. Precis som tingsrätten konstaterat kan det faktum att Migrationsverket haft en betydande kontroll över avtalets utformning inte anses innebära att villkoren av denna anledning är oskäliga. Hovrätten delar även tingsrättens bedömning att styrkeförhållandet mellan Migrationsverket och Floating inte kan anses ha varit så ojämt att det finns anledning till jämkning. Inte heller riskfördelningen mellan parterna eller att fristen för erhållande av bygglov eventuellt varit för kort kan anses medföra oskälighet. Hovrätten delar även tingsrättens bedömning att Floating inte har behandlats annorlunda eller sämre än andra leverantörer av asylboenden.

Sammanfattningsvis delar alltså hovrätten tingsrättens bedömning att Floating inte har visat att punkt 1.1. i avtalet varit oskälig på ett sådant sätt att det skulle föranleda jämkning.

Har Migrationsverket begått kontraktsbrott genom illojalt agerande?

Hovrätten delar tingsrättens bedömning att det är Floating som ska styrka att Migrationsverket har agerat illojalt.

Hovrätten gör samma bedömning som tingsrätten vad gäller påståendet att Migrationsverket skulle ha försökt påverka Härnösands kommun att inte låta fartyget lägga till i Härnösands djuphamn. Genom Fred Nilssons vittnesmål, som vid den aktuella tidpunkten var kommunstyrelsens ordförande i Härnösands kommun, är det visat att det var Fred Nilsson själv som tog kontakt med Migrationsverket för att efterhöra hur Migrationsverket ställde sig till situationen att kommunen eventuellt inte skulle meddela bygglov för fartyget. Han fick då beskedet att Migrationsverket inte skulle gå emot kommunen. Denna uppgift stämmer med vad Willis Åberg har berättat i sitt förhör. Vidare delar hovrätten tingsrättens bedömning att det inte är visat att Migrationsverket försökt agera för att Timrå kommun skulle tacka nej till att fartyget lades i Vistavarv.

Det är inte heller visat att Migrationsverket haft för avsikt att inte fullfölja avtalet. Av utredningen framgår att Migrationsverket vid ett möte mellan parterna i april 2016 bekräftat sin avsikt att fortsätta med avtalet. Vidare framgår av det mejl som Migrationsverket skickade till Floating den 21 juni 2016 att Migrationsverket skulle börja betala ersättning i enlighet med avtalet om Floating kunde uppvisa alla erforderliga tillstånd den 3 juli 2016.

Sammanfattningsvis gör hovrätten samma bedömning som tingsrätten att Floating inte har visat att Migrationsverket agerat illojalt.

Vid denna bedömning saknas skäl att pröva Floatings eventuella skada.

Migrationsverkets överklagande

Migrationsverket har överklagat ett beslut under rättegång (jämligt 49 kap. 9 § första stycket rättegångsbalken) vari tingsrätten beslutat att tillåta ett sakkunnigförhör med Anna Fröberg Flerlage och ett sakkunnigutlåtande. Migrationsverket har därefter återkallat sitt överklagande. Hovrätten avskriver Migrationsverkets överklagande.

Rättegångskostnad

Vid denna utgång ska Floating ersätta Migrationsverkets rättegångskostnad i hovrätten, oaktat att Migrationsverket inledningsvis överklagat en mindre delfråga. Yrkade belopp är skäligen. Rätten till ränta följer av lag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 21 maj 2021.

I avgörandet har hovrättslagmannen Niklas Rundberg, hovrättsråden Cathérine Beckström Gustafsson (referent) och Madeleine Lindholm samt tf. hovrättsassessorn Robert Ingemarsson deltagit.

Hovrätten är enig.

NORRKÖPINGS
TINGSRÄTT

DOM
2019-12-09
Meddelad i
Norrköping

Mål nr
T 2404-16

PARTER

Kärande

Floating Accommodations Sweden AB, 559029-8880
Stureplan 4 C
114 35 Stockholm

Ombud: Advokaterna Tomas Marcusson och Carl-Johan Allansson
Advokatfirman NORDIA KB
Box 70389
107 24 Stockholm

Svarande

Migrationsverket, 202100-2163
Huvudkontoret
Resursenheten
601 70 Norrköping

Ombud: Advokaterna Toralf Hällen och Per Nilsson
Flood Herslow Holme Advokatbyrå AB
Box 7615
103 94 Stockholm

DOMSLUT

1. Käromålet ogillas.
  2. Floating Accommodations Sweden AB ska ersätta Migrationsverket för rättegångskostnad med 3 462 529 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från denna dag till dess betalning sker.
-

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. BAKGRUND	4
2. YRKANDEN OCH INSTÄLLNING	4
2.1. Käranden (Floating Accommodations Sweden AB)	4
2.2. Svaranden (Migrationsverket).....	4
3. GRUNDER	5
3.1. Käranden (Floating Accommodations Sweden AB)	5
Avtalet och Migrationsverkets avtalsbrott.....	5
Oskälighet.....	7
Skada	8
3.2. Svaranden (Migrationsverket).....	9
Avtalet har upphört/hävts/sagts upp till omedelbart upphörande	9
Skada	10
4. UTVECKLING AV TALAN	11
4.1. Käranden (Floating Accommodations Sweden AB)	11
Avtalet	11
Partsavsikten.....	12
Arbetet med att iordningställa Ocean Gala.....	14
Erforderliga tillstånd	15
Tolkingar och överenskommelser vid sidan av avtalet	16
Avfallshantering.....	16
Rätt att förtöja fartyget i hamnen och kajplats.....	18
Bygglov	21
Säker utemiljö, elanslutning och egenkontroll	23
Oskälighet.....	25
Illojalitet	26
Likabehandling	27
Betalningar som erlagts för Floatings räkning/kostnad för Floating	27
Skada	28
4.2. Svaranden (Migrationsverket).....	36
Avtalet och partsavsikten	37

Avtalet har upphört/hävts	38
Tolkningar och överenskommelser vid sidan av avtalet	41
Erforderliga tillstånd	41
Rätt att förtöja fartyget i hamnen	45
Kajplats.....	50
Avfallshantering.....	51
Säker utemiljö	56
Elanslutning och egenkontroll	60
Bygglov	61
Ensidigt upprättat	64
Påstådd oskälighet.....	65
Påstådd illojalitet.....	67
Likabehandling	68
Redo att påbörja uppdraget.....	68
Skadeståndsskyldighet och påstådd skada.....	69
5. BEVISNING.....	77
5.1. Käranden (Floating Accommodations Sweden AB)	77
5.2. Svaranden (Migrationsverket).....	78
6. DOMSKÄL	79
Parternas avtal.....	79
Är vad parterna kommit överens om i punkt 1.1 i avtalet oskäligt på ett sätt som aktualiserar jämkning?	90
Har Floating per den 3 juli 2016 haft de tillstånd enligt punkt 4.2. i avtalet som krävts för att undvika upphörande?.....	96
Har Migrationsverket genom illojalt agerande begått ett kontraktsbrott?.....	101
Sammanfattande slutsatser	105
Rättegångskostnad	107
7. ÖVERKLAGANDEHÄNVISNING.....	107

1. BAKGRUND

Under året 2015 var Migrationsströmmarna till Sverige mycket omfattande och svenska myndigheter stod under hösten/vintern 2015/2016 inför en utmanande flyktingsituation. Migrationsverket måste ordna boendeplatser för det stora antalet asylsökande som anlände till Sverige. Migrationsverket upphandlade därför flera olika boenden genom s.k. direktupphandling, däribland tillfälliga boenden på passagerarfartyg. Parterna träffade avtal om tillfälligt boende på passagerarfartyget Ocean Gala. De tecknade senare ett tilläggsavtal, genom vilket tiden för erhållande av erforderliga tillstånd förlängdes. Migrationsverket skickade den 6 juli 2016 ett e-postmeddelande till Floating Accommodations Sweden AB med underrättelse om att Migrationsverkets uppfattning var att avtalet upphört att gälla per den 3 juli 2016.

2. YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

2.1. Käranden (Floating Accommodations Sweden AB)

Floating Accommodations Sweden AB (nedan Floating) har yrkat att tingsrätten ska förplikta Migrationsverket att till bolaget betala 20 154 416,1 USD jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 1 juli 2017 till dess betalning sker.

Floating Accommodations Sweden AB har yrkat ersättning för rättegångskostnad.

2.2.Svaranden (Migrationsverket)

Migrationsverket har bestritt Floating Ackommodations Sweden AB:s samtliga yrkanden. Inga belopp har vitsordats som skäligen i och för sig eller på annat sätt rimliga. Migrationsverket har vitsordat att ränta ska beräknas från den 1 juli 2017.

Migrationsverket har yrkat ersättning för rättegångskostnad.

3. GRUNDER

3.1. Käranden (Floating Accommodations Sweden AB)

Avtalet och Migrationsverkets avtalsbrott

Parternas skriftliga avtal träffades den 2 mars 2016. Enligt avtalet skulle Floating inom två månader från avtalets undertecknande ha erhållit samtliga tillstånd för verksamheten och ha iordningställt fartyget för att kunna påbörja uppdraget med att ta emot asylsökande. Efter diskussioner mellan parterna träffades den 1 maj 2016 ett tilläggsavtal som innebar att tiden för att erhålla erforderliga tillstånd förlängdes med två månader. Den sista dagen för att uppfylla villkoren i avtalet var den 3 juli 2016. Floating har uppfyllt ska-kraven och sina åtaganden enligt avtalet. Migrationsverket har i e-postmeddelande till Floating den 6 juli 2016 meddelat att avtalet upphört att gälla per den 3 juli 2016 utan att grund för sådant upphörande förelegat. Vidare har Migrationsverket den 13 juli 2016, den 21 juli 2016, den 22 juli 2016 och den 1 september 2016 klargjort att Migrationsverket inte avsåg att fullgöra avtalet.

Den 21 juni 2016 meddelade Migrationsverket att myndigheten inte skulle åberopa bestämmelsen avseende att inflyttning av asylsökande var en förutsättning för ersättning till Floating. Migrationsverket har ändå inte erlagt betalning till Floating enligt avtalet.

I punkten 4.15 i avtalet anges att leverantören ska uppfylla samtliga ställda krav under hela avtalstiden om inte annat är särskilt angivet. Bestämmelsen avser emellertid förhållandena sedan avtalet påbörjats. Mot bakgrund av Migrationsverkets besked – och uteblivna besked – har Floating agerat avtalsenligt genom att avvakta med att färdigställa den slutliga dimensioneringen av vissa installationer till dess besked avseende inflyttning av boende erhöles.

Migrationsverket har inte haft rätt att häva eller säga upp avtalet. Migrationsverket har inte heller vare sig hävt eller sagt upp avtalet, utan endast meddelat att avtalet upphört att gälla. Om Migrationsverket hade hävt eller sagt upp avtalet skulle Floating, enligt avtalet, ha haft möjlighet att vidta rättelse innan rätt till hävning eller uppsägning skulle ha förelegat. Migrationsverket har inte haft rätt att säga upp avtalet med omedelbar verkan. Under alla förhållanden ska en uppsägningstid om en månad gälla om Migrationsverket skulle anses ha sagt upp avtalet. Eftersom Migrationsverket inte iakttagit en sådan uppsägningstid har Floating rätt till skadestånd. Migrationsverkets påstådda uppsägningar av avtalet har, för det fall de skulle anses ha skett, utgjort avtalsbrott som berättigar Floating till skadestånd. För det fall hävning skulle anses ha skett har den inneburit ett avtalsbrott som ger Floating rätt till skadestånd.

De av Migrationsverket påstådda och åberopade bristerna i förhållande till avtalet har varken var för sig eller sammanlagt varit av sådan väsentlig betydelse att de vid den tidpunkt då Migrationsverket meddelat att avtalet upphört att gälla skulle ha grundat en sådan rätt för Migrationsverket. Migrationsverket är således skadeståndsskyldigt mot Floating eftersom Migrationsverket utan att ha rätt till det har meddelat avtalets upphörande. Migrationsverket har inte rätt att göra gällande andra omständigheter till grund för avtalets upphörande än de omständigheter som åberopats i e-postmeddelandet den 6 juli 2016.

Migrationsverket har haft att agera lojalt för den gemensamma partsavsikten. Eftersom Migrationsverket inte agerat lojalt har Migrationsverket inte fullföljt sin del av avtalet. Migrationsverket borde ha informerat Floating när Migrationsverket insåg att det fanns risk för att avtalet inte skulle kunna fullföljas. Migrationsverket har illojalt kontaktat såväl Timrå kommun som Härnösands kommun för att motverka att Floating och Ocean Gala skulle kunna etablera sig i dessa kommuner. Migrationsverkets illojala agerande har orsakat Floating kostnader.

Oskälighet

Parterna har inte avtalat om att varje given brist innebär att avtalet ska hävas. Avtalet måste tolkas i sin helhet och parternas avsikt med avtalet måste beaktas. Om avtalsvillkoret enligt punkten 1.1 i avtalet skulle ha den innebörd som Migrationsverket gör gällande är avtalsvillkoret i första hand oskäligt och i andra hand oskäligt enligt 36 § avtalslagen med avseende på hur avtalet ska tolkas. Avtalsvillkoret ska därför jämkas eller lämnas utan avseende, innebärande att Migrationsverket inte har haft rätt att meddela att avtalet upphört.

Avtalsvillkoret är oskäligt på grund av de förhållanden som förelåg då avtalet ingicks. Det var Migrationsverket som upprättade avtalet och det fanns inte några möjligheter för Floating att påverka innehållet eller lydelsen av avtalet. Avtalsvillkoret är oskäligt med hänsyn till parternas styrkeförhållanden, där Migrationsverket, som en del av den svenska staten, är en mycket stark part och Floating, ett enskilt aktiebolag, är en svag part. Avtalsvillkoret är oskäligt mot bakgrund av Migrationsverkets ensidiga rätt att meddela att avtalet upphört, vilket är en oskälig och orimlig riskfördelning mellan myndigheten och den enskilde. Avtalsvillkoret är oskäligt mot bakgrund av en myndighets ansvar för att förutsättningarna för dess verksamhet avseende boende på passagerarfartyg utreds innan upphandling sker. Avtalsvillkoret är oskäligt då villkoret enligt den tolkning som Migrationsverket gör ger alltför långtgående konsekvenser i relation till de förhållandevis små brister som Migrationsverket gjort gällande samt mot bakgrund av de åtgärder Floating föreslagit för lösa den påstådda bristen. Migrationsverket har inte behandlat Floatings ärende på samma sätt som Migrationsverket behandlat andra leverantörers ärenden, vilket gör att en innebörd av villkoret i enlighet med Migrationsverkets tolkning är oskälig.

Avtalet är oskäligt då den tidsram som angetts i avtalet för att Floating ska vara berett att påbörja uppdraget varit så kort att det inte varit möjligt att inom den tiden erhålla samtliga de tillstånd som enligt Migrationsverkets uppfattning var erforderliga. Den korta tiden visar att Migrationsverkets uppfattning om vad som ryms inom begreppet

erforderliga tillstånd inte är korrekt eftersom det omfattar sådant som inte var möjligt att erhålla inom den tiden. Dessutom har Migrationsverket inför och i samband med att avtalet ingicks lovat att vara Floating behjälpligt i kontakten med kommunerna och att därvid agera för att få kommuner att tillhandahålla hamnplats och underlätta för Floating att erhålla hamnplats. Migrationsverket har dock under våren 2016 inte agerat på det sättet utan har istället agerat för att avtalet inte skulle kunna fullföljas.

Samtliga omständigheter som åberopats till grund för Migrationsverkets illojalitet åberopas jämväl till grund för att Migrationsverket brutit mot avtalet och därmed är skadeståndsskyldigt, genom att faktiskt motverka avtalets fullgörande.

Skada

Migrationsverkets agerande har orsakat Floating skada. Floatings skada avser kostnader för att fullgöra avtalet samt kostnader som uppkommit till följd av att Migrationsverket meddelat att avtalet upphört. Kostnaderna med anledning av Migrationsverkets avtalsbrott har varit onödiga och därmed medfört skada för Floating. Skadan uppgår till det yrkade kapitalbeloppet. Kapitalyrkandet omfattar samtliga kostnader för Floating då bolaget startades enkom för avtalet med Migrationsverket. Alla kostnader som bolaget har haft har varit beroende av avtalet och i och med att avtalet bröts är de ersättningsgilla. Floating har vidtagit åtgärder för att avsluta sina mellanhavanden med leverantörer i förtid. Floating har funnit förlikningslösningar med vissa av leverantörerna och på det sättet begränsat sin skada.

Floating saknar tillgångar på grund av att bolaget inte har erhållit någon ersättning från Migrationsverket. På grund av att Floating saknar tillgångar har andra närstående bolag fått göra utlägg för Floatings fakturor. Alla fakturor avser kostnader som härrör från Floating. Det har medfört att Floating nu har en skuld till det bolag som erlagt betalning för Floatings räkning. Det är Floating som har haft ansvar för och slutligen burit kostnaderna. Floating bestrider medvållande till skada. Den skada som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas av Migrationsverket.

3.2.Svaranden (Migrationsverket)

Avtalet har upphört/hävts/sagts upp till omedelbart upphörande

Migrationsverket har inte gjort sig skyldigt till avtalsbrott i förhållande till Floating. Avtalet har upphört den 3 juli 2016 eftersom (i) Floating inte senast den 3 juli 2016 hade anskaffat kajplats för Ocean Gala eftersom Länsstyrelsen Västernorrland den 22 juni 2016, i ett beslut som gällde den 3 juli 2016, hade förbjudit hamnägaren Unwaste AB att på fastigheten ta emot och upplåta kajplats för passagerarfartyg, vilket beslut även innebar att inte heller annan hade rätt den 3 juli 2016 att på fastigheten ta emot och upplåta kajplats för passagerarfartyg, och/eller (ii) det den 3 juli 2016 eller före detta datum varken på, i anslutning till eller avseende fastigheten Härnösand Utansjö 3:48 fanns erforderlig anslutning för el och VVS eller avtal med leverantörer avseende el eller Härnösands kommun avseende avfall, och/eller (iii) Floating den 3 juli 2016 eller före detta datum inte var ansluten till i Härnösands kommuns befintliga system för omhändertagande av förekommande avfallslag eller annat motsvarande lokalt system, och/eller (iv) Floating den 3 juli eller före detta datum inte hade erhållit erforderligt bygglov.

För det fall tingsrätten skulle finna att avtalet inte upphört den 3 juli 2016 har Migrationsverket i andra hand gjort gällande att avtalet hävts av Migrationsverket den 6 juli 2016 genom meddelande till Floating samma dag jämte efterföljande meddelanden den 13 juli, den 21 juli, den 22 juli och den 1 september 2016 jämlikt punkten 4.13 i avtalet. Grunden för rätt till hävning med omedelbar verkan utgörs av samma brister som Migrationsverket åberopat till stöd för att avtalet upphört att gälla.

För det fall tingsrätten skulle finna att avtalet inte hävts den 6 juli 2016 har Migrationsverket alternativt gjort gällande att avtalet sagts upp till omedelbart upphörande den 6 juli 2016 genom ovan nämnda meddelanden jämlikt punkten 4.14 i avtalet. Grunden för rätt till omedelbar uppsägning utgörs av samtliga brister som Migrationsverket åberopat till stöd för avtalets upphörande, vilka utgör ska-krav i anbudet.

Skada

Migrationsverket har inte gjort sig skyldig till avtalsbrott i förhållande till Floating. Migrationsverket bestrider att Floating skulle ha haft utgifter om 20 154 416,1 USD.

Migrationsverket kan inte vitsorda att påstådda betalningar skulle ha skett för Floatings räkning eller att betalningar som påstås ha utförts skulle ha medfört att en skuld till "närstående" bolag har uppstått. Migrationsverket kan inte vitsorda att påstådd betalning skett för kostnader som rätteligen ska bestridas av Floating. Migrationsverket kan inte heller vitsorda att kostnaderna uppkommit i anledning av avtalet med Migrationsverket eller att de är avtalade eller skäliga. Migrationsverket kan inte vitsorda att kostnaderna överhuvudtaget uppkommit eller bestritts av någon eller att det skulle följa av någon överenskommelse att Floating ska stå sådana kostnader som faktiskt uppkommit.

Migrationsverket bestrider under alla förhållanden att:

- det skulle kosta 16 007 000 USD att hyra Ocean Gala för att fullgöra Floatings åtaganden i förhållande till Migrationsverket enligt avtalet,
- kostnad för ombyggnad, anpassning och återställning av anpassning av Ocean Gala är ersättningsgilla skador,
- kostnader för leverantörer "till Ocean Gala" är ersättningsgilla skador, samt att
- kostnader för återställande av anpassningar av Ocean Gala efter att avtalet sagts upp är ersättningsgilla skador.

Även om uppgivna skador skulle vara ersättningsgilla i och för sig ska någon ersättning inte utgå eftersom Floating inte har begränsat skadan.

Migrationsverket bestrider således dels att *samtliga* kostnader som Floating påstås ha haft skulle vara "beroende" av avtalet med Migrationsverket, dels att samtliga kostnader som Floating faktiskt kan visa sig ha haft skulle vara *ersättningsgilla*.

Floating har inte lidit påstådd skada. Det föreligger ingen kausalitet mellan den påstådda skadan och något av de påstådda avtalsbrotten. Migrationsverket har inte varit skyldigt att erlagga betalning enligt avtalet, varför utebliven betalning inte medför skadeståndsskyldighet. Skyldighet för Migrationsverket att ersätta annan skada än vad som anges i avtalet kan under inga förhållanden komma ifråga. Migrationsverket kan under inga förhållanden vara skyldigt att ersätta Floating för annan skada än sådan direkt skada som Floating inte kunnat begränsa.

4. UTVECKLING AV TALAN

4.1. Käranden (Floating Accommodations Sweden AB)

Avtalet

Den 15 januari 2016 kontaktades Floating av Migrationsverket med anledning av att Migrationsverket önskade att Floating skulle lämna anbud för att tillhandahålla boendeplatser på passagerarfartyg. Den 25 januari 2016 kontaktade Migrationsverket på nytt Floating för att meddela att Migrationsverket önskade att Floating lämnade ett anbud. Floating lämnade den 31 januari 2016 anbud om att tillhandahålla 1 790 boendeplatser på ett fartyg som tidigare använts som kryssningsfartyg (Ocean Gala) och den 29 januari 2016 hölls ett möte där parterna förhandlade fram det pris som skulle gälla, vilket var beräknat utifrån att avtalet skulle gälla under två år. Anbudet antogs formellt av Migrationsverket, som den 15 februari 2016 meddelade beslut om tilldelning.

Migrationsverket var i dialogen med Floating tydligt med att Floating kunde räkna med att avtalet skulle gälla för minst två år, även om det i avtalet som kom att undertecknas endast kunde anges ett års avtalstid. Migrationsverkets löfte om att uppdraget skulle pågå under minst två år var skälet till att Floating accepterade en lägre ersättning än Floating annars ansett skulle utgå. Det var vidare ett skäl till att Floating ansåg det motiverat att bl.a. genomföra omfattande investeringar/ombyggnation av fartyget Ocean Gala och att segla fartyget till Sverige.

Efter att Migrationsverket accepterat Floatings anbud lät Migrationsverket besikta Ocean Gala i Brest i Frankrike. Besiktningen ägde rum den 11 februari 2016. Vid besiktningen gjorde Stewe Nilsson vissa anmärkningar som behövde åtgärdas för att fartyget skulle kunna användas som boende. Efter besiktningen undertecknade parterna den 19 februari 2016 respektive den 2 mars 2016 avtalet avseende tillfälligt boende på passagerarfartyg/bostadsplattform.

Enligt avtalet skulle Floating inom två månader från avtalets undertecknande ha erhållit samtliga tillstånd för verksamheten och iordningsställt fartyget för att kunna påbörja uppdraget. Den korta tidsfristen för att erhålla tillstånd och iordningsställa fartyget var ett krav från Migrationsverket, som var i mycket stort behov av boendeplatser. Under april förekom det relativt omfattande diskussioner mellan parterna rörande frågan om bygglov var nödvändigt eller inte för fartyget, vilket försenade iordningställandet av fartyget. Parterna enades därför om att förlänga fristen till den 3 juli 2016. Den 3 juli 2016 skulle Floating senast vara redo att ta emot asylsökande, vilket Floating också var.

Partsavsikten

Avtalets ordalydelse anger att om Floating inte "erhållit samtliga tillstånd och uppdraget påbörjats inom (2) månader kommer avtalet att upphöra." Det anges i bestämmelsen inte vid vilken tidpunkt avtalet skulle komma att upphöra eller på vilket sätt det skulle ske. Bestämmelsen innebär enligt ordalydelsen att avtalet "kommer att upphöra" och inte att avtalet "omedelbart upphör att gälla".

Vid diskussionerna inför undertecknandet av avtalet har Floating inte uppfattat att avsikten med bestämmelsen varit att Migrationsverket skulle kunna utnyttja varje påstådd brist avseende tillstånd eller annat för att kunna avsluta avtalet. Floating har uppfattat att avsikten med bestämmelsen var att det var brådskande med att iordningsställa fartyget för att kunna ta emot boende och att Migrationsverket därför önskade en kort inle-

dande tidsperiod för att tillse att leverantören skulle agera skyndsamt för att iordningställa fartyget och påbörja verksamheten. Migrationsverket har också klargjort för Floating att Migrationsverket haft samma inställning till bestämmelsen som Floating.

Bestämmelsens syfte var att tydliggöra för parterna att de skulle agera skyndsamt för att iordningsställa och tillgängliggöra boendena. Migrationsverket behövde kunna söka andra boenden för det fall Floating kom i dröjsmål. Migrationsverket var i stort behov av boendeplatser för att kunna hantera den beräknade kraftiga tillströmningen av asylsökande och det därmed stora behovet av boende. Migrationsverket ville, enligt egen utsago, inte vara "fast" i ett avtal med Floating om Floating inte verkade aktivt för att tillhandahålla boendeplatser till Migrationsverket inom den utsatta tiden. Därför innehöll avtalet bestämmelsen att avtalet skulle kunna upphöra. Floating har hela tiden agerat i enlighet med avtalet. Floating har även aktivt verkat för att tillhandahålla boendeplatser och kunnat påbörja verksamheten i tid. Det har därmed inte förelagat grund för Migrationsverket att göra gällande att avtalet upphört att gälla.

En tolkning av bestämmelsens ordalydelse på ett sådant sätt att Migrationsverket skulle kunna åberopa varje brist för att bringa avtalet att upphöra skulle ha inneburit en alltför stor risk och inte stå i proportion till de investeringar och de ekonomiska åtaganden som Floating haft att göra för att fullgöra avtalet, inklusive att iordningställa fartyget och ta det till hamn i Sverige. Floating har därför accepterat Migrationsverkets uppgift om att bestämmelsen inte skulle ha den innebörd som Migrationsverket i efterhand gjort gällande.

Floating's uppfattning att den gemensamma partsavsikten har varit en annan än den Migrationsverket gjort gällande vinner stöd av att rätten till hävning till följd av att leverantören inte har erforderliga tillstånd för verksamheten regleras av punkt 4.13 i avtalet. I bestämmelsen är det föreskrivet en frist för rättelse. Om det i förevarande fall har funnits brister har parterna haft att agera lojalt för att lösa den eventuella bristen.

Avtalet är i sin helhet upprättat av Migrationsverket och det har inte funnits utrymme för Floating att införa ändringar i avtalet. Floating har haft att acceptera avtalets utformning med de förklaringar som presenterats från Migrationsverket.

Arbetet med att iordningställa Ocean Gala

Efter att parterna avslutat diskussionerna om bygglov och undertecknat tilläggsavtalet har Migrationsverket vid upprepade tillfällen bekräftat att Migrationsverket önskade fullgöra avtalet med Floating. Detta trots bl.a. det informationsmeddelande som Migrationsverket översände till Floating den 2 juni 2016, där det framgår att flyktingtillströmningen har minskat kraftigt och således även Migrationsverkets behov av boendeplatser. Med anledning av Migrationsverkets upprepade besked om att Migrationsverket önskade och avsåg att fullgöra avtalet fortsatte Floating arbetet med att förbereda för att genomföra uppdraget. Floating iordningsställde fartyget för uppdraget enligt de önskemål som Migrationsverket meddelat. Fartyget seglades till Sverige. Förnödenheter, såsom förbrukningsmaterial och mat, köptes in. Floating iklädde sig åtaganden i förhållande till nödvändiga leverantörer av personal och förnödenheter samt allt annat som var nödvändigt för att genomföra uppdraget.

Efter att Floating iordningsställt fartyget för att ta emot asylsökande och seglat fartyget till svensk hamn i Utansjö (Härnösands kommun) genomfördes ytterligare en besiktning den 16 juni 2016 varvid ytterligare någon anmärkning gjordes och åtgärdades av Floating. Åtgärdandet dokumenterades med fotografier som sändes till Stewe Nilsson den 20 juni 2016. I och med det var fartyget klart för att påbörja uppdraget och samtliga nödvändiga avtal med leverantörer, såsom för hantering av avfall, leveranser av mat, förnödenheter och personal, var i kraft. Därtill hade Floating erhållit samtliga nödvändiga tillstånd för att bedriva sin verksamhet.

Trots att allt var förberett för att påbörja uppdraget meddelade Migrationsverket den 6 juli 2016 att Migrationsverket ansåg att avtalet upphört att gälla då Floating inte hade samtliga erforderliga tillstånd. Migrationsverket klargjorde att myndigheten inte avsåg

att fullgöra avtalet. Migrationsverkets agerande har bekräftat att Migrationsverket inte skulle komma att fullgöra avtalet då Migrationsverket bl.a. inte hade påbörjat planeringsarbetet för att placera boende på fartyget och hade bestritt de fakturor som Floating tillställt Migrationsverket. Migrationsverket har i meddelandet åberopat två omständigheter som skäl för att avtalet upphört att gälla: att Floating inte uppfyllt kraven för avfallshantering och att det förelåg ett förbudsbeslut mot hamnägaren Unwaste AB avseende att ta emot och upplåta kajplats för passagerarfartyg. Det som Migrationsverket gjort gällande som skäl för att avtalet har upphört att gälla är felaktigt.

Erforderliga tillstånd

Migrationsverket har gjort förfrågan om och upphandlat ett fartyg för boende för asylsökande samt upprättat avtalet för den upphandlade tjänsten. Det får förutsättas att Migrationsverket, som ansvarig svensk myndighet, när avtalet undertecknades hade kunskap om vad som krävdes för att kunna fullgöra ett sådant avtal och vilka tillstånd som var nödvändiga för att avtalet ska kunna genomföras. Migrationsverket har inte gjort klart för Floating att det ankom på Floating att tillse att alla tillstånd som kunde komma att krävas i varje enskilt fall, oavsett vilka tillstånd det skulle kunna bli fråga om, införskaffades av Floating och upprätthölls av Floating eller av dess underleverantörer.

Handläggningstiden är så lång för ansökan och erhållande av bygglov att en brist avseende bygglov, om det skulle anses erforderligt, inte kan åberopas av Migrationsverket som ett skäl för avtalets hävning. Det gäller även för alla andra tillstånd där ansökningstiden och tiden för erhållande av tillståndet är så lång att det normalt tar mer än två månader att erhålla tillståndet.

Bestämmelsen i avtalets punkt 4.15, om att leverantören ska uppfylla samtliga ställda krav under hela avtalstiden om inte annat är särskilt angivet i förfrågningsunderlaget, avser förhållanden sedan avtalet påbörjats. Mot bakgrund av de besked – och uteblivna besked – som lämnats av Migrationsverket har Floating agerat avtalsenligt genom

att avvakta med att färdigställa vissa installationer i full dimension till dess besked avseende inflyttning av boende erhöles från Migrationsverket.

Tolkningar och överenskommelser vid sidan av avtalet

Floatings erhållande av tillstånd var föremål för diskussion mellan parterna under våren 2016. Diskussionerna avsåg bestämmelsens innebörd. Migrationsverket meddelade då att dess uppfattning var att parterna kommit överens om följande.

1. Båda parter är skyldiga att fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet till dess att det föreligger ett verkställbart beslut eller en verkställbar dom som förhindrar Floating Accommodations Sweden AB att fortsätta sin fullgörelse av avtalet.
2. Skulle den tjänst som Floating Accommodations Sweden AB ska leverera enligt avtalet komma att omfattas av ett verkställbart beslut eller en verkställbar dom enligt ovan, är Migrationsverket berättigat att vidta de åtgärder som framgår av avtalet, såsom att åberopa sig av påföljder vid kontraktsbrott.

Den 3 juli 2016 förelåg inte något verkställbart beslut eller verkställbar dom som förhindrade Floating från att fullgöra sin del av avtalet. Migrationsverket har brutit mot avtalet då Migrationsverket istället för att fullgöra sin del av avtalet meddelat att avtalet upphört att gälla. Parterna har inte träffat en överenskommelse genom e-post-korrespondensen i början av maj 2016 men korrespondensen visar Migrationsverkets uppfattning om hur avtalsbestämmelsen avseende erforderliga tillstånd ska tolkas, dvs. att bestämmelsen om att Floating haft att erhålla samtliga erforderliga tillstånd innebär att båda parter har varit skyldiga att fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet till dess att det föreligger ett verkställbart beslut eller en verkställbar dom som förhindrar Floating från att fortsätta fullgöra avtalet.

Avfallshantering

Migrationsverket har i protokoll som utgör bilaga till meddelandet den 6 juli 2016 angett att punkten 3.2.8 i avtalet inte är uppfylld. Migrationsverket preciserade först

långt senare att det var en brist på anslutning till lokala system som gjordes gällande. Floating har uppfyllt samtliga föreliggande krav på avfallshantering genom dels avtal med hamnen, vilken har avtal med mottagare av avfall, dels genom avtal med leverantören Dineli AB som kunde ta emot avfall från Ocean Gala genom så kallat ship-to-ship-tömning. Den hantering av avfall som skulle ske såväl genom hamnen som genom Dineli AB omfattade samtliga typer av avfall och uppfyllde de krav på källsortering som tillämpades i Härnösands kommun där hamnen är belägen. Hamnen hade en godkänd avfallsplan och det kommunala bolaget HEMAB bekräftade att det skulle ta emot det källsorterade avfallet från Ocean Gala, inklusive organiskt avfall.

Av minnesanteckningarna från Länsstyrelsens i Västernorrlands tillsynsbesök vid Ocean Gala i Utansjö hamn framgår att fartygets avloppsvatten tömts i hamnens avloppsbrunn med hjälp av slambil och att brunnen var kopplad till det kommunala nätet. Dessförinnan hade fartygets avloppsvatten körts med slambil till HEMAB:s anläggning i Byåker, som är en del av det lokala systemet. Fast avfall hanterades av containrar som tömdes av HEMAB. Fartyget har således för avfallshantering via hamnen varit anslutet till lokala system vid den tid då Migrationsverket meddelade att avtalet upphört. För det fall den initiala lösningen via det lokala systemet inte skulle räcka till för det antal boende som Migrationsverket slutligen skulle komma att placera på fartyget fanns två alternativa lösningar, antingen att använda den anläggning för biorening och infiltration som fanns vid Utansjöbruk, eller att använda en pråm för att transportera avloppsvattnet till annan ort med möjlighet att ta emot avloppsvattnet. Behov av att använda någon av de alternativa lösningarna uppkom aldrig eftersom Migrationsverket under den tid som anslutning till lokala system förelåg meddelade att avtalet upphörde att gälla. Floating bestrider påståendet att det har varit omöjligt för Floating att ta emot boende vid denna tidpunkt. Vid tiden före den 3 juli 2016 hade Floating genom hamnen anslutning till lokala system genom HEMAB.

Dineli AB erbjöd sig att ta hand om avfallet från Ocean Gala och sortera det avfall som behövde sorteras. HEMAB hade bekräftat att de hade möjlighet att ta emot

avfallet från fartyget så länge det låg i hamnen och avtalet löpte. Floating hade avtal direkt med HEMAB och Dineli AB, vilket innebär att Floating varit ansluten till lokala system på det sätt som avtalet anger. Floating har under alla förhållanden varit ansluten till lokala system genom att fartygets avloppsvatten, direkt och indirekt, hanterades genom Utansjö hamn som var ansluten till lokala system (HEMAB). Det framgår inte av avtalet att det endast var tillåtet att avtala med HEMAB. Det system som Floatings avtal gällde ska likställas med begreppet lokalt system som anges i avtalet mellan parterna.

Avtalsvillkoret i punkt 3.2.8 avseende avfallshantering är inte en sådan avtalsbestämelse avseende tillstånd som kan åberopas för att avtalet ska upphöra. Den brist som Migrationsverket gjort gällande avseende att Floating inte har varit ansluten till lokala system har inte heller åberopats av Migrationsverket som grund för meddelandet att avtalet upphört att gälla. Under alla förhållanden har en svensk hamn skyldighet att ta emot avfall från fartyg som anlöper hamnen och sådant avfall som produceras av fartyget. Utansjö hamn har varit ansluten till lokala system.

Floating har den 3 juli 2016 uppfyllt samtliga krav på hantering av avfall. Migrationsverket har därför inte haft rätt att på den grunden meddela att avtalet upphört.

Rätt att förtöja fartyget i hamnen och kajplats

Unwaste AB äger Utansjö hamn. Unwaste AB upplät en total nyttjanderätt till Let Us Care AB avseende aktuellt område i Utansjö hamn. Unwaste AB upplät samma rätt som bolaget självt hade till Let Us Care AB avseende hamnverksamhet på den aktuella delen av fastigheten. Upplåtelsen från Unwaste AB till Let Us Care AB gjordes med anledning av att Let Us Care AB avsåg att teckna ett arrendeavtal avseende hamnplats för fartyget Ocean Gala, vilket Unwaste AB kände till.

Migrationsverket har i meddelandet till Floating den 6 juli 2016 och i bifogat protokoll, som grund för att avtalet upphört att gälla, åberopat ett föreläggande och beslut

från Länsstyrelsen i Västernorrland, som skulle medföra att Floating inte kunde påbörja uppdraget och att Floating inte uppfyllde kravet att inneha samtliga erforderliga tillstånd. Hamnen har dock enligt Transportstyrelsen, som är tillsynsmyndighet för hamn- och fartygstrafik i Sverige, uppfyllt samtliga krav för att ta emot passagerarfartyg. Det fanns alltså inte något hinder mot att ha fartyget i Utansjö hamn.

Förbudsbeslutet riktades mot Unwaste AB. Floating har inte hyrt kajplats från Unwaste AB. Floating hyrde den kajplats där Ocean Gala låg förtöjd av Let Us Care AB. Floating avtal med Let Us Care AB har gett Floating rätt att ha Ocean Gala förtöjd i hamnen under hela avtalets avtalsperiod. Ett föreläggande mot Unwaste AB har inte påverkat om Floating innehaft samtliga tillstånd eller inte.

Floating har inte haft ansvar för Unwaste AB. Hamnägaren har varken kunnat hindra Floating från att bedriva sin verksamhet eller kunnat flytta fartyget från hamnen. Beslutet från Länsstyrelsen avseende Unwaste AB har inte påverkat Floating's möjlighet att bedriva sin verksamhet, vilket framgår av Kronofogdens besked i samband med att länsstyrelsen begärt att Kronofogden skulle tillse att Ocean Gala flyttades från hamnen. Kronofogden meddelade att man inte hade någon rätt att avvisa fartyget från hamnen. Beslutet från Länsstyrelsen i Västernorrland har således inte varit verkställbart mot Floating. Det aktuella förbudet mot Unwaste AB har inte påverkat Floating's möjligheter att fullgöra avtalet med Migrationsverket.

Den 3 juli 2016 var Länsstyrelsen i Västernorrlands beslut mot Unwaste AB ännu inte gällande då Unwaste AB inte var delgivet beslutet. Beslutet blev gällande först den dag då Unwaste AB blev delgivet beslutet. Unwaste AB överklagade beslutet och ansökte om inhibition, vilket beviljades av Mark- och miljödomstolen. Nytt avgörande från Mark- och miljödomstolen meddelades den 5 augusti 2016. Avgörandet överklagades till Mark- och miljööverdomstolen. Prövningen av beslutet i Mark- och miljööverdomstolen är inte relevant för prövningen i aktuellt mål då det inte påverkat Floating's möjligheter att fullgöra avtalet. Unwaste AB:s tillstånd är inte ett tillstånd som Floating har haft att svara för. Vid tiden för Migrationsverkets uppsägning fanns inte

någon lagakraftvunnen dom från Mark- och miljödomstolen som förbjöd Unwaste AB att ta emot passagerarfartyg i hamnen. Unwaste AB har i överklagande av Länsstyrelsens i Västernorrlands beslut och Mark- och miljödomstolens dom klargjort sin inställning att mottagandet av Ocean Gala inte innebar en förändring av hamnverksamheten och att förbudet att ta emot och upplåta kajplats var felaktigt. Unwaste AB har genom dess företrädare i skrifterna till domstol klargjort att Unwaste AB:s uppfattning varit att Floating haft rätt att förtöja Ocean Gala i hamnen, att fartyget erhållit hamnplats och att fartygets avfall kunde hanteras.

När avtalet tecknades hade Utansjö hamn erforderliga tillstånd för att ta emot Ocean Gala för det syfte som anges i avtalet. Hamnen hade tidigare tagit emot passagerarfartyg, i likhet med andra hamnar som har motsvarande tillstånd som hamnen i Utansjö. Floating kan inte såsom ägare/nyttjare av ett fartyg som angör hamnen erhålla tillstånd avseende hamnverksamhet eller däri ingående tillstånd att ta emot passagerarfartyg. Om Unwaste AB skulle anses ha saknat tillstånd att låta någon förtöja ett passagerarfartyg på fastigheten innebär det inte att även Floating ska anses ha saknat tillstånd att förtöja Ocean Gala på fastigheten. Rätten att meddela att avtalet upphör tillkommer endast Migrationsverket om Floating inte erhållit tillstånd som Floating kan erhålla. Migrationsverket har inte kunnat åberopa påstådda brister i ett tillstånd, som innehas av hamnägaren och inte kan erhållas av Floating, till grund för att avtalet upphört att gälla.

Av punkten 4.6 i avtalet framgår uttryckligen att Floatings ansvar för underleverantörer endast omfattar underleverantörers arbete, inte att underleverantörerna har erforderliga tillstånd. Om partsavsikten varit att Floating skulle ansvara för att hamnägaren eller ägaren av kajplats hade erforderliga tillstånd för uppdragets genomförande skulle det ha klargjorts av Migrationsverket genom avtalet, vilket inte skett. Parterna har i punkten 4.2 uttryckligen angett vilket ansvar Floating ska ha avseende kajplats, nämligen att Floating endast ansvarade för att anskaffa kajplats. Floating har anskaffat kajplats i enlighet med bestämmelsen och därvid försäkrat sig om att hamnen har varit förenlig med bestämmelserna därom i avtalet, punkterna 3.2.10 och 3.2.11, samt att

hamnen varit en s.k. ISPS-hamn och att hamnen har varit godkänd för passagerarfartyg.

Floating har, trots sin rätt att bedriva sin verksamhet i den aktuella hamnen, under juni 2016 meddelat Migrationsverket att om myndigheten önskade att fartyget skulle flyttas till en annan hamn, exempelvis Djuphamnen i Härnösand, var Floating villigt att göra det. Migrationsverket har således när meddelandet om att avtalet upphört sändes den 6 juli 2016 varit medvetet om att det gått att läka den påstådda bristen avseende hamnen genom att flytta fartyget till en annan hamn i samma kommun.

Bygglov

Floating har bestritt att bygglov krävdes för Ocean Gala. En eventuell brist beträffande bygglov kan inte göras gällande nu, då den inte gjorts gällande i samband med att Migrationsverket meddelade varför avtalet inte skulle fullföljas.

Bygglovsplikten framgår av plan- och bygglagen (PBL) och byggförordningen (PBF). Bygglov krävs för nybyggnad, tillbyggnad samt annan ändring av byggnad. Vad som utgör en nybyggnad respektive en tillbyggnad samt annan ändring framgår av PBL. 6 kap 1 § PBF anger vilka anläggningar som kräver bygglov. Varken PBL eller PBF räknar upp fartyg som bygglovspliktiga åtgärder.

Av PBL:s definition av byggnad framgår att en byggnad ska ha tak eller tak och väggar. Ett fartyg har varken tak eller väggar utan har istället durk, däck och skott och uppfyller därmed inte kriterierna för en byggnad. Av sjölagens (1994:1009) och sjötrafikförordningens (1986:300) bestämmelser följer att Ocean Gala, som är det fartyg som är aktuellt i målet, per definition är ett skepp och inte en båt.

Av förarbetena till PBL framgår att definitionen av byggnad i 1 kap 4 § avser att täcka in s.k. *husbåtar* (prop. 2009/10:170 s. 144). Vid prövning av bygglovsplikten för husbåtar synes upplevelsen av dem som byggnader ha varit väsentligt. Husbåtar är till skillnad från skepp inte konstruerade för transport till havs utan konstrueras så att en

byggnad med regelrätta väggar och tak placeras på en flytande pråm/ponton i vattenbrynet där de blir en del av övrig bebyggelse. Husbåtar är utformade som typiska byggnader med dörrar och fönster, terrasser, balkonger och uteplatser och med en planlösning som är anpassad för boende. Som en bygglovspliktig byggnad ska husbåten också uppfylla egenskapskrav enligt Boverkets byggregler (BBR), t.ex. tillgänglighet, säkerhet och energi. Fartyget Ocean Gala är inte en byggnad, utan ett skepp. Ett skepp av Ocean Galas storlek skiljer sig avsevärt från en s.k. husbåt både vad gäller utformning och upplevelsen men även till sin storlek. Ocean Gala är konstruerad för att kunna transporteras över haven.

BBR:s tekniska egenskapskrav är inte tillämpliga på fartyg som konstruerats för att färdas till havs. Regelverket kan inte heller tillämpas på fartyg då anpassningen till en byggnads regelverk skulle medföra att fartyget inte längre var sjösäkert och därmed inte skulle kunna uppfylla sjöfartens regler för transporter, t.ex. isolering, brandskydd och tillgänglighet.

Ocean Gala är ett skepp som innehar alla certifikat, registreringar och behörigheter som är nödvändiga för transport till havs och har en besättning ombord. Ocean Gala har ett fungerande maskinrum och egen styrförmåga och skulle inte placeras permanent vid kajen utan vara där en begränsad tid. Långvarig förankring av husbåtar och fartyg som används för bl.a. tillfälliga bostadsändamål är inte bygglovspliktiga.

Ocean Gala är inte konstruerad som en byggnad och inte heller sin karaktär utformad som en sedvanlig rektangulär byggnad. Ocean Gala kan i längre perioder vara självförsörjande vad gäller avlopp, vatten och el och därför inte beroende av fasta anslutningar för dessa ändamål.

Floating bestrider påståendet att Ocean Gala skulle vara en byggnad enligt PBL därför att fartyget utformats för boende. En byggnad definieras inte av dess användning utan av att det finns ett tak eller tak och väggar. Användningssättet kan dock utlösa en bygglovspliktig ändring av en byggnad men i detta fall finns ingen byggnad.

Den 16 februari 2016 ansökte Floating om bygglov för angöring av Ocean Gala vid Härnösands djup- och oljehamn (Djuphamnen). Floating återkallade senare ansökan. Ocean Gala angjorde aldrig Djuphamnen. Frågan om en åtgärd kräver bygglov eller inte prövas inte utifrån omständigheten att en ansökan om bygglov ges in. PBL möjliggör en ansökan om s.k. frivilligt bygglov när en åtgärd som inte anses kräva bygglov ändå genomgår en frivillig prövning, 9 kap 14 § PBL. Om en myndighet (Härnösands kommun) tydligt framhårdar att man inte avser att bevilja bygglov faller hela syftet med att frivilligt ansöka om bygglov. Den inlämnade ansökan innebär således inget ställningstagande från Floating:s sida om att angörandet av fartyget skulle vara en bygglovspliktig åtgärd. Migrationsverket har åberopat att flera kommuner, inklusive Härnösands kommun, varit av uppfattningen att bygglov krävdes för Ocean Gala. Kommunernas uppfattning om att bygglov krävdes för Ocean Gala visar att kommunerna har försökt att hindra Floating från att angöra Ocean Gala och att fullgöra avtalet.

Enligt parternas avtal har Floating haft att tillse att Ocean Gala hela tiden var ett certifierat fartyg, vilket det inte skulle ha varit om det uppfyllt kraven för att vara en byggnad. Om Ocean Gala hade byggts om på ett sådant sätt att fartyget uppfyllt rekvisiten för en byggnad hade Ocean Gala förlorat sin internationella registrering som fartyg, eftersom det inte längre hade uppfyllt International Maritime Organizations (IMO) regler för vad som utgör ett fartyg. IMO är det organ som bland annat beslutar om den internationella standard som medlemsländerna, däribland Sverige, ska tillämpa avseende fartyg. Transportstyrelsen, som ansvarar för att kontrollera att fartyg som anlöper svensk hamn uppfyller kraven i IMO:s bestämmelser, gjorde en besiktning av Ocean Gala när fartyget anlöpte svensk hamn.

Säker utemiljö, elanslutning och egenkontroll

Floating har inte brustit vad gäller säker utemiljö vid anläggningen. Floating har bl.a. ordnat med stängsel så att området mellan fartyget och kajen har varit säkert. Floating

bestrider att det förelegat miljöföroreningar vid hamnen som hade kunnat medföra risker för boende på Ocean Gala och att Floating skulle ha brutit mot miljöbalken.

Floating har inte heller brustit vad gäller skydd för de boende vad gäller miljögifter och buller. Fartyget har, i avvaktan på besked från Migrationsverket avseende inflyttning av boende, varit anslutet till elnätet för täckning av en del av elförsörjningen. Under denna tid och i tiden efter Migrationsverkets beslut har fartyget ibland haft motorn i gång. Om Migrationsverket hade placerat boende på fartyget skulle fartyget istället ha anslutit sig till elnätet. Mot bakgrund av Migrationsverkets senare agerande har Floatings beslut att avvakta med att anlägga en kostsam elanslutning för fullständig elförsörjning inneburit att Floating begränsat sin uppkomna skada.

Floating väntade med att färdigställa den slutliga dimensioneringen av bl.a. en avfalls- och avloppshantering och en permanent elförsörjning från land, med kapacitet för drygt 1 700 boende på fartyget, till följd av Migrationsverkets besked att behovet av boendeplatser minskat avsevärt. Migrationsverket kunde inte lämna besked om hur många boende som skulle komma att placeras på fartyget eller när inflyttning skulle ske. Kraven på Floating måste ställas i relation till vad Migrationsverket kommunicerat beträffande minskat behov. Floating bestrider att bolaget haft att iordningsställa fartyget för full beläggning samtidigt som Migrationsverket meddelat att behovet av boendeplatser minskat avsevärt eller helt bortfallit. Under alla förhållanden föreligger inte rätt för Migrationsverket att meddela att avtalet upphört att gälla under dessa omständigheter.

Samtliga ytor i hamnen där boende på fartyget skulle kunna vistas kortvarigt i väntan på transport till eller från fartyget är hårdgjorda eller asfaltsbelagda. De miljöföroreningar som finns i andra delar av hamnen och i bottensediment i vattnet har därför inte någon som helst påverkan på de tilltänkta boende. Hamnområdet där Ocean Gala låg och där landgången var placerad var avgränsad med staket. Det var inte avsett att de boende skulle få röra sig fritt i hamnområdet utan skulle vid transporter hämtas med

buss eller motsvarande vid det område kring landgången som omgärdats av staket. Omständigheterna i Utansjö hamn skiljer sig inte från andra hamnar i detta avseende. Förhållandena avseende hamnområdet i övrigt är utan betydelse för avtalsuppfyllelse avseende miljön för boende på fartyget.

Floating har inte brustit vad gäller egenkontroll. Migrationsverket har inte under den tid som avtalet varit gällande begärt att Floating ska uppvisa en egenkontrollplan.

Oskälighet

Det avtalsvillkor som Migrationsverket åberopat till stöd för att avtalet har upphört att gälla är oskäligt. Avtalsvillkoret är oskäligt på grund av att Migrationsverket har initierat en upphandling av tillfälligt boende på passagerarfartyg utan att Migrationsverket hade någon kunskap om vilka tillstånd som kunde fordras för att fartyg kunde tjäna som boende i Sverige åt asylsökande.

Om en svensk myndighet ingår avtal under sådana förutsättningar, begär fullgörande av enskild och därefter meddelar avtalets upphörande med anledning av en senare insikt om att avtalet inte kunde fullgöras enligt villkoren, ska inte den enskilde drabbas ensam av kostnader för att fullgöra avtalet med myndigheten, utan ska skäligen ersättas för sina kostnader. Avtalet ska därför jämkas i sådan mån att Floating ska ha ersättning för sin skada i form av de kostnader som bolaget åsamkats för att fullgöra avtalet.

Migrationsverket har vidhållit kravet att asylsökande skulle ha flyttat in på anläggningen för att avtalet skulle anses vara påbörjat och menar att då ingen asylsökande flyttat in på anläggningen har grund för att meddela avtalets upphörande förelegat. Floating anser att detta förhållande visar att avtalsbestämmelsen som Migrationsverket grundat sin rätt att bringa avtalet till upphörande på är oskälig och ska lämnas utan avseende. Även Migrationsverkets ensidiga rätt att, genom att välja att inte placera boende på fartyget, kunna bringa avtalet till ett upphörande gör avtalsvillkoret

oskäligt. Genom att åberopa bestämmelsen för att komma ur avtalet med Floating har Migrationsverket brutit mot avtalet och är därmed skadeståndsskyldigt mot Floating.

Illojalitet

Floating har haft omfattande kostnader för att i iordningställa och tillgängliggöra fartyget i enlighet med Migrationsverkets krav. Migrationsverket har sedan, när behovet av tillfälligt boende på passagerarfartyg minskade, meddelat Floating att Migrationsverket önskade fullfölja avtalet, trots att Migrationsverket redan vid den tidpunkten avsåg att meddela att avtalet upphört att gälla genom att åberopa det omtvistade avtalsvillkoret. Migrationsverket har inte före den 6 juli 2016 haft någon kontakt med Floating avseende verkets uppfattning att det saknades erforderliga tillstånd. Migrationsverket har således inte gett Floating någon rättelsemöjlighet eller annan möjlighet att åtgärda påstådda brister innan Migrationsverket meddelade att avtalet upphört att gälla.

Migrationsverket har i e-postmeddelanden till Härnösands kommun den 28 och den 30 juni 2016 begärt besked om vilka tillstånd Härnösands kommun ansåg vara nödvändiga för att Floating skulle kunna bedriva sin verksamhet. Migrationsverkets förfrågan till Härnösands kommun har gjorts bara några dagar före den 3 juli 2016 trots att Migrationsverket haft fyra månader på sig att utreda vilka tillstånd som var nödvändiga. Migrationsverket borde ha haft kunskap om detta redan när tjänsten upphandlades. Frågan till Härnösands kommun indikerar att Migrationsverket sökte efter ett sätt att komma ur avtalet. Annars skulle Migrationsverket i god tid före den 3 juli 2016 ha fört en dialog med Floating angående tillstånden och meddelat Floating om något saknades, för att parterna gemensamt och lojalt skulle kunna åtgärda en eventuell brist.

Migrationsverket har, i motsats till vad myndigheten meddelade under maj och juni, aldrig haft för avsikt att fullgöra avtalet. Under våren 2016 skrevs prognosen kraftigt ner för det förväntade antalet asylsökande som skulle komma till Sverige. Migrationsverket och Justitiedepartementet förde redan i månadsskiftet april/maj 2016 en dialog

om vad som krävdes för att komma ur avtalen för fartyg och vad detta skulle kosta Migrationsverket. Den ansvariga enhetschefen på Migrationsverket har uttalat sig i media och uppgett att avtalet skrevs när trycket på asylplatser var stort och att avtalet inte skulle ha ingåtts om frågan varit aktuell i maj och juni 2016.

Likabehandling

Migrationsverket har som svensk myndighet ett krav på sig att behandla alla som befinner sig i samma situation lika. Migrationsverket har genom sitt meddelande om att avtalet upphört att gälla agerat annorlunda mot Floating än mot andra leverantörer som driver asylboenden. Migrationsverket har i flera fall fortsatt att tillåta asylboenden på land trots att leverantörerna fått avslag på ansökan om bygglov och en överklagande-process pågått. Migrationsverket har i dessa fall påbörjat eller fortsatt fullgörandet av avtalen med boendena trots att bygglov inte förelegat.

I förhållande till Floating har Migrationsverket emellertid till och med innan länsstyrelsens beslut trätt i kraft vägrat fullgöra avtalet och har fortsatt att vägra fullgörande även efter det att Mark- och Miljödomstolen meddelat inhibition. Detta innebär att Migrationsverket behandlat Floating på ett annat och sämre sätt än övriga leverantörer av asylboenden, vilket är ett skäl för jämkning av avtalsvillkoret om att avtalet kommer att upphöra.

Betalningar som erlagts för Floatings räkning/kostnad för Floating

Floating har träffat avtal med DJ Ship Charters Inc. om att DJ Ship Charters Inc. för Floatings räkning skulle erlägga betalning för leveranser och inköp till Floating. Floating har träffat avtal med Reliable Catering Inc, Columbia Cruise Services Ltd, Cruise Holdings Inc, US Shipbrokers LLC, Alfanor 16126 AS och Cruise Operator Inc. om att bolagen skulle beställa leveranser och inköp som kommit Floating till godo och Floating har varit ansvarig för betalningen. De bolag som gjort beställningar och

betalningar för Floatings räkning har ersatts för sina utlägg av Floating. Kostnaderna har resultatförts i Floatings räkenskaper.

Floating har haft möjlighet att erlægga betalning genom att aktieägarna i Floating tillskjutit medel till Floating. De bolag som gjort beställningar och betalningar för Floatings räkning har ersatts för dessa av DJ Ship Charters Inc, US Shipbrokers LLC eller Reliable Catering Inc, som i sin tur utfört betalningarna enligt avtal med Cruise Operator Inc. Kostnaderna har sedan överförts till Floating som villkorade aktieägartillskott från Cruise Operator Inc. De betalningar som erlagts för Floatings räkning av DJ Ship Charters Inc och Reliable Catering Inc har skett enligt avtal med Cruise Operator Inc. Kostnaderna har betalats för Floatings räkning och kostnaderna har slutligt belastat Floating.

Skada

De kostnadsposter som Floating åberopat till grund för yrkandet avser nödvändiga driftskostnader och övriga kostnader för att uppfylla Floatings åtaganden enligt avtalet. Floating har ställt fartyget till Migrationsverkets förfogande i avtalat skick för att kunna uppfylla avtalet och har återställt fartyget samt tagit det från Sverige efter Migrationsverkets meddelande att avtalet inte längre skulle gälla.

Mat/förnödenheter, 81 010,53 USD

Det föreligger tre fakturor under kostnadsposten mat/förnödenheter. Fakturorna uppgår till 38 266,65 EUR, 6 710,54 EUR resp. 23 766,28 EUR. Det blir 81 010,53 USD vid omräkning till amerikanska dollar. Floating har beställt mat från företaget B&S Bosman Global B.V. Floating saknade tillgångar och fakturan tillställdes därför Reliable Catering Inc, men betalades av DJ Ship Charters Inc. Bolagen är närståendebolag till Floating. Matinköpet skedde i Kiel, Tyskland. All mat levererades vid samma tillfälle men betalningen delades upp på tre fakturor. Orsaken till det stora proviantinköpet var att Ocean Gala skulle vara beredd att motta minst 1 700 flyktingar vid ankomst till

Utansjö. Det behövdes därmed stora matförråd. All mat var till flyktingarna. Personalen på Ocean Gala åt inte av maten. Floating har försökt att sälja maten men fann ingen villig köpare varför allting kasserades. Kostnaden för inköpet har varit nödvändig för att Floating skulle kunna fullgöra sina skyldigheter enligt avtalet. Kostnaden har slutligen belastat Floating. Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Floating bestrider medvållande till skada. Floating har begränsat sin skada. Skadan som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas om Migrationsverket brutit mot parternas avtal.

Hyra av kajplats, 200 060,97 USD

Floating har haft ett avtal med Let Us Care AB angående kajplats. Efter Migrationsverkets meddelande om att avtalet upphört har tvist uppkommit mellan Floating och Let Us Care AB avseende kajplatsen och betalning för denna. Floating har agerat för att komma ur sina åtaganden mot Let Us Care AB på bästa möjliga sätt. Let Us Care AB har begärt full betalning av Floating och har anfört att bolaget i sin tur har åtaganden i förhållande till Unwaste AB. Let Us Care AB har härlett sin rätt att upplåta kajplatsen från Unwaste AB, varför tvisten mellan Floating och Let Us Care AB även har betydelse för relationen mellan Let Us Care AB och Unwaste AB, då Let Us Care AB inte har kunnat betala Unwaste AB innan bolaget får betalt av Floating. I sammanhanget har nödvändiga kontakter förevarit mellan Floating och företrädaren för Unwaste AB.

Betalning för hyra av kajplats har skett i enlighet med avtalet. Inga fakturor har utfärdats. Betalning har erlagts av DJ Ship Charters Inc. för Floatings räkning. Floating har motsvarande skuld till DJ Ship Charters Inc. Arrendeavgiften enligt avtalet var 750 000 kr/månad. Let US Care AB har fakturerat Floating för arbetskostnader, vilka avsåg bl.a. montering av en specialbeställd landgång. Floating ingick ett muntligt avtal med Let Us Care AB i syfte att begränsa kostnaderna för hyra av kajplats. Arrendeavgiften reducerades därmed till 600 000 kr/månad. Ocean Gala seglade från Utansjöhamn den 3 november 2016.

Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Floating har varit bunden av det avtal som ingåtts med Let Us Care AB och har begränsat sin skada genom att ingå förlikningen. Avtalet och kostnaden har varit nödvändiga för att Floating skulle kunna fullgöra sina skyldigheter enligt Avtalet. Kostnaden har slutligen belastat Floating. Floating bestrider medvållande till skada och bestrider att Floating inte begränsat sin skada. Den skada som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas om Migrationsverkets brutit mot parternas avtal.

Bränsle, 2 240 649,69 USD

Ocean Gala har utgått från Brest, där första tankning skett, varefter tankning skett i Rotterdam och Kristiansand. Fartyget har stannat i Kiel för proviantering och har därefter avseglat till Utansjö. Efter att fartyget avseglat från Utansjö i november 2016 har det stannat i Tallinn för tankning och tömning av restolja. Fartyget har därefter färdats till Esbjerg och senare även stannat vid engelska kanalen samt Gibraltar för tankningar. Fartyget anlände till Malta den 24 december 2016. Totalsumman för drivmedel avser sträckan Brest – Malta. Floating har enligt avtal för hyra av båten ansvarat för kostnaden för drivmedel från det att fartyget övertogs av Floating i Brest till det att fartyget återlämnades på Malta i juli 2017. Samtliga fakturor har utställts till och betalats av DJ Ship Charters Inc. På varje faktura har angetts att det är Ocean Gala som har tankats. Ett fartyg drar bränsle även då det ligger i hamn, bl.a. för att hålla igång sina generatorer. Kostnaden för bränsle har varit nödvändig för att Floating skulle kunna fullgöra sina skyldigheter enligt avtalet och en följd av att Migrationsverket brutit mot avtalet. Kostnaden avser bränsle som har förbrukats och den har slutligen belastat Floating.

Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverkets Floating bestrider medvållande till skada och bestrider att Floating inte begränsat sin skada. Den skada som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas om Migrationsverkets brutit mot parternas avtal.

Hamnagenter, 777 820,23 USD

Ett fartyg måste anlita hamnagenter i varje hamn som angörs. En hamnagent hjälper fartyget med att betala alla erforderliga avgifter och ser till att fartyget uppfyller de ska-krav som varje hamn har. Det kan avse påfyllning av vattentankar, tömning av avfall, service, tull m.m. ”Agent fee” avser agentens arvode och sedan tillkommer kostnader för allt arbete som företagits å fartygets vägnar. Den första fakturan har tillställts Columbia Cruises, som ägs av Floating. I underlaget avser ”Quay due” kajavgift. ISPS innebär att hamnen är skyddad mot terrorister och TAG avser bogsering.

Floating har enligt hyresavtalet för Ocean Gala ansvarat för samtliga kostnader som uppkommer genom hamnagenter. Kostnaden för hamnagenter har varit nödvändig för att Floating skulle kunna fullgöra sina skyldigheter enligt avtalet med Migrationsverket respektive en följd av att Migrationsverket brutit mot avtalet. Kostnaden avser nödvändiga inköp och leveranser som har förbrukats och den har slutligen belastat Floating. Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Floating bestrider att ägaren av fartyget vid hyresperiodens start skulle leverera fartyget i Sverige utan kostnad för Floating och om/när hyresperioden upphörde hämta fartyget i Sverige utan kostnad för Floating.

Floating bestrider medvållande till skada och att Floating inte begränsat sin skada. Den skada som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas om Migrationsverket brutit mot parternas avtal.

Säkerhet och hamnkostnader, 116 858,64 USD

Den första fakturan avser ekolodning av botten i Härnösands hamn. Ekolodning har utförts eftersom att det inte var säkert att Ocean Gala kunde gå hela vägen in i hamnen. Fakturan har betalats av DJ Ship Charters Inc. till Norrlands Sjöentreprenad AB. Fakturan är ställd till US Shipbrokers LLC, som ägs av Kjell Tandberg, men kostnaden avsåg inköp av en stor fender inklusive kedjor till Ocean Gala. Fakturorna avser fraktkostnad för fendern, arbetskostnader för montering av fendern, landgången och

servicearbete på fartygets motorer, konsultarvode för hantering av avfall och avlopp samt fakturering av vaktjänster.

Floating har ansvarat för kostnaderna, varvid hänvisning görs till omständigheterna gällande kostnadsansvar för hyra av fartyget. Samtliga kostnader, inklusive kostnader för konsultationer och vakter, har uppkommit till följd av Floatings ansvar för ett fartyg som skulle användas i enlighet med avtalet. Konsultationerna har varit nödvändiga för att lösa hantering av avfall och avlopp för att avtalet skulle kunna fullgöras. Vakter har varit påkallat på grund av det missnöje som funnits över att fartyget skulle ta emot nyanlända i en hamn i Härnösands kommun. Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Floating bestrider att kostnader för ekolod och service ska bäras av fartygets ägare. Kostnaden ska i enlighet med vad som angetts ovan bäras av Floating. Det borde inte vara tvistigt att inköpet av fender inte kommit Floating till del.

Floating bestrider medvållande till skada och bestrider att Floating inte begränsat sin skada. Den skada som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas om Migrationsverkets brutit mot parternas avtal.

Hyra för fartyget Ocean Gala, 16 007 000 USD

Floating har betalat 57 000 USD/dag i hyra för Ocean Gala. De första betalningarna har skett till Cruise Holdings Inc. och sedan till Alfanor 16126 AS. Det var Kjell Tandbergs företag US Shipbrokers LLC som betalade fakturorna.

Kostnader för ombyggnation och anpassning av fartyget, 121 884, 31 USD

Ocean Gala är ett kryssningsfartyg och anpassningar har behövts för att det skulle vara beboeligt för andra än semestergäster. Poolen har täckts över, vilket kostade 9 216,88 USD och presentaffären har gjorts om till kontor för Migrationsverkets personal för en kostnad om 15 084,09 USD. Floating har haft kostnader för förbrukningsmaterial i form av tvättmedel och diskmedel, inköp av skydd för eluttag och för diverse inköp till

skeppets kantin. De sista två fakturorna, på 9 000 respektive 45 000 USD, avser kostnader för återställande av poolen och presentshopen.

Floating har avtalat om hyra av fartyget för att säkerställa tillgången till fartyget under förhandlingarna med Migrationsverket, vilket var ett önskemål från Migrationsverket. Avtal avseende fartyget har först ingåtts mellan Cruise Holdings Inc. och US Shipmanagers LLC. Avtalet överfördes den 17 februari 2016 till Floating. Därefter har Floating, på grund av förändringar på uthyrarens sida, hyrt fartyget från Alfanor 16126 AS. Därvid omförhandlades avtalet till ett mer gynnsamt avtal för Floating. Hyresavtalet och hyreskostnaden har varit nödvändiga för att fullgöra avtalet med Migrationsverket. Floating har slutligen haft kostnaden för hyra av fartyget. Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Migrationsverkets invändning i denna fråga är inte begriplig och saknar fog.

Floating gör gällande att samtliga kostnader i denna del har varit nödvändiga för att fullgöra avtalet med Migrationsverket och att samtliga inköp har blivit onyttiga för Floating genom Migrationsverkets avtalsbrott. Floating har slutligen haft samtliga återopade kostnader.

Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Floating bestrider medvållande till skada och bestrider att Floating inte begränsat sin skada. Den skada som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas om Migrationsverket brutit mot parternas avtal.

Hyra för kontor i Sverige, 1 914 USD

Floatings enda verksamhet har varit att fullgöra avtalet med Migrationsverket. Alla kostnader för kontor har därmed varit nödvändiga och hänförliga till att fullgöra avtalet. Floating har slutligen haft samtliga kostnader avseende hyra för kontor. Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Floating bestrider medvållande till skada och bestrider att Floating inte

begränsat sin skada. Den skada som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas om Migrationsverket brutit mot parternas avtal.

Kostnad för landgång, 20 451,83 USD

För att Ocean Gala skulle kunna ta emot personer i Utansjö hamn krävdes en specialbyggd landgång som beställdes av Floating och fraktades från Norrköping. Fakturan har betalats av DJ Ship Charters Inc. Landgången har lämnats i Utansjö hamn eftersom Floating saknar användning för den. Det skulle kosta mer att montera ner landgången än vad en eventuell köpeskilling skulle inbringa. Kostnaden för landgången har slutligen belastat Floating. Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Floating bestrider medvållande till skada och bestrider att Floating inte begränsat sin skada. Den skada som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas om Migrationsverket brutit mot parternas avtal.

Konsultationskostnader, 261 097,53 USD

Lexlaw advokatbyrå anlätades av Floating för att utreda om bygglov krävdes eller inte för Ocean Gala när det låg i Utansjö hamn. Därefter har Nordia advokatbyrå anlåtats. Floating har haft kostnader enligt fakturor. Kostnaderna avser arbete som utförts innan processen mot Migrationsverket inleddes, således inte rättegångskostnader. Allan McLennan Food Consultant avser kostnader för framtagande av en anpassad meny som både skulle vara varierad och dietanpassad. Fakturamottagare var Bahama Paradise Cruiseline men DJ Ship Charters Inc. har erlagt betalning för fakturan. Bahama Paradise Cruiseline har utfört beställningen på uppdrag av Floating. Floating har även haft kostnader för en simulering av hur Ocean Gala skulle lägga till i Utansjö hamn och för konsultation från Skattepunkten som är experter på shippingskatt i Sverige. Sport Alpin är ett norskt bolag som ägs Jon Ulfsrud. Företaget har utfört konsulttjänster inför och efter tecknandet av avtalet med Migrationsverket. Floating bestred fakturan från Sport Alpin, men därefter kom man överens om en förlikningslikvid som har utbetalats.

Eftersom den enda verksamheten i Floating har varit att fullgöra avtalet med Migrationsverket har alla kostnader för konsulter varit nödvändiga och hänförliga till att fullgöra avtalet med Migrationsverket. Floating har slutligen haft samtliga kostnader i denna del. Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Floating bestrider medvållande till skada och bestrider att Floating inte begränsat sin skada. Den skada som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas om Migrationsverket brutit mot parternas avtal.

Kostnader hänförliga till resa för besättning från Ocean Gala, 216 963,54 USD

Kostnaderna har avsett resekostnader för bemanning av Ocean Gala. Besättning och övrig personal har hämtats från länder över hela världen, då det var billigare och mer tidseffektivt. Personal från Reliable Catering har skött servicen ombord. Kapten och besättning har beställts från Columbia Cruises, och flögs in till fartyget. När det bekräftades att inga flyktingar skulle flytta in skickade Floating hem så många som möjligt, men en personalstyrka om 40–50 personer måste stanna och bemanna fartyget. DJ Ship Charters Inc. har betalat samtliga fakturor för Floating's räkning. Fakturorna avser resekostnader för personal som har beställts hos olika resebyråer. Floating har köpt in ett passersystem för att kunna läsa Migrationsverkets LMA-kort, för att kunna veta hur många som befann sig på fartyget. Kostnaden för systemet var 5 352,21 USD och fakturan betalades av DJ Ship Charters Inc.

Det är Floating som haft ansvar för och slutligen burit kostnaderna. Det torde inte vara tvistigt att Floating inte har någon nytta av ett inpasseringssystem. Systemet har varit anpassat på så sätt att det inte har kunnat avyttras. Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Floating bestrider medvållande till skada och bestrider att Floating inte begränsat sin skada. Den skada som görs gällande är en direkt skada som ska ersättas om Migrationsverket brutit mot parternas avtal.

Hantering av avloppsvatten, 108 744,79 USD

Kostnaden avser tömning av gråvatten från fartyget. Det är Floating som haft ansvar för och slutligen burit kostnaderna även i denna del. Floating förnekar de omständigheter och bestrider de rättsföljder som görs gällande av Migrationsverket. Floating bestrider medvållande till skada och bestrider att bolaget inte begränsat sin skada.

4.2.Svaranden (Migrationsverket)

Under hösten/vintern 2015 och 2016 behövde Migrationsverket upphandla osedvanligt många boendeplatser under kort tid. Migrationsverket beslutade om att genomföra s.k. direktupphandlingar. Migrationsverket kontaktade med anledning härav ett antal leverantörer för att föra en dialog avseende sådana direktupphandlingar. Leverantörerna fick vid möten tillfälle att redogöra för vad de kunde erbjuda och inom vilken tid. Samtliga leverantörer uppgav att boenden i Sverige kunde erbjudas inom kort tid, kortare än två månader. Samtliga leverantörer menade att två månader var väl tilltagen tid. Migrationsverket hade ingen egen utredning eller uppfattning om vilka tillstånd som kunde komma att krävas för olika former av boenden, och gjorde klart för leverantörerna att det ankom på dessa att tillse att alla tillstånd som kunde komma att krävas i varje enskilt fall införskaffades och upprätthölls av leverantörerna själva eller av deras underleverantörer. Efter möte med leverantörerna upprättade Migrationsverket ett förfrågningsunderlag och lät leverantörerna lämna anbud på baserat på detta. Ett antal anbud lämnades vilka resulterade i beslut om att ingå avtal med bl.a. Floating.

Diskussioner avseende det förestående avtalets innehåll tog då vid, och ledde till att avtalet undertecknades den 19 februari 2016 (av Floating) och den 2 mars 2016 (av Migrationsverket). Det stämmer inte att Migrationsverket ensidigt dikterade villkoren i avtalet. När Floating fick del av avtalet pressade bolaget på för att avtalet skulle undertecknas. Floating ville inte förhandla eller diskutera innehållet i avtalet. Bolaget ville tvärtom få till stånd ett undertecknande så fort som möjligt. Den 11 april 2016 ingick parterna därutöver ett tilläggsavtal genom vilket tiden för erhållande av

erforderliga tillstånd förlängdes med två månader. Syftet med tilläggsavtalet var att Floating skulle ha tid att söka och erhålla de tillstånd, t.ex. bygglov, som Floating bedömde nödvändiga. Anledningen till att avtalet förlängdes med två månader var bl.a. Floatings uppgifter om att bolaget inte hade möjlighet att erhålla erforderliga tillstånd inom den tid som angavs i avtalet. Det var inte enbart förseningar med färdigställande på grund av diskussioner om bygglovsfrågan som föranledde förlängningen av fristen.

Avtalet och partsavsikten

Det framgår av avtalets utformning att uppdraget brådskade och att det var angeläget att ta Ocean Gala i bruk. Bland annat kan under rubriken "Leveranstid och besiktning" utläsas att "Uppdraget kan påbörjas så fort..." och "Uppdraget ska kunna starta inom två månader..." (se 3.4 1 st. avtalet). Det fanns enligt avtalet en möjlighet att påbörja uppdraget tidigare än två månader efter avtalets ingående, just med anledning av att det brådskade. Migrationsverket vidhåller att partsavsikten med bestämmelsen 1.1 st. 2 avtalet – under rubriken "Avtalstid" – inte har varit annan än den som följer av avtalet. Migrationsverket har inte lämnat något löfte om att uppdraget skulle pågå under minst två år. Migrationsverket bestrider att de priser som skulle gälla enligt avtalet baserades på att avtalet skulle gälla under två år. Migrationsverket har varit tydligt med att avtalstiden skulle vara ett år med ensidig rätt för Migrationsverket att förlänga med ytterligare ett år i taget vid tre tillfällen. Migrationsverket bestrider att parterna har avtalat om annat än vad som anges i avtalet.

Migrationsverket bestrider att parterna, vad gäller bestämmelsen att "om leverantören inte erhållit samtliga tillstånd och uppdraget påbörjats inom två (2) månader kommer avtalet att upphöra" (punkt 1.1 2 st.), har avtalat om annat än vad som anges i avtalet. Vidare ska bestämmelserna under punkterna 1.1 och 4.2 i avtalet tillämpas i enlighet med avtalets ordalydelse. Migrationsverket bestrider att det skulle vara orimligt att Migrationsverket ville att avtalet skulle upphöra för det fall att Floating inte hade påbörjat uppdraget inom två månader.

Avtalet anger att, för det fall uppdraget inte påbörjats, på sätt och inom tid som anges i avtalet, skulle avtalet komma att upphöra. Avtalets bestående var villkorat av att uppdraget påbörjades senast den 3 maj 2016 under i avtalet angivna förutsättningar. Tidpunkten för avtalets upphörande flyttades ostridigt fram till den 3 juli 2016. Det har inte krävts något formellt meddelande om uppsägning eller hävning för att avtalet skulle komma att upphöra; parterna har inte avtalat om att någon hävning eller uppsägning av avtalet skulle ske för det fall avtalet upphört att gälla. Vid avtalets ingående förelåg en insikt om Migrationsverkets behov av att hitta annat boende om fartyget inte kunde tas i anspråk den 3 maj 2016. Migrationsverkets behov skulle vara omfattande och måste lösas med kort varsel. Någon tid för rättelse eller uppsägningstid kunde därför inte komma ifråga utan Migrationsverket skulle vara oförhindrat att omedelbart anlita annan leverantör.

Det förutsätts i avtalet att samtliga krav är uppfyllda för att uppdraget ska kunna påbörjas (punkt 3.4). Det har inte förelegat något hinder på Migrationsverkets sida mot att påbörja uppdraget vid en tidigare tidpunkt än den 3 maj 2016 (eller den 3 juli 2016) för det fall Floating hade levererat ett avtalsenligt boende före den 3 maj 2016 eller därefter före den 3 juli 2016. Angivna datum har inte utgjort någon planerad "start" för uppdraget utan ett sista datum då uppdraget skulle ha varit påbörjat för att avtalet överhuvudtaget skulle bestå.

Avtalet har upphört/hävts

Migrationsverket har den 6 juli 2016 haft rätt att meddela Floating att avtalet har upphört att gälla eftersom att uppdraget inte hade påbörjats den 3 juli 2016. Samtliga erforderliga tillstånd förelåg inte vid denna tidpunkt. Även om samtliga erforderliga tillstånd hade förelegat den 3 juli 2016 hade avtalet upphört att gälla den 3 juli 2016 om inte uppdraget också hade påbörjats vid denna tidpunkt. Migrationsverket meddelande den 6 juli 2016 har haft stöd i avtalet.

Floating påtalade den 17 juni 2016 att bolaget inte avsåg att ta ytterligare kostnader för iordningställande av fartyget, såsom att installera femtio tvättmaskiner, för det fall Migrationsverket inte avsåg att fullfölja avtalet. Floating upplyste därvid "...att man känner en farhåga för att Migrationsverket trots allt inte avser placera asylsökande på fartyget" och att Floating ville ha "...besked om att asylsökande kommer att placeras på fartyget samt när det kommer att ske." I svar på denna förfrågan meddelade Migrationsverket den 21 juni 2016 Floating att om erforderliga tillstånd förelåg och kunde uppvisas den 3 juli 2016 och Floating då även i övrigt uppfyllde sin del av avtalade förpliktelser för att kunna påbörja uppdraget, så skulle Migrationsverket börja betala ersättning i enlighet med avtalet. Som tidigare angetts var nämnda förhållanden inte för handen den 3 juli 2016.

Det föreligger inte något avtalat hinder för att avtalet skulle upphöra att gälla även på andra grunder än de som Migrationsverket fört fram den 6 juli 2016. Floating har inte haft någon avtalad möjlighet att vidta rättelse och har saknat behov av att erhålla en uttömmande katalog över brister i den avtalade anläggningen. En eventuellt bristfällig upplysning till Floating om grunderna för att Migrationsverket inte hade påbörjat uppdraget den 3 juli 2016 medför inte att avtalet inte upphört att gälla. Migrationsverkets beslut att inte påbörja uppdraget innebär inte ett avtalsbrott under förutsättning att det förelegat brister i Floatings förberedelser, oaktat om dessa påtalats eller inte; Migrationsverket har inte varit skyldigt att påbörja uppdraget om det förelegat även andra brister som Migrationsverket kunnat, eller bort, redovisa i brev den 6 juli 2016. Det samma gäller även om avtalets upphörande skulle anses ha skett genom hävning eller uppsägning.

Migrationsverket har inte den 6 juli 2016 till grund för avtalets upphörande åberopat det faktum att ingen asylsökande i har flyttat in på anläggningen. Så länge Migrationsverket har haft en befogad anledning att anta att Floating inte uppfyllt samtliga villkor i avtalet har Migrationsverket inte varit skyldigt att påbörja uppdraget genom att börja placera asylsökande på fartyget. Den 3 juli 2016 uppfyllde Floating inte samtliga villkor i avtalet.

Det framgår av punkten 4.13 "Hävning" att det finns en rätt för Migrationsverket att omedelbart häva avtalet, dvs. utan tid för rättelse, under vissa förutsättningar. Det är aktuellt bland annat om: *"leverantören lämnat en oriktig uppgift i anbudet som inte är oväsentlig"*, *"leverantören inte har erforderliga tillstånd för verksamheten"*, *"leverantören inte uppfyller kraven enligt kravspecifikationen"* eller *"leverantören i övrigt underlåter att fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet som är av väsentlig betydelse för Migrationsverket "*

Genom denna bestämmelse har Migrationsverket getts en möjlighet att häva avtalet utan föregående uppsägningstid för det fall leverantören gör sig skyldig till vissa avtalsbrott. Bland annat måste leverantören uppfylla ska-krav och sina förpliktelser. Om Floating inte haft rätt att ha Ocean Gala förtöjd i Utansjö hamn har Floating inte anskaffat en hamnplats – vilket både är ett krav enligt kravspecifikationen (avtalet punkten 3.2.10 Hamnen/kajplats och 4.2 Tillstånd) och en väsentlig förutsättning för avtalet. Detta hade gett Migrationsverket rätt att häva avtalet omedelbart.

Migrationsverket har haft rätt att "säga upp avtalet till omedelbart upphörande om det under avtalstiden framkommer att de ska-krav som ställts på leverantören i förfrågningsunderlaget inte längre uppfylls" (punkt 4.15). Någon rätt för leverantören att vidta rättelse föreligger inte i dessa fall.

Det bestrids att Floating den 6 juli 2016 har haft rätt eller möjlighet att åtgärda förevarande brist inom 10 respektive 30 dagar (som vid hävning/uppsägning). Floating hade begått ett avtalsbrott om Floating under pågående avtalstid hade bytt hamn eftersom punkten 3.2.10 föreskriver att fartyget ska vara förtöjt vid hamn vid uppdragets genomförande. Därutöver hade ett byte av hamn förutsatt en föregående besiktning samt godkännande av Migrationsverket samt vidtagande av åtgärder för att säkerställa att hamnen hade varit godtagbar. Migrationsverket saknar kännedom om det förelegat en alternativ hamn. Därutöver bestrids att Migrationsverket har haft möjlighet att kontrollera och godkänna hamnen inom de föreskrivna tidsfristerna.

Av avtalet framgår att avsikten var att besiktning skulle göras när Ocean Gala var på plats i hamnen. Migrationsverket har aldrig varit i Utansjö hamn för att besiktiga fartyget efter juni 2016 då Stewe Nilsson var på plats och kunde konstatera att Floating inte uppfyllt avtalskraven. Det har inte varit aktuellt eftersom det kunde konstateras att Floating den 3 juli 2016 inte hade fullgjort sina avtalade förpliktelser varför avtalet upphörde att gälla. Enligt avtalet har det ankommit på Floating att se till att samtliga avtalade krav var uppfyllda den 3 juli 2016. Vid en hypotetisk besiktning av fartyget i den aktuella hamnen skulle Migrationsverket ha konstaterat att Floating inte uppfyllde samtliga krav. Det hade fått till följd att uppdraget inte skulle kunna påbörjas och att Avtalet hade upphört att gälla. Adekvat kausalitet föreligger således inte mellan påstått avtalsbrott och påstådd skada.

Tolkningar och överenskommelser vid sidan av avtalet

Under våren 2016 har Floating och Peter Olsson haft en diskussion per e-post. Diskussionen avsåg ett möjligt tillägg till avtalet. I ett av e-postmeddelandena uppgav Peter Olsson att båda parter var skyldiga att fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet till dess det föreligger ett verkställbart beslut som förhindrar Floating från att fortsätta sin fullgörelse av avtalet och att om tjänsten Floating skulle leverera skulle omfattas av ett verkställbart beslut eller en verkställbar dom är Migrationsverket berättigat att vidta de åtgärder som framgår av avtalet. E-postmeddelandet är en del av en längre konversation och taget ur sitt sammanhang. Parterna har inte träffat en överenskommelse med anledning av diskussionen då enighet inte kunde uppnås. Enligt punkten 5.5 i avtalet ska ändringar eller tillägg till avtalet undertecknas av behöriga företrädare för båda parter för att vara gällande, vilket inte har skett.

Erforderliga tillstånd

Enligt avtalet, punkt 1.1 st. 2, ska leverantören erhålla samtliga tillstånd och uppdraget påbörjas inom två månader annars kommer avtalet att upphöra. Den 3 juli 2016 förelåg inte samtliga erforderliga tillstånd. Samtliga krav var inte uppfyllda och den första

asylsökande hade inte heller flyttat in på fartyget. Det har varit möjligt för Floating att erhålla samtliga tillstånd inom den tidsram som förelegat, dvs. från tidpunkten då anbud gavs in till och med den 3 juli 2016.

Migrationsverket bestrider att partsavsikten med punkt 1.1 st. 2 har varit en annan än den som följer av avtalet. Migrationsverket bestrider även att Floating inför avtalets ingående har varit av uppfattningen att avsikten med bestämmelsen har varit en annan än den som följer av avtalet. Migrationsverket har inte lämnat uppgift till Floating om att bolagets skyldigheter skulle vara begränsade till att aktivt verka för att tillhandahålla boendeplatser till Migrationsverket inom den utsatta tiden. Det bestrids i vart fall att Migrationsverket har gett Floating fog eller skäl för en sådan uppfattning eller ett sådant antagande. Floating har inte inför avtalets ingående uppgett eller på annat sätt meddelat Migrationsverket att Floating ansåg att partsavsikten med bestämmelsen har varit en annan än den som följer av avtalet. Migrationsverket har inte sagt till Floating att man ansåg att bestämmelsen varit ett "uttryck för att det var brådskande att iordningställa fartyget för att kunna ta emot boende" och att Migrationsverket därför önskade en kort inledande tidsperiod för att tillse att Floating "skulle agera skyndsamt för att iordningsställa fartyget och påbörja verksamheten". Det var tvärtom viktigt för Migrationsverket att Floating tillsåg att samtliga erforderliga tillstånd förelåg innan uppdraget enligt avtalet påbörjades eftersom Migrationsverket inte ville betala för boendeplatser som inte kunde utnyttjas eller behöva flytta 1 790 personer från boendet. Migrationsverket har dessutom vid flera tillfällen klargjort sin ståndpunkt i frågan för Floating, bl.a. i mail från Nina Svensson den 5 april 2016 och i brev från Migrationsverkets ombud den 26 april 2016. Migrationsverkets inställning är och har hela tiden varit att det ankom på Floating att tillse att erforderliga tillstånd förelåg, antingen genom att Floating själv hade sådana tillstånd eller att annan hade sådana tillstånd som Floating kunde komma i åtnjutande av för uppdragets fullgörande. Migrationsverket bestrider att detta skulle utgöra en efterhandskonstruktion eller senare intagen position. Migrationsverket vitsordar att det centrala syftet med avtalet var att anskaffa boendeplatser, dock på de i avtalet angivna villkoren. Parternas avsikt med bestämmelserna framgår av avtalet.

Migrationsverket bestrider att tidsfristen om två månader i bestämmelsen enbart syftar till att motivera Floating att agera skyndsamt. Innebörden är inte heller att Migrationsverket inte skulle kunnat hävda att avtalet upphört att gälla om Floating hade verkat aktivt för att tillhandahålla boendeplatser och för att kunna påbörja verksamheten. Bestämmelserna om att avtalet kommer att upphöra om erforderliga tillstånd saknas gäller intill dess parterna har avtalat annat. Annat har inte avtalats.

Migrationsverket hade före avtalets ingående ingen kunskap om vilka tillstånd som kunde komma att fordras för att fartyg skulle kunna tjäna som boende i Sverige åt asylsökande. Migrationsverket har gjort klart för Floating att det ankom på Floating att tillse att samtliga erforderliga tillstånd förelåg, oavsett vilka tillstånd som det skulle kunna bli fråga om. Floating ingick avtalet väl införstått med nämnda krav. Det har inte, med undantag för bygglovsfrågan, förelegat någon tveksamhet i kontakterna mellan Floating och Migrationsverket om att Floating ansåg sig kunna påbörja uppdraget inom två månader. Inför ingåendet av ett avtal som detta ankommer det på envar av parterna att göra sina egna riskbedömningar. Om en klausul framstår som alltför betungande ankommer det på berörd part att före avtalsingående förhandla om klausulen. Floating har haft möjlighet att avge synpunkter på avtalet.

Bristande uppfyllnad, från Floatings sida, av ett avtalsenligt krav är att likställa med att ett erforderligt tillstånd saknas i fall då det avtalsenliga kravet är knutet till någon av de regleringar som följer av punkten 4.2 Tillstånd i avtalet. I bestämmelsen anges att leverantören ansvarar för att all erforderlig anslutning till bl.a VVS finns, inklusive avtal med kommunen, vilket inkluderar avfallshantering. I listan över relevanta regelverk i bestämmelsen nämns såväl PBL som miljöbalken varför bygglov respektive tillstånd för hamnverksamhet omfattas. Det anges även att anläggningen ska tåla inspektion från tillståndsmyndighet, vilket innebär att beslut om tillstånd måste vara meddelat.

I vart fall innebär bristande uppfyllnad från Floatings sida av ett avtalsenligt krav att det förelegat hinder för Migrationsverket att låta asylsökande flytta in på Ocean Gala och skäl för Migrationsverket att inte påbörja uppdraget. Det skulle ha lett till att

avtalet hade upphört, om bristen inte hade läkts i tid, eftersom uppdraget då inte hade påbörjats i tid av Migrationsverket. Det framgår av punkten 3.4 i avtalet att uppdraget kan påbörjas så fort samtliga krav är uppfyllda och samtliga erforderliga tillstånd erhållits. Migrationsverket har ägt rätt att inte påbörja uppdraget – och därmed framtvunga ett upphörande av avtalet – om leverantören inte uppfyllt avtalsenliga krav senast angivet datum.

Migrationsverket gör inte gällande att *varje* brist avseende avtalade krav kunde leda till avtalets upphörande. Migrationsverket gör dock gällande att bl.a. följande brister från Floatings sida innebär sådant bristande uppfyllande av avtalade krav som utgör hinder för Migrationsverket att låta asylsökande flytta in på Ocean Gala, vilket lett till att avtalet upphört, eftersom bristerna inte var läkta senast den 3 juli 2016 (punkt 1.1 och 4.2 sista stycket):

- i. anskaffa kajplats för Ocean Gala, och/eller
- ii. tillse att det på eller i anslutning till Utansjö hamn fanns erforderlig anslutning för el och VVS samt att inneha avtal med leverantörer avseende el eller Härnösands kommun avseende avfall, och/eller
- iii. vara anslutet till i Härnösands kommun befintliga lokala system för omhändertagande av förekommande avfallsslag eller annat motsvarande lokalt system, och/eller
- iv. erhålla bygglov.

Samtliga nu nämnda brister är också listade under rubriken "Tillstånd" (punkt 4.2) i avtalet och är sådana avtalade krav som åsyftas med formuleringen "samtliga tillstånd" i punkt 1.1 andra stycket avtalet. På motsvarande sätt förhåller det sig med avsaknad av bygglov.

Enligt avtalets ordalydelse, punkt 4.15, "Uppfyllelse av krav" framgår att: "Leverantören ska uppfylla samtliga ställda krav under hela avtalstiden om inte annat är särskilt angivet i förfrågningsunderlaget." Det har inte förelegat någon möjlighet för Floating

att avvakta med att uppfylla grundläggande avtalsvillkor, exempelvis kajplats, tillstånd, avfallshantering och elanslutning, med hänvisning till att Ocean Gala inte skulle vara fullbelagd från den 3 juli 2016. Enligt avtalet ska fartyget ha kapacitet att ta emot samtliga boende för att avtalet inte ska upphöra att gälla. Parterna har inte skriftligen avtalat om lägre krav i någon del och särskilt inte avseende sådana grundläggande moment som val av kajplats, tillstånd, avfallshantering och elförsörjning. Migrationsverket har aldrig haft för avsikt att påbörja uppdraget eller meddela besked avseende inflyttning av boende innan besiktning av anläggningen hade utförts, samtliga krav var uppfyllda och samtliga erforderliga tillstånd hade erhållits.

Migrationsverket gör vidare gällande att Floating har haft ett ansvar för underleverantörers bristande tillstånd i den mån sådant tillstånd erfordrats för att utföra den verksamhet som omfattas av avtalet, vilket bl.a. inkluderar bedrivande av hamnverksamhet, som är tillståndspliktigt enligt hamntillståndet och är en form av arbete som omfattas av avtalet.

Rätt att förtöja fartyget i hamnen

Det är ostridigt att Unwaste AB äger hamnen på fastigheten Utansjö Härnösand 3:48. Inget av bolagen Unwaste AB eller Let Us Care AB har haft tillstånd att ta emot passagerarfartyg på den aktuella fastigheten. Inget av bolagen har således haft tillstånd att upplåta kajplats till Ocean Gala på fastigheten. Det innebär i sin tur att Floating inte hade anskaffat kajplats för Ocean Gala.

Den 22 juni 2016 meddelade Länsstyrelsen Västernorrland beslut med föreläggande enligt miljöbalken gentemot Unwaste AB. Av beslutet framgår att Unwaste AB har tillstånd för hamnverksamhet på fastigheten Utansjö 3:48, att det inte ingår i tillståndet att ta emot passagerarfartyg, att Unwaste AB förbjuds att upplåta kajplats för passagerarfartyg på fastigheten och att beslutet är föranlett av att Ocean Gala den 14 juni 2016 lade till i Utansjö hamn. Det framgår vidare att Unwaste AB ska samråda med länsstyrelsen om förändring av hamnverksamheten på fastigheten Utansjö 3:48. Förbudet

har gällt tills vidare, dock längst tills ett ändringstillstånd vunnit laga kraft. Det framgår även att beslutet varit gällande omedelbart även om det skulle överklagas. Östersunds tingsrätt (Mark- och miljödomstolen) avslog den 5 augusti 2016 Unwaste AB:s överklagande av Länsstyrelsen i Västernorrlands beslut och upphävde sitt inhibitionsbeslut av den 20 juli 2016. Mark- och miljööverdomstolen har den 30 september 2016 beslutat att inte meddela prövningstillstånd.

Med anledning av Länsstyrelsens beslut kontaktade Migrationsverket Floating för att erbjuda en möjlighet till avtalets förtida upphörande eftersom det enligt Migrationsverket förelåg stor risk för att Floating skulle begå kontraktsbrott genom att inte tillse att samtliga erforderliga tillstånd förelåg i tid. Floating var inte intresserat av att diskutera ett förtida upphörande. Migrationsverket utgick därefter från att respektive part skulle fullfölja sin del av avtalet.

I enlighet med parternas tilläggsavtal skulle uppdraget påbörjas den 3 juli 2016. Migrationsverket hade meddelat Floating att en gemensam planering avseende uppdraget skulle initieras måndagen den 4 juli 2016. Migrationsverket kunde då konstatera att brister förelåg enligt punkterna 3.2.8 (avfallshantering) och 4.2 (erforderliga tillstånd). Det innebar hinder för Floating att påbörja uppdraget och att samtliga erforderliga tillstånd inte fanns. Migrationsverket meddelade därför Floating den 6 juli 2016 att avtalet hade upphört att gälla per den 3 juli 2016.

Av avtalet framgår att Floating såsom leverantör ansvarar för att anskaffa kajplats och att Floating skulle ha tillsett att samtliga erforderliga tillstånd förelåg. Av avtalet framgår vidare att Floating ansvarar för sina underleverantörer såsom för eget arbete samt att hamn eller ägare av kajplats (Unwaste AB) är att betrakta som underleverantör. Innebörden av att Unwaste AB har saknat tillstånd att låta någon förtöja Ocean Gala på fastigheten Utansjö 3:48 är att Floating enligt avtalet ska anses ha saknat tillstånd till att förtöja Ocean Gala på fastigheten. Det innebär att erforderliga tillstånd för den verksamhet som skulle bedrivas för uppdragets genomförande saknades. Bristen har utgjort sådant

avtalsbrott som gett Migrationsverket rätt att säga upp avtalet, eller – såsom skett – rätt att konstatera och meddela Floating att avtalet har upphört att gälla per den 3 juli 2016.

Unwaste AB har haft ett hamntillstånd som innefattat en rätt att bedriva viss typ av verksamhet. Det hade krävts ytterligare tillstånd från Länsstyrelsen Västernorrland för att Unwaste AB skulle kunna ändra verksamhetsinriktning för Utansjö 3:48 och för att kunna ta emot passagerarfartyg. Enligt hamntillståndet ska verksamheten i hamnen bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Unwaste AB uppgett eller åtagit sig i ansökan, miljökonsekvensbeskrivningen eller i övrigt åtagit sig i ärendet. Om Unwaste AB övervägde en förändring av verksamheten skulle samrådske med tillsynsmyndigheten. Av hamntillståndet framgår att den tänkta verksamheten omfattar godshantering, lagring, bearbetning och avfallshantering. Någon annan typ av verksamhet beskrivs inte. Hamntillståndet innehåller inte någon rätt att ta emot passagerarfartyg. Därutöver innehåller hamntillståndet inte någon rätt att bedriva boendeverksamhet. Varken ansökan om tillstånd för att bedriva verksamhet i Utansjö hamn eller miljökonsekvensbeskrivningen har innefattat någon uppgift om mottagande av passagerarfartyg eller bedrivande av boendeverksamhet. Eftersom Länsstyrelsen även fattat beslut mot att ta emot passagerarfartyg, vilket i sig innebär ett förbud mot boendeverksamhet, har den tänkta verksamheten varit tillståndspliktig och omfattades dessutom av ett förbud. Det har således inte varit tillåtet att, ta emot passagerarfartyg i Utansjö hamn eller bedriva ett asylboende i hamnen.

Det är den som avser att bedriva hamnverksamhet som har att ansöka om och erhålla relevanta tillstånd för den verksamheten. Migrationsverket bestrider att ägaren till fastigheten Utansjö 3:48 – eller någon annan – har haft rätt att angöra eller låta annan angöra Ocean Gala vid hamnen/kajen den 3 juli 2016. Det har inte ingått i Unwaste AB:s tillstånd att ta emot passagerarfartyg.

Parterna har varit överens om att den hamn i vilken Ocean Gala förtöjs ska uppfylla samtliga krav för att ta emot passagerarfartyg. Utansjö hamn hade inte erhållit något

godkännande från Transportstyrelsen den 3 juli 2016. Det saknades även andra tillstånd för att bedriva aktuell verksamhet i Utansjö hamn. Migrationsverket bestrider att upplåtelsen från Unwaste AB gjordes till Let Us Care AB eftersom Let Us Care AB avsåg att teckna ett arrendeavtal avseende hamnplats för fartyget Ocean Gala och att Unwaste AB kände till detta förhållande. I yttrande till Göteborgs tingsrätt (ärende Ä 12244-16) har Unwaste AB uppgett att bolaget aldrig har upplåtit en rätt för Let Us Care AB att upplåta kajplats. Oavsett om Unwaste AB haft för avsikt att upplåta rätt till Let Us Care AB att arrendera ut kajplats till Floating har Unwaste AB haft rätt att häva avtalet med Let Us Care AB med hänsyn till att arrendatorn ska ansvara för att erforderliga tillstånd som krävs från myndigheter för nyttjande av området ska föreligga under arrendetiden. Motsvarande krav finns för Floating i avtalet med Let Us Care AB, vilket innebär en rätt för Let Us Care AB att häva avtalet vid sådan brist. Unwaste AB har blivit föremål för såväl vitesföreläggande som anmälan om brott på grund av förtöjningen av Ocean Gala i hamnen. Unwaste AB har i yttrande den 28 oktober 2016 till Göteborgs tingsrätt krävt att Let Us Care AB omedelbart ska säga upp avtalet med Floating.

Enligt punkt 4.2 "Tillstånd" i avtalet ansvarar leverantörer för samtliga tillstånd som krävs för uppdragets genomförande. Ett förbud som innebär att boendeverksamhet inte får bedrivas har varit ett bristande tillstånd som Floating har haft att införskaffa. Migrationsverket gör gällande att även om bestämmelsen i punkten 4.2 ska tolkas på så vis att det krävs ett verkställbart beslut som förhindrar verksamheten, vilket Migrationsverket i och för sig inte vitsordar, har ett sådant beslut varit för handen. Eftersom den tänkta verksamheten var drivande av asylboende och länsstyrelsen har fattat ett beslut, som vunnit laga kraft, som innebär att någon boendeverksamhet inte får bedrivas i hamnen måste beslutet förhindra den tänkta verksamheten. Beslutet har varit omedelbart verkställbart. Beslutet har under alla omständigheter inneburit en rätt för Migrationsverket att häva avtalet utan föregående uppsägningstid från det att beslutet blev verkställbart.

Transportstyrelsen ansvarar inte för att utöva tillsyn över verksamheten i hamnen. Transportstyrelsen saknar befogenhet att besluta om samtliga krav för mottagande av passagerarfartyg. Transportstyrelsens intyg om överensstämmelse för hamnanläggning innebär enbart att hamnens hamnskyddsutredning uppfyller kraven enligt Europaparlamentets och rådets förordning EG nr 725/2004. Transportstyrelsen har inte prövat vilken verksamhet som bedrivits i hamnen. Det framgår av beslutet att Transportstyrelsen enbart tagit ställning till en förenklad utredning för hamn, som inkom den 5 juli 2016 och beslutet meddelades samma dag. Uppdraget enligt avtalet har ställt krav på tillstånd som Transportstyrelsens intyg inte avser. Intyget utgör inte bevis för att samtliga erforderliga tillstånd för uppdragets fullgörande enligt avtalet föreläggat.

Det följer av punkt 4.6 i avtalet att underleverantörer som kommer att utföra en väsentlig del av kontraktet ska redovisas innan avtalet tecknas. Redovisning ska ske med namn, organisationsnummer samt därutöver angivande av vilken del av uppdraget som kommer att utföras. Därutöver finns ett krav på att ge in samarbetsavtal där en behörig företrädare för underleverantören åtar sig att ställa sin kapacitet till leverantörens förfogande för fullgörande av uppdraget. Hamnen eller ägaren av kajplats är här att betrakta som en underleverantör. Floating har inte ingett något samarbetsavtal mellan Floating och Unwaste AB (eller Let Us Care AB och Unwaste AB). I det avtal mellan Floating och Let Us Care AB som Floating har tillsänt Migrationsverket anges felaktigt att Let Us Care AB är markägare. Floating har aldrig informerat Migrationsverket om att Unwaste AB är en underleverantör. Även hamnagenter skulle ha angetts som underleverantörer. Floating har aldrig angett någon hamnagent som underleverantör. Floatings underlåtenhet att ange underleverantörer innebär dels att Floating har lämnat en felaktig uppgift i anbudet som inte är oväsentlig, dels att Floating inte uppfyller kraven enligt kravspecifikationen. Det innebär att Migrationsverket, oaktat om Migrationsverket hade rätt att påkalla avtalets upphörande på de grunder som tidigare angetts, hade en rätt att omedelbart häva avtalet enligt punkten 4.13.

Ocean Gala har inte lagt till i någon svensk hamn före den 14 juni 2016. Först från den tidpunkten har svenska myndigheter haft anledning att granska tillåtligheten av fartygets verksamhet. Den omständigheten att myndighetsbeslut, som enligt Migrationsverket utgjort hinder för uppdragets påbörjande, eventuellt inte hunnit delges adresaten – men varit kända för såväl Floating som Migrationsverket – eller hunnit vinna laga kraft före den 3 juli 2016 saknar helt betydelse i förhållande till Migrationsverkets rätt att inte påbörja uppdraget med hänvisning till bristen.

Migrationsverket bestrider att Floating inte hade kunnat ansöka om och erhålla tillstånd. Floating har haft för avsikt att bedriva verksamhet i hamnen vilket har medfört att Floating hade kunnat ansöka om och erhålla hamntillstånd. Floating har i förhållande till Let Us Care AB bl.a. åtagit sig att tillse att samtliga erforderliga tillstånd och dylikt som lagligt krävs från myndighet för nyttjandet av området föreligger såväl vid arrendetidens början som under hela arrendetiden. Floating har underlåtit att säkerställa att tillstånd fanns. Det tillstånd som fanns för hamnverksamheten har inte varit tillräckligt för bedrivande av den verksamhet som Floating och Migrationsverket avtalat om. Ansvaret för att se till att tillståndet utökades till att omfatta även den nya verksamheten har enligt avtalet med Let Us Care AB ankommit på Floating. Floatings anlitan av en arrendator som inte har haft tillstånd att upplåta kajplats eller bedriva boendeverksamhet i hamnen har varit ett avtalsbrott. Även om Floating enligt avtal med Let Us Care AB har haft rätt att, parterna emellan, ha Ocean Gala förtöjt i Utansjö hamn innebär det inte att erforderligt tillstånd för att ta emot passagerarfartyg förelåg.

Kajplats

Det avtal som Floating har haft med Let Us Care AB utvisar inte en rätt för Floating att förtöja fartyget i hamnen. Enligt Unwaste AB:s nyss nämnda yttrande till Göteborgs tingsrätt har Unwaste AB inte upplåtit rätt för Let Us Care AB att upplåta rätt för Floating att förtöja Ocean Gala i hamnen. Upplåtelsen till Floating har enligt Unwaste AB skett utan tillåtelse. En arrendator har inte rätt att utan jordägarens tillstånd

upplåta nyttjanderätt till arrendestället. Sådan upplåtelse av nyttjanderätt som skett utan jordägarens tillstånd är en förverkandegrund. Let Us Care AB var inte lagfaren fastighetsägare till Utansjö 3:48 den 3 juli 2016 eller dessförinnan. Arrendeavtalet är inte en giltig upplåtelse eftersom Let Us Care AB inte var markägare.

Det följer av punkt 4.2 "Tillstånd" att det har varit Floatings ansvar att anskaffa en kajplats. Migrationsverket gör gällande att det har ankommit på Floating att anskaffa en avtalsenlig kajplats. Med en avtalsenlig kajplats menas en sådan kajplats där den tänkta boendeverksamheten kan bedrivas. En avtalsenlig kajplats förutsatte att Floating skulle ha rätt att ligga i hamnen under hela avtalstiden. Om tillstånd krävdes för den aktuella verksamheten har det även ankommit på Floating att anskaffa en kajplats där sådant tillstånd förelegat. Hamnen skulle vidare inte vara otjänlig för ändamålet med hänsyn till hamnens fysiska beskaffenhet. De stora miljöföroreningar som förekommer i hamnen är en omständighet till grund för att Floating inte har anskaffat en avtalsenlig kajplats. Avsaknaden av tillstånd för den aktuella verksamheten innebär således att Floating inte har anskaffat en kajplats som har varit avtalsenlig.

Floatings avsaknad av kajplats har inneburit en rätt för Migrationsverket att omedelbart häva avtalet enligt punkt 4.13. Detta då Floating inte hade erforderliga tillstånd för verksamheten, inte hade uppfyllt kraven enligt kravspecifikationen och i övrigt hade underlåtit att fullgöra förpliktelser enligt avtalet som är av väsentlig betydelse för Migrationsverket. Innehav av en hamnplats under uppdragstiden är ett ska-krav enligt avtalet punkten 3.2.10. Bristande uppfyllelse av ska-krav har gett Migrationsverket rätt att omedelbart säga upp avtalet med en månads uppsägningstid enligt punkt 4.14.

Avfallshantering

Migrationsverket bestrider att kraven för avfallshantering var uppfyllda den 3 juli 2016. Migrationsverkets uppfattning, meddelad den 6 juli 2016, att avtalet har upphört att gälla den 3 juli 2016 har stöd i avtalet. Enligt punkt 3.2.8 ska Floating vara ansluten till lokala system för samtliga avfallslag. Härnösands kommun har

verksamhetsansvaret för avfallshanteringen i kommunen. Ansvaret fullgörs av Härnösands Energi & Miljö AB (HEMAB). De lokala system som avses i avtalet är de avfallssystem som HEMAB har ansvar för och tillhandahåller i Härnösands kommun. Sådant avfallssystem avseende VVS finns på eller i anslutning till Utansjö hamn. Det systemet har inte varit avpassat för omfattningen av ifrågakvarande verksamhet, dvs. för att tömma avloppstankar med stor besättning och 1 790 passagerare. Det bestrids att Dineli AB skulle ha någon som helst verksamhet vad avser avfallshantering. Bolaget har inte heller utgjort något lokalt system för avfallshantering.

HEMAB har efter beställning från Floating under perioden den 16-20 juni 2016 per lastbil transporterat ca 45 kubikmeter gråvatten (diskvatten och duschvatten) på vardagar och ca 75 kubikmeter gråvatten på lördag respektive söndag till reningsverket Kattastrand. Sedan HEMAB fakturerat kostnaderna (ca 100 000 kr) har Floating inte beställt någon ytterligare hantering av gråvatten. HEMAB konstaterade att hanteringen av gråvatten i aktuell omfattning var mycket ansträngande för de lokala avfallssystemen eftersom det samtidigt var högsäsong för tömning av tankar tillhörande villafastigheter i kommunen. Det hade inte varit möjligt för HEMAB att omhänderta de mängder gråvatten som hade genererats om Ocean Gala hade tagit emot boende. Avloppsvatten från Utansjö hamn pumpas till Mörtsals reningsverk som är dimensionerat för 1 000 personekvivalenter (pe). Vid den aktuella tidpunkten – innan fartyget angjorde Utansjö hamn – förelåg en befintlig belastning av ca 650 pe. Enligt uppgift beslutades vid möte mellan HEMAB och Floating efter den 20 juni 2016 att fartyget på prov kunde tömma ca 25-30 kubikmeter gråvatten per dag i avfallssystemet i hamnen. Nära den dubbla mängden genererades bara av besättningen på fartyget. HEMAB kunde inte med sitt ordinarie avfallshanteringssystem i Utansjö Hamn tillhandahålla en tillräcklig avfallshantering för ytterligare 1 790 boende vid den aktuella tidpunkten. Hanteringen av gråvatten har inte utgjort en avtalsenlig hantering av gråvatten. Det har varit den enda lösning som varit tillgänglig den 3 juli 2016 och den enda lösning som testats vid tidpunkten. För det fall det fanns en skyldighet för hamnen att ta emot avfall från Ocean Gala, vilket inte vitsordas av Migrationsverket, hade en sådan skyldighet inte kunnat gälla utöver den befintliga kapaciteten.

Det framgår av Länsstyrelsens minnesanteckningar den 7 juli 2019 att Jörgen Lindgren, som uppgett att han företräder hamnen och båten, har uppgett att det inte fanns någon lösning för att hantera avfallet vid en full beläggning av Ocean Gala.

Floating har inte åberopat HEMAB som underleverantör, endast Dineli AB. Floatings lösning, att Dineli AB skulle transportera grå- och svartvatten från Utansjö hamn till Sundsvalls hamnar, har oavsett om en sådan överenskommelse funnits eller ej inte varit avtalsenlig, dels på grund av att det inte hade varit en "erforderlig anslutning" enligt punkt 4.2 i avtalet, dels för att den hade varit otillåten. Migrationsverket bestrider att Dineli AB har haft en överenskommelse med Sundsvalls hamnar om att Sundsvalls hamnar skulle motta avfall från Ocean Gala. Sundsvalls hamnar utgör inte ett lokalt system enligt punkt 3.2.8. Floatings åberopande av avtalet med Dineli AB som en del av uppfyllandet av punkt 3.2.8 talar för att kraven enligt punkten inte var uppfyllda den 3 juli 2016.

Migrationsverket bestrider att det har förelegat en möjlighet att använda en anläggning för biorening och infiltration i hamnen den 3 juli 2016. Varken Floating eller någon som Floating haft avtal med har haft ett vid tidpunkten gällande tillstånd för att driva en sådan anläggning. Det kan inte vitsordas att anläggningen alls kunde användas för omhändertagande av gråvatten från 1 790 personer jämte personal. Anläggningen har inte utgjort ett "lokalt system" och därför inte varit avtalsenligt ens om den hade kunnat brukas den 3 juli 2016. Anläggningen har inte redovisats till Migrationsverket.

Migrationsverket bestrider även att det förelegat en möjlighet att använda en pråm för att ta hand om gråvatten inom ramen för ett lokalt system den 3 juli 2016. Dineli AB har inte haft ett vid tidpunkten gällande tillstånd för att transportera avfall i form av gråvatten och svartvatten samt har inte haft avtal med någon, varken Sundsvalls hamnar eller annan. Det kan inte vitsordas att Dineli AB haft någon kapacitet att transportera gråvattnet. Dineli AB registrerades år 2015, hade inga anställda och ingen omsättning år 2016 och företrädde av Ben Lande. Dineli AB kan inte likställas med

ett kommunalt bolag. Dineli AB har inte kunnat garantera hantering av gråvatten vintertid med hänsyn till eventuell isbildning till havs och nedfrysning i tankar och pumpar på pråmen. Avtalet med Dineli AB har inte utgjort en avtalsenlig anslutning till lokala system.

HEMAB:s avfallssystem avseende källsortering föreligger följande åtta fraktioner: färgat glas, ofärgat glas, metall, plastförpackningar, pappersförpackningar, tidningar, mat respektive s.k. "brännbart". Floating har inte haft avtal med HEMAB avseende källsortering av avfall. Unwaste AB/hamnen har inte haft erforderliga kärl avseende källsortering under perioden den 14 juni–3 juli 2016 – eller ens den 6 juli 2016 – utan har mottagit brännbart och grovt avfall utan ytterligare sortering. Floating har därmed inte varit ansluten till HEMAB:s avfallssystem avseende källsortering genom påstått avtal med hamnen. Hamnen har inte källsorterat varför inte heller Floating har kunnat källsortera genom hamnens försorg.

Floating har inte den 3 juli 2016 varit anslutet till något avfallssystem, varken avseende vatten eller källsortering, som HEMAB tillhandahållit. Avtal avseende hantering av avfall genom källsortering har inte redovisats för Migrationsverket den 30 juni 2016. Floating har inte den 3 juli 2016 varit part i avtal med HEMAB avseende avtalsenliga avfallssystem. Migrationsverkets bestrider att HEMAB ska ha bekräftat att bolaget den 3 juli 2016 kunde ta emot samtligt avfall som ett fullbelagt Ocean Gala hade medfört.

Innehavare av en hamn ska lämna uppgift om behovet av avfallshantering till kommunen. Sådan information har lämnats genom avfallsplanen avseende Utansjö. Av avfallsplanen framgår bl.a att det är HEMAB som ska ansvara för hantering av hushållsavfall, flytande farligt avfall (jämte Ragn-Sells och Lundstams), förpackningsavfall och toalettavfall. De kapaciteter som anges i avfallsplanen är inte i närheten av den avfallsmängd som skulle aktualiseras om 1 790 asylsökande plus besättning skulle bo permanent i hamnen under ett års tid.

Av brevet från HEMAB till Härnösands kommun den 17 juni 2016 framgår att HEMAB inte hade några möjligheter att ta emot den mängd avloppsvatten som skulle aktualiseras om Ocean Gala skulle ta emot 1 790 asylsökande. Därutöver framgår att mottagagande av den extra mängd som genererats av besättningen under några dygn innebar att HEMAB nästan nått den fulla gränsen för sin kapacitet. Det faktum att hamnens kapacitet avseende avfallshantering var otillräcklig var även ett av skälen till att Länsstyrelsen i Västernorrland beslutade att Unwaste AB inte fick ta emot och upplåta kajplats för passagerarfartyg.

HEMAB ansvarar för hanteringen av avfall inom Härnösands kommun. Det innebär dels att det "lokala system" som avses enligt avtalet är HEMAB:s system och dels att det inte hade varit tillåtet, eller möjligt, för Floating att hantera avfallet på annat sätt. Endast HEMAB, eller annan aktör som får godkännande eller delegation av HEMAB, får hantera avfall inom kommunen. Transport av avfall innefattas i begreppet hantering varför det inte är tillåtet att med en annan aktör transportera avfall till en annan kommun. HEMAB har aldrig lämnat någon sådan tillåtelse eller delegation avseende den hantering som Dineli AB enligt uppgift skulle utföra.

Utansjö hamn har inte haft en godkänd avfallshanteringsplan den 3 juli 2016. Hamnens avfallshanteringsplan av den 15 maj 2013 skulle revideras var tredje år. Avfallshanteringsplanen skulle ha reviderats senast den 15 maj 2016, vilket inte har skett. Den 5 juli 2016 skickades en ny avfallshanteringsplan till Transportstyrelsen för godkännande, men den blev inte godkänd. Godkännande av Utansjöns avfallshanteringsplan skedde först den 10 mars 2017. Avsaknaden av en godkänd avfallshanteringsplan för hamnen från och med den 3 juli 2016 innebär dels bristande erforderligt tillstånd, dels brist avseende anslutning till lokala system för hanteringen av avfall.

Let Us Care AB har aldrig sökt eller innehaft tillstånd för avfallshantering trots att det är en tillståndspliktig verksamhet. Tillstånd för yrkesmässig hantering av avfall är ytterligare ett tillstånd som krävts för verksamheten vars förekomst det har ålegat Floating att säkerställa.

Den 3 juli 2016 sänkades avtal med Härnösands kommun avseende avfall. Det sänkades även i anslutning till hamnens system som var dimensionerade för uppdraget. Omständigheterna innebär, sammantaget eller var för sig, brist. Floating har inte haft avtal avseende lokala system. Floating har inte heller haft avtal avseende lokala system som kunde omhänderta den relevanta mängden avfall. Floating har inte kunnat uppvisa intyg eller motsvarande avseende anslutning till avtalsenliga lokala system.

Säker utemiljö

Floating har brutit i kravet att tillhandahålla en säker utemiljö enligt avtalets punkt 3.2.11 och i kravet att tillhandahålla betryggande skydd för de boende mot miljögifter och buller, enligt punkt 3.3.1.

Ocean Gala har inte varit anslutet till elnät och istället producerat el med användande av fartygets generatorer. Vid tomgång av fartygets generatorer förelåg en risk för olägenhet för människors hälsa genom buller och luftemissioner. I första hand hade risk för olägenheter för de boende på Ocean Gala förelagat men även olägenheter för boende i närheten av Utansjö har uppkommit. Flera klagomål avseende buller har inkommit till Länsstyrelsen. Det var en av anledningarna till att parterna kommit överens om att användning av Ocean Galas egna generatorer skulle undvikas i möjligaste mån samt att anslutning till elnät var ett ska-krav (punkt 4.2).

Enligt Länsstyrelsens i Västernorrland bedömning förelåg en uppenbar risk för människors hälsa med hänsyn till lokaliseringen av Ocean Gala till en industrihamn (Mark- och miljödomstolen i Östersunds dom, mål M 1766-16, s. 4). Därutöver innebär buller och emissioner från fartygsgeneratorerna ytterligare en risk för såväl människors hälsa som för miljön. Floatings egenkonstruerade lösning för hanteringen av avfall är ytterligare en åtgärd som kan medföra risk för miljön. Med hänsyn till riskerna för människors hälsa och miljön har det ålegat Floating att skaffa erforderlig kunskap samt vidta de försiktighetsmått som är nödvändiga. Floating har inte hållit samråd med Länsstyrelsen, någon lösning för tillhandahållande av el inte ombesörjts och Floatings lösning

för avfall har inte utvärderats. Floating har inte vidtagit lämpliga försiktighetsmått och därmed avvikit från lagstadgat krav på försiktighet. Av punkt 4.2 i avtalet följer att Floating har haft att följa miljöbalken i samband med utförande av uppdraget. Efter- som Floating inte har följt miljöbalken har bolaget kommit att bryta mot avtalet (punkt 4.2 och punkt 3.1.6, 3.2.11 och 3.3.1).

Naturvårdsverket genomför arbete för att inventera och kartlägga förorenade områden i Sverige. Det görs bland annat genom en klassificering av förorenade områden i risk- klasser. Det är länsstyrelserna inom respektive län som inventerar de förorenade områdena och riskklassificerar dem. Naturvårdsverket har utgett riktlinjer för acceptabla nivåer av olika ämnen. Vilka nivåer som kan accepteras beror på vilken användning marken ska ha. Om människor ska vistas på området heltid ska riktlinjer för känslig markanvändning ("KM") användas medan riktlinjer för mindre känslig markanvändning ("MKM") kan tillämpas om människor endast vistas deltid på områ- det. Riktlinjerna för KM lägre än för MKM.

Av länsstyrelsens sammanfattning av föroreningar på fastigheten Utansjö 3:48 kan ut- läsas att det förekommer primär förorening av bly samt sekundär förorening av arse- nik, kadmium, kvicksilver, koppar, nickel, zink, PAH och PCB. De högsta halter som har uppmätts har avsett föroreningar av bly, zink och FAR. Det framgår att förore- ningarna är relativt ytliga samt att sedimenten har förhöjda halter av koppar, bly, nickel, zink, PCB, oljerester och PAR. Stora delar av industriområdet består generellt av 1-2 meter fyllnadsmassor med hög transportkänslighet, vilket innebär en stor risk för spridning av föroreningar från mark till vatten. Länsstyrelsen konstaterar att det finns en risk för att människor och djur exponeras för föroreningar som förekommer ytligt. Exponering kan ske genom intag av jord, hudkontakt med förorenad jord och inandning av damm vid vistelse i det förorenade området. Barn löper enligt länssty- relsens bedömning störst risk att exponeras. Därutöver visar utförda undersökningar en heterogen spridning av föroreningar inom området. Utansjö 3:48 har därför sammanta- get fått riskklass 2 (fyra områden har riskklass 2 och tre områden riskklass 3).

Under 2008 genomförde Sweco AB en fördjupad förstudie av föroreningar i mark, grundvatten och sediment vid Utansjö bruk. Utansjö bruk har i förstudien delats in i nio delområden. Utredningen gäller Utansjö 3:48, där hamnen är belägen. Utgångspunkten för bedömningen var värden för MKM eftersom marken skulle användas för industriell verksamhet. Såsom framgår av utredningen har vid riskbedömningen hänsyn tagits till bl.a. att humanexponeringen är begränsad eftersom det är fråga om ett industriområde. Utredningen visar att samtliga områden har föroreningar som överstiger riktvärdet för MKM. I vissa fall har föroreningarna vida överstigit riktvärdena för MKM. En jämförelse med vad som gäller för KM visar att Utansjö 3:48 på ett antal provpunkter har haft värden som legat långt över Naturvårdsverkets riktvärden.

Riktvärdet för arsenik i KM uppgår till 10 mg/kg TS och riktvärdet för MKM uppgår till 25 mg/kg TS.¹¹ I samtliga områden utom ett har arsenikhalter över riktvärden för MKM påträffats. I ett område har även medelvärdet för arsenik överstigit riktvärdet. Arsenik betraktas som cancerframkallande och långvarig exponering kan ge upphov till tumörer. Andra hälsoeffekter inkluderar andningsproblem, hudåkommor, hjärt- och kärlsjukdomar samt nerv-, njur-, och fosterskador. Risk för akuttoxiska effekter av arsenik föreligger vid värden som överstiger 100 mg/kg TS. Med det avses att enstaka intag av små mängder förorening, t.ex. några enstaka gram jord, kan leda till akuta besvär. Vid två mätpunkter har värden på 321 respektive 115 mg/kg TS uppmätts, dvs. långt överstigande riktvärdet för KM och i ett fall långt överstigande värdet för akuttoxiska effekter.

Halter av kadmium som överstiger riktvärdena för KM och MKM har redovisats i flera områden. Kadmium stannar kvar i kroppen under en lång tid och kan påverka njurfunktionen, leda till benskörhet och vara cancerframkallande. Kadmium kan öka risken för hjärt- och kärlsjukdom och övergripande dödlighet, samt påverka barns tillväxt och kognitiva utveckling.

I flera områden har uppmätts halter av kobolt respektive koppar som överstiger gällande riktvärden för KM. Ett för högt intag av koppar påverkar mag-/tarmkanalen akut, vilket

kan medföra kräkningar och diarréer, och kan på längre sikt leda till leverskador. Kvicksilvrvärden överstigande riktvärdet för KM har redovisats för flera områden. Kvicksilver är ett av de farligaste miljögifterna och kan ge skador på hjärnan och det centrala nervsystemet. Halter av bly som överstiger KM har uppmätts i flera områden. Mycket höga värden har uppmätts i några områden och även medelhalten har vida överstigit riktvärdena. Bly kan, redan vid mycket låga doser, ge skador på nervsystemet. Foster och små barn är särskilt känsliga. Bly skadar de röda blodkropparna och kan leda till blodbrist. I samtliga områden utom ett har redogjorts för värden av zink som överstiger riktvärdet för MKM och i två områden där mycket höga värden har noterats överstiger även medelvärdet för provtagningarna riktvärdet för KM. Halter av de cancerogena ämnena PAH och PAR som överstiger riktvärdena för MKM har noterats i flera områden. Det område där Ocean Gala låg förtöjd har en sammanvägd riskbedömning i riskklass 2/3. Sweco har konstaterat att föroreningsnivån i mark var hög och att påträffade föroreningar har en mycket hög farlighet.

Miljöföroreningar över gränsvärden för MKM har påträffats i samtliga delar av hamnområdet, även i det område där Ocean Gala låg förtöjd. Utan vidtagande av saneringsåtgärd har det i området förelegat miljöföroreningar i en nivå som inte är acceptabel för boende. Utansjö hamn är kraftigt miljöförorenad och samtliga miljöföroreningar åberopas som brist i avtalskravet på en säker utemiljö. Vidare har en förundersökning inletts mot Unwaste AB avseende brott mot miljöbalken i samband med att Unwaste AB brutit mot sitt hamntillstånd genom mottagande av Ocean Gala.

Enligt punkt 3.2.11 i avtalet ska det vid anläggningen finnas en säker utemiljö. Det innebär bl.a. att det mellan fartyg och kaj ska finnas staket eller stängsel. Migrationsverket bestrider att ett staket i enlighet med vad som föreskrivits har uppförts. Staketet har endast täckt kajen delvis och har inte varit tillräckligt för att uppfylla kraven enligt bestämmelsen. Länsstyrelsen har inte kunnat ta ställning till lämpligheten i lösningen med staket, då något samråd inte hållits. Floating har inte ansökt om eller erhållit tillstånd för yrkesmässig transport. Anordnande av transport utan tillstånd för yrkes-

mässig trafik hade varit ett avtalsbrott enligt avtalet punkt 4.2. Floating har inte redogjort för att någon underleverantör med relevant tillstånd skulle utföra transporter vilket utgör ett avtalsbrott enligt avtalet punkt 4.6. Floating hade inte den 3 juli 2016 en sådan lösning på plats som gjorde att Floating hade kunnat genomföra aktuella transporter och staket var inte uppsatt i enlighet med avtalet.

Avtalet innehåller, i punkt 3.2.13, ett krav på en handikappanpassad och skyddstäckt landgång. Det anges att landgången bl.a. ska vara anpassad för att barnvagn och rullstol ska kunna föras in och ut utan hinder. Stewe Nilsson har konstaterat att Floatings landgång inte har varit avtalsenlig och att landgången inte har varit handikappanpassad eller skyddstäckt.

Punkt 3.4 i avtalet, Leveranstid och besiktning, innebär att någon ersättning inte ska utgå förrän Migrationsverket säkerställt att utemiljön och anslutningen till fartyget är tillfredsställande. Med hänsyn till föroreningarna i Utansjö hamn hade Migrationsverket inte kunnat godkänna utemiljön och någon ersättning hade under alla förhållanden inte utgetts.

Elanslutning och egenkontroll

Floating har inte investerat i den elanslutning som krävdes för att förse fartyget fullt ut med s.k. landström och har, såvitt känt, inte heller ingått avtal med någon elleverantör. Det fordras en transformator som omvandlar landströmmen för att fartyget ska kunna bruka den. Någon sådan transformator fanns inte i hamnen.

Floating har inte haft en egenkontrollplan som varit anpassad till verksamheten och som uppfyllt miljöbalkens krav, enligt kraven i punkt 3.1.6. Enligt bestämmelsen ska egenkontrollprogram kunna påvisas på begäran. Egenkontrollprogram ska finnas även om Migrationsverket inte har begärt att få ta del av det. Floating har därutöver inte planerat eller vidtagit åtgärder för att förebygga eller motverka olägenheter för människors hälsa eller miljön.

Bygglov

Under april 2016 krävde samtliga leverantörer att Migrationsverket omgående skulle medverka vid ett möte samt bekräfta att Migrationsverket inte hade för avsikt att kräva bygglov. Migrationsverkets inställning var att Migrationsverket inte kunde ha någon uppfattning om vilka tillstånd som erfordras men att om bygglov var erforderligt så var det att betrakta som ett erforderligt tillstånd i enlighet med avtalets bestämmelser. Det framgår av punkt 4.2 i avtalet att den avtalade verksamheten skulle styras av plan- och bygglagen (2010:900) samt att det kunde vara så att bygglov eventuellt erfordrades. Det framgår av avtalet att Migrationsverket inte hade någon säker uppfattning om vilka tillstånd som skulle behövas. Migrationsverket skulle kontrollera anläggningen innan den togs i bruk och då även samtliga tillstånd. Tillåtligheten av verksamheten skulle även kontrolleras av respektive tillsynsmyndighet, se punkt 4.2. Kommunen är tillstånds- och tillsynsmyndighet avseende bygglov. Om en kommun anser att en verksamhet är bygglovspliktig och konstaterar att ett bygglov inte föreligger inleder kommunen ett tillsynsärende.

Migrationsverket fick i juni 2016 kopia av ett brev från Härnösands kommun och Länsstyrelsen Västernorrland, daterat den 17 juni 2016, av vilket framgår bl.a. att myndigheterna anser att bygglov kommer att behövas men att det saknas förutsättningar för att bevilja sådant, att miljötillstånd måste inhämtas, att gällande miljötillstånd avser bedrivande av hamnverksamhet i form av godshantering och att tillstånd måste inhämtas för att ändra gällande hamnverksamhet samt att någon anmälan därom inte har inkommit och att ett tillskott av orenat avfallsvatten i den omfattning som kan bli aktuell sannolikt kräver att verksamhetsutövaren (reningsverket) ansöker om ändringstillstånd.

Floating ansökte den 16 februari 2016 om bygglov avseende angöring av Ocean Gala vid i Härnösands djup- och oljehamn (djuphamnen). Härnösands kommun informerade Floating om att bygglov sannolikt inte skulle beviljas med hänvisning dels till att det

inte var lämpligt, dels till att verksamheten stred mot gällande detaljplan. Floating återkallade ansökan den 5 april 2016. Ocean Gala angjorde aldrig djuphamnen. Sedan Ocean Gala hade angjort kaj vid fastigheten Härnösand Utansjö 3:48 (Utansjö hamn), startade Härnösand kommun den 20 juni 2016 ett tillsynsärende avseende fastigheten, med anledning av att åtgärden föreföll fordra bygglov, och tillskrev fastighetsägaren med upplysning om att kommunen avsåg att göra en inspektion på plats den 27 juni 2016. Besöket ställdes in efter uppgift om att några boende inte flyttat in på fartyget den 27 juni 2016. Tillsynsärendet avslutades när det visat sig att något boende aldrig kom till stånd på fartyget. För det fall Migrationsverket hade placerat några boende på anläggningen före den 27 juni 2016 eller därefter hade kommunen genomfört ett besök på anläggningen och därvid underkänt verksamheten samt förelagt Floating att omedelbart upphöra med verksamheten, i vart fall till dess bygglov förelåg. Floating hade inte tålt en inspektion av en tillsynsmyndighet.

Härnösands kommun ansåg den 17 juni 2016 att bygglov fordrades för att stadigvarande anlägga Ocean Gala vid kaj för boendeändamål. Härnösands kommun var dock inte den första kommun som kontaktades av Floating. Floating kontaktade redan i februari/mars 2016 Timrå kommun med avsikt att få angöra hamnen Wifsta varv. Timrå kommun meddelade då att kommunen ansåg att det skulle krävas ett tillfälligt bygglov men Floating skickade inte in någon ansökan om tillfälligt bygglov. Både Härnösands kommun och Timrå kommun har således varit av uppfattningen att bygglov fordrades för att stadigvarande anlägga Ocean Gala vid kaj för boendeändamål.

Ocean Gala är ett fartyg som skulle ha utformats för att utgöra tillfälligt boende för asylsökande vid en kaj. Ocean Gala utgör därför, i sammanhanget, en *byggnad* enligt plan- och bygglagen (PBL). Förflyttning av Ocean Gala till kaj vid Utansjö hamn och angörande vid densamma under lång tid utgör *nybyggnad* enligt PBL. Att ta ett vattenområde i anspråk på detta sätt är att likställa med att ianspråkta mark för bebyggelse och fordrar bygglov. För det fall bygglov inte skulle fordras enligt PBL 9:2 st. 1 p 1 är det i vart fall fråga om sådan annan ändring av en byggnad (Ocean Gala) än tillbyggnad, och som innebär att Ocean Gala helt eller delvis tas i anspråk eller inreds för ett

väsentligen annat ändamål (tillfälligt boende för asylsökande) än det som Ocean Gala senast har använts för, vilket fordrar bygglov. Det faktum att väggen på en båt inte kallas för vägg och att taket inte benämns som tak innebär inte att de har en annan funktion. Enligt Migrationsverkets uppfattning ska den tekniska benämningen på dylika beståndsdelar inte avgöra om konstruktionen kan betraktas som en byggnad. Istället bör ändamålet, vilket var att tillhandahålla boende, och tiden under vilken Ocean Gala skulle vara förtöjd bli utslagsgivande. Det är inte enbart upplevelsen av dem som byggnader som avgör om en konstruktion är att betrakta som en byggnad. Det framgår av förarbeten och praxis att man tagit hänsyn till ”användningssättet, utformningen och varaktigheten i användningen.”.

Ocean Gala skulle inte användas för befordran eller annan drift till sjöss utan som ett boende. Ocean Gala skulle under rådande förhållanden anses ha varit "fast förankrad", då Ocean Gala under en tid, som kunde komma att uppgå till fyra år, inte skulle förflyttas från aktuellt vattenområde. Därutöver innehåller avtalet i sig ett krav på att Ocean Gala skulle vara ansluten till lokala system. Migrationsverket bestrider att ett fartyg enligt sjölagens mening inte skulle kunna vara en byggnad enligt PBL. En husbåt har bedömts som en byggnad med hänvisning till dess utformning, att den var fast förankrad och att den skulle användas för bostadsändamål. Det har i praxis uttalats att ”det krävs bygglov för att permanent angöra ett fartyg som är utformat för vandrars- och restaurangverksamhet, vid en kaj. Att ta ett vattenområde i anspråk på detta sätt är därmed, vid den prövning som ska göras enligt plan- och bygglagen, att likställa med att ianspråkta mark för bebyggelse.” (Mark- och miljööverdomstolens dom i mål P 7868-14) Bygglov kräves för fartyget Gustaf af Klint. Det var användningen av fartyget, dvs. vandrars- och restaurangverksamhet, och att fartyget skulle ta ett vattenområde i anspråk permanent som föranledde konstaterandet att bygglov krävdes. Ocean Gala skulle ligga förtöjd under en längre tid, maximalt fyra år. Migrationsverket menar att bygglov hade krävts för förtöjningen av Ocean Gala i likhet med vad som krävdes för fartyget Gustaf af Klint.

Det stämmer inte att parterna mot bakgrund av handläggningstiderna för ansökan om bygglov inte har kunnat komma överens om att bygglov skulle vara ordnat före den 3 juli 2016 eller att bygglov inte skulle vara ett avtalat krav. Det framgår av förfrågningsunderlag och anbud att det är upp till varje kommun att avgöra om anläggningen ska ses som en byggnad och att ansökan om bygglov ska göras i den kommun där anläggningen kommer att finnas. Parterna avtalade om en förlängd tidsfrist för Floating att kunna påbörja uppdraget. Det var bygglovsfrågan, och handläggningstiden för ansökan, som föranledde förlängningen. Tidsförlängningen innebär att Floating har haft möjlighet att ansöka om bygglov. Floatings underlåtenhet att ansöka om bygglov ska inte drabba Migrationsverket. Floating har tidigare medgett att parterna kommit överens om att erhållande av bygglov var en del av parternas avtal.

Floating har ansökt om bygglov eller om förhandsbesked avseende bygglov för att för-
töja Ocean Gala i Djuphamnen men valt att återkalla sin ansökan. Avsaknaden av besked i frågan om bygglov har orsakats av Floating. Floating ansvarar för att samtliga erforderliga tillstånd för uppdragets genomförande föreligger. Med hänsyn till vad Härnösands kommun angett i bygglovsfrågan sommaren 2016 har Migrationsverket haft skäl att inte påbörja uppdraget. Om en prövning visar att bygglov inte behövs har Floating varit medvållande till sin uppgivna skada genom att inte ansöka om och erhålla ett klagande beslut före den 3 juli 2016.

Ensidigt upprättat

Migrationsverket vitsordar att Migrationsverket upprättat avtalet. Avtalets upprättande föregicks av att Floating fick framföra synpunkter på bestämmelserna i ett kommande avtal. Migrationsverkets krav om att erforderliga tillstånd skulle föreligga blev då föremål för diskussion, vilket medförde att Migrationsverket släppte ett krav på att en skadeståndssanktion skulle vara kopplad till tillståndsfrågan. Floating ansåg att det skulle vara en alltför stor risk för Floatings räkning om även skadestånd skulle komma ifråga för det fall erforderliga tillstånd inte förelåg i tid. Migrationsverket bestrider att det saknats utrymme för Floating att införa ändringar i avtalet. Floating var angeläget

om att avtalet skulle undertecknas, vilket Migrationsverket uppfattade som att Floating inte hade några synpunkter på avtalet utöver vad som framförts inför avtalets upprättande och som beaktats i avtalet. Floating har accepterat samtliga villkor i avtalet.

Påstådd oskälighet

När avtalet ingicks, var behovet av boende för asylsökande stort. Migrationsverket vinnlade sig om öppenhet i förhållande till de personer som kom att företräda Floating. Det var angeläget för Migrationsverket att Floating lämnade sitt anbud och ingick avtalet förvissade om vad som förväntades av bolaget. Migrationsverket gjorde klart för Floating att det var angeläget att uppdraget kunde komma igång inom kort, högst inom två månader från avtalets ingående, och att det ankom på Floating att tillse att samtliga erforderliga tillstånd införskaffades i tid. I annat fall behövde Migrationsverket snabbt kunna vända sig till annan leverantör och söka ersättningsboende. Floating menade att två månader var väl tilltagen tid för att Floating skulle kunna påbörja uppdraget. Floating var medvetet om att det ankom på Floating att tillse att samtliga erforderliga tillstånd var meddelade. Floating har varit införstått med den risk för avtalets bestånd som har förelegat hänförlig till tillståndsfrågan. Det gick mer än en månad mellan den första kontakten mellan Migrationsverket och Floatings företrädare och Floatings undertecknande av avtalet, vilket gav Floating god tid att vid behov utreda t.ex. vilka tillstånd som skulle behövas och vilken tidsåtgång detta kunde innebära. Floating hade möjlighet att påverka avtalets lydelse och gjorde även det. De personer som agerade för Floatings räkning utgav sig för att ha erfarenhet av att tillhandahålla boende på fartyg som liknade Ocean Gala, och var dessutom direkt eller indirekt ägare av Ocean Gala. För Migrationsverkets del var ett asylboende på ett fartyg en oprövad lösning.

Migrationsverket bestrider att det vid avtalets ingående förelåg några förhållanden som kan innebära att avtalet är oskäligt i någon del. Migrationsverket bestrider att Floating inte hade möjlighet att påverka innehållet eller lydelsen i avtalet. Avtalet är upprättat av Migrationsverket men i detta är synpunkter från Floating beaktade. De villkor som återfinns i avtalet var kända för Floating i god tid före avtalets ingående.

De återfinns även i det anbud som Floating lämnade till Migrationsverket. Migrationsverket bestrider att någon bestämmelse i avtalet oskälig och att skäl finns att jämka någon av dem eller lämna dem utan avseende. Någon oskälighet föreligger inte, vare sig med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Migrationsverket bestrider att avtalet i något av Floating påtalat avseende är oskäligt.

Migrationsverket bestrider att Floating i sammanhanget skulle vara en svag part. Bolaget har genom dess ställföreträdare lång erfarenhet av handel med och uthyrning av fartyg samt äger direkt eller indirekt det i målet aktuella fartyget Ocean Gala. Migrationsverket bestrider att avtalets konstruktion, med innebörd att avtalet under nu aktuella förhållanden, utgör någon oskälig eller orimlig riskfördelning mellan Migrationsverket och enskild. Inte heller medför den omständigheten att Migrationsverket har initierat upphandling av tillfälligt boende på passagerarfartyg utan någon närmare kunskap om vilka tillstånd som kunde fordras för att fartyg kunde tjäna som boende i Sverige åt asylsökande att någon bestämmelse i avtalet är oskälig. Migrationsverket bestrider vidare att Floatings uppgivna kostnader för att iordningsställa och tillgängliggöra Ocean Gala i enlighet med några krav kan medföra att någon bestämmelse i avtalet är oskälig. Migrationsverket bestrider att myndigheten i strid med sina verkliga avsikter vid någon tidpunkt har meddelat Floating att Migrationsverket önskade fullfölja avtalet.

Migrationsverket bestrider vidare Floatings uppgifter om att Migrationsverket före den 6 juli 2016 inte haft någon kontakt med Floating avseende Migrationsverkets uppfattning att det saknades erforderligt hamntillstånd för passagerarfartyg och att kraven på avfallshantering inte var uppfyllda. Migrationsverket bestrider att verkets hållning, agerande eller underlåtenhet i förhållande till Floating och eller till andra leverantörer kan innebära att avtalet i någon del är oskäligt. Inte heller kan det förhållandet att avtalet inte innehåller någon rättelsemöjlighet avseende omständigheter som Migrationsverket lagt till grund för att avtalet har upphört att gälla innebära att avtalet är oskäligt i någon del. Migrationsverket har vid flera tillfällen innan avtalet upphört påtalat

potentiella brister som Floating har haft möjlighet att åtgärda. Migrationsverket bestrider att de av Migrationsverket åberopade bristerna är små. Det var fråga om allvarliga brister som påverkade möjligheterna att överhuvudtaget fullfölja avtalet.

Migrationsverket bestrider att Migrationsverket inför och i samband med avtalets ingående skulle ha uppgett att Migrationsverket skulle vara Floating behjälpligt i kontakten med kommunerna för att ordna hamnplats. Migrationsverket har före avtalets ingående klargjort att Floating fick ta hand om kontakterna med kommunerna. Detsamma gällde alla tillstånd som kunde komma att erfordras.

Påstådd illojalitet

Migrationsverket har inte haft att på förhand (i juni 2016) redovisa om Migrationsverket önskade att Floating skulle flytta fartyget till Djuphamnen, dvs. den andra djuphamnen inom samma kommun. Även vad avser Djuphamnen var kommunen av uppfattningen att bygglov krävdes varför erforderliga tillstånd inte heller förelegat om Floating flyttade fartyget dit. Migrationsverket har uppfattat Floatings erbjudande om att flytta fartyget till Djuphamnen som ett sätt för Floating att erhålla Migrationsverkets godkännande av hamnen. Det skulle innebära en överenskommelse om val av hamn, innebärande att hamnens eventuella brister i förhållande till villkoren i avtalet inte skulle kunna göras gällande som avtalsbrott av Migrationsverket mot Floating. Floatings erbjudande om att flytta fartyget har gjorts för att tillse att Migrationsverket skulle sakna rätt att ifrågasätta vald hamn. Floating har därmed agerat illojalt när bolaget insett att ingen av de två djuphamnarna i Härnösand kunde användas som avtalsenlig kajplats.

Migrationsverket bestrider att myndigheten skulle ha agerat för att avtalet inte skulle kunna fullgöras eller att Migrationsverket skulle ha kontaktat Timrå kommun och Härnösands kommun för att motverka att Floating skulle kunna etablera sig i kommunerna. Migrationsverkets förfrågningar den 28 juni och 30 juni 2016 föranleddes av att Migrationsverket ville ha kommunens uppfattning om vilka tillstånd som krävdes

enligt kommunen. Migrationsverket bestrider att verket i förhållande till Floating skulle ha agerat på ett sätt som strider mot de lagar och regler som reglerar myndighetens verksamhet. Migrationsverket har under hela den tid som avtalet har varit i kraft agerat avtalsenligt. Alla beslut och åtgärder har efter rådande omständigheter varit väl motiverade och har skett med tillbörlig omsorg om Floatings intressen. Migrationsverket bestrider att Migrationsverket har varit eller agerat illojalt i förhållande till Floating. Det föreligger inte avtalsbrott, påstådd illojalitet har inte förekommit och kan under inga förhållanden leda till jämkning av avtalet i någon del, eller att avtalet ska lämnas utan avseende i någon del.

Likabehandling

Migrationsverkets förhållningssätt till andra leverantörer har varit avhängigt omständigheterna i varje enskilt fall. Om Migrationsverket inte har behandlat Floatings ärende på samma sätt som Migrationsverket har behandlat andra leverantörers ärenden beror det på omständigheterna i det enskilda fallet, att Floating har velat ha det så eller på den brådska med vilken Floating ville att avtalet skulle ingås. Eventuell avvikande hantering är delvis hänförlig till Floatings eget agerande. Migrationsverket bestrider under alla förhållanden att Migrationsverkets hållning till Floating eller till andra leverantörer kan innebära att avtalet i någon del är oskäligt.

Redo att påbörja uppdraget

En förutsättning för att avtalad ersättning skulle utgå var bl.a. att asylsökande hade flyttat in på Ocean Gala. Huruvida Floating var redo att påbörja uppdraget har i det avseendet ingen självständig betydelse. Migrationsverket har ingen på egen utredning baserad uppfattning om vilka kostnader som avtalad ersättning skulle täcka. Migrationsverkets uppfattning är att Floating skulle tillhandahålla en anläggning som uppfyllde i avtalet angivna krav.

För det fall avtalet inte hade upphört och för det fall avtalade förutsättningar för att ersättning skulle utgå hade varit uppfyllda – t.ex. att Migrationsverket hade tagit anläggningen

i bruk – hade Floating varit berättigad till sådan ersättning som följer av avtalet. Den skada som omfattas av Floatings talan går utöver vad som följer av avtalet.

Skadeståndsskyldighet och påstådd skada

Migrationsverket har inte gjort sig skyldigt till något som kan medföra skadeståndsskyldighet för Migrationsverket i förhållande till Floating. Migrationsverket har som upphandlande myndighet varit skyldigt att tillämpa avtalet och bestrider att en eventuell bristande rätt för Migrationsverket att meddela att avtalet har upphört har gett Floating rätt till någon ersättning. Migrationsverket bestrider att en eventuell sådan bristande rätt innebär ersättningsgill skada för Floating, i vart fall inte skada som Migrationsverket har att svara för. Migrationsverket bestrider dels att samtliga kostnader som Floating påstås ha haft skulle vara beroende av avtalet med Migrationsverket, dels att samtliga kostnader som Floating faktiskt kan visa sig ha haft skulle vara ersättningsgilla.

Migrationsverket kan inte vitsorda att Floating har haft kostnader till ett visst belopp med anledning av avtalet. Det underlag som Floating ingivit till grund för påstådda kostnader är bristfälligt. Det saknas underlag för vissa betalningar och fakturor, en del av materialet är oläsligt, övertäckt, författat på främmande språk eller endast delvis presenterat och ett antal påstådda betalningar grundas på förlikningar med leverantörer. Migrationsverket kan inte vitsorda rimligheten eller riktigheten av förlikningarna. Migrationsverket kan av åberopat material inte bedöma vad som görs gällande som grund för skadestånd och Floating har inte redovisat grunden för skadans beräkning. Det är bl.a. därför inte möjligt att bedöma skäligheten eller rimligheten i de angivna beloppen. Migrationsverket kan inte vitsorda något belopp som skäligt i och för sig eller på annat sätt rimligt.

Det ingivna materialet innehåller ett antal poster som inte självklart är ersättningsgilla, såsom tandläkarkostnader och kostnader för pensionsfonder. Flera fakturor är inte ställda till Floating utan till andra bolag. Migrationsverket kan inte vitsorda att dessa

leveranser skett till Floating eller att det föreligger skyldighet för Floating att ersätta de bolag som erlagt betalningar för fakturorna. Migrationsverket kan inte vitsorda att de fakturor som är utställda till Floating medför en betalningsskyldighet för Floating. Migrationsverket kan inte vitsorda att fakturor som utställts till andra bolag än Floating avser kostnader som Floating har haft att erlægga och inte heller att andra bolag har haft en fordran gentemot Floating. Betalningsansvar förutsätter en civilrättsligt bindande skyldighet för Floating att betala påstådd kostnad. En sådan skyldighet kan inte utläsas av enbart en faktura.

Mat/förnödenheter

Matinköp hade kunnat anstå till dess att bolaget angjort sin destination i Sverige och det stod klart att några tillfälligt boende skulle komma ombord och bo på fartyget. Det har inköpts färskvaror för 39 443,75 EUR i början av juni 2016, en månad innan någon skulle flytta ombord. Färskvaror har inte kunnat användas en månad senare. Det bestrids att maten inte kunnat användas av personalen på båten eller att försök vidtagits att sälja maten och att den har kasserats. Det omfattande inköpet av mat har inte varit nödvändigt för Floatings fullgörande av avtalet med Migrationsverket. Inköpet har inte blivit onyttigt. Floating har varit medvällande till skadan. Skadan utgör inte en avtalad direkt skada.

Hyra av kajplats

Det är oklart vilka arbeten som utförts i hamnen (5340,70 kr) och vad som menas med "Rent Warehouse" och om dessa varit nödvändiga. Floating har inte behövt träffa någon förlikning med Let Us Care AB eller med Unwaste AB och har såvitt känt inte heller träffat någon förlikning med någon. Floating har inte haft någon kostnad avseende förlikningen. Om ersättning har utgetts har den utgetts av fartygets ägare eller annan efter diskussioner mellan andra än å ena sidan Floating och å andra sidan Let Us Care AB.

Floating har kunnat säga upp det påstådda avtalet och endast behövt betala för juni och juli 2016. Kostnader utöver juni och juli 2016 har inte varit nödvändiga för att Floating ska kunna fullgöra avtalet. Floating är under alla förhållanden inte betalningsskyldigt mot Let Us Care AB enligt avtalet då det är fråga om arrende och Let Us Care AB inte är markägare. Avtalet är daterat år 2014 och möjligen ett skenavtal. Om tingsrätten skulle finna att det förelåg ett påstått hyresavtal avseende kajplats kan en rimlig hyreskostnad endast avse det antal dagar som fartyget låg i Utansjö hamn under juni 2016 till och med den 6 juli 2016. Floating har varit medvållande till skadan. Floating har inte begränsat sin skada. Skadan utför inte en avtalad direkt skada.

Bränsle

Fartyget skulle tas i bruk i Sverige senast en viss dag i juli 2016. Användningen av generatorer skulle enligt avtalet hållas till ett minimum och fartyget skulle erhålla el från fastlandet. Någon bränsleförbrukning av betydelse (för elproduktion genom fartygets generatorer) hade inte varit nödvändig om Floating hade efterkommit avtalet. Floating har begärt ersättning för bränsleförbrukning från Brest till Malta (via Sverige). Floatings hantering av fartyget innan det angjort Utansjö hamn och sedan det lämnat hamnen har varit upp till Floating. Det kan inte vitsordas att Floating valt den kostnadseffektivaste sträckningen från Brest till Utansjö och vidare till Malta. Transporten har inte orsakat Floating några kostnader som bolaget inte ändå skulle ha. Ägaren av fartyget skulle leverera det till Sverige och hämta det efter att uppdraget var slutfört. Det är fartygets ägare som ska bära kostnaden. Bränslet har inte varit nödvändigt för att Floating ska kunna fullgöra avtalet med Migrationsverket. Inköpet har inte blivit onyttigt. Floating har inte haft någon kostnad avseende den absoluta merparten av bränslet. Floating har varit medvållande till skadan. Floating har inte begränsat skadan. Skadan utgör inte en avtalad direkt skada. Det saknas adekvat kausalitet mellan skadan och Migrationsverkets påstådda avtalsbrott.

Hamnagenter

Migrationsverket bestrider inte att ett fartyg kan behöva anlita s.k. hamnagenter eller att dessa har kostnader som avser fartyget. Det kan inte vitsordas att Columbia Cruises ägs av Floating eller att Floating av andra skäl ska stå för Columbia Cruises kostnader för hamnagenter. Floatings anlitan av hamnagenter innan fartyget angjort Utansjö hamn och sedan lämnat hamnen har varit upp till Floating. Det har inte orsakat Floating några kostnader som bolaget ändå inte skulle ha haft. Det är fartygets ägare som ska bära denna kostnad.

De kostnader som presenterats i underlaget, under kategorin hamnagenter, redovisar väldigt varierande typer av inköp och/eller avser personer som Migrationsverket i och för sig inte kan vitsorda skulle företräda hamnagenter; det påstås bland annat vara fråga om inköp av kontorsmaterial, flygresor och hotellräkningar. Det kan inte vitsordas att det har varit nödvändigt att angöra samtliga hamnar som angjorts. Det noteras att vissa kostnader uppkommit i februari 2016, innan avtal ingåtts mellan Migrationsverket och Floating, eller efter det att avtalet upphört i juli 2016. Kostnaden för hamnagenter har inte varit nödvändigt för att Floating ska kunna fullgöra avtalet med Migrationsverket. Inköpet har inte blivit onyttigt. Floating har inte haft någon kostnad avseende hamnagenterna. Floating har varit medvällande till skadan. Floating har inte begränsat skadan. Skadan utgör inte en avtalad direkt skada. Det saknas adekvat kausalitet mellan skadan och Migrationsverkets påstådda avtalsbrott.

Säkerhet och hamnkostnader

Ägaren av fartyget har haft att leverera det till Sverige. Kostnader avseende ekolod för att gå in i svensk hamn (Härnösands hamn) ska bäras av ägaren. Inköp av en fender är en investering som kommer fartygets ägare till del. Service av fartygets motorer är en kostnad som ska belasta fartygets ägare. Det kan inte vitsordas att landgången och fendern varit särskilt framtagna för angörandet av Utansjö hamn eller att det inte har varit fartygets ägare som haft att bekosta dessa. Det kan inte vitsordas att det förekommit kostnader avseende konsultation avseende hantering av avfall och avlopp. Floating har

inte på ett avtalsenligt sätt löst frågan om avfall och avlopp i Utansjö hamn, varför konsultationen i sig synes resultatlös. Det framgår inte av vilken anledning Floating har behövt anlita vakter eller varför kostnaden skulle vara kopplad till Floatings avtal med Migrationsverket.

Påstådd kostnad har inte varit nödvändig för att Floating ska kunna fullgöra avtalet med Migrationsverket. Kostnaderna har inte blivit onyttiga. Floating har inte haft någon kostnad avseende säkerhet och hamnkostnader. Floating har varit medvällande till skadan. Floating har inte begränsat skadan. Skadan utgör inte en avtalad direkt skada. Det saknas adekvat kausalitet mellan skadan och Migrationsverkets påstådda avtalsbrott.

Hyra för fartyget Ocean Gala

Espen Tandberg och Kjell Tandberg, företrädare för Floating och US Shipmanagers LLC, har innan avtalet ingicks med Migrationsverket angett att US Shipmanagers LLC hade ägarkontroll över fartyget Ocean Gala. Det har vid avtalets ingående inte lämnats några uppgifter till Migrationsverket om att Floating skulle komma att ha några kostnader för att hyra fartyget av US Shipmanagers LLC (eller annan). Migrationsverket har vid avtalets ingående utgått från att några hyreskostnader aldrig skulle uppkomma för Migrationsverkets avtalspart. Floating ska vad avser skadebegränsningsklausulen i avtalet betraktas som ägare av fartyget Ocean Gala; dvs. hyra avseende tillgång till själva fartyget utgör inte en direkt skada för Floating. Skadan är således inte ersättningsgill enligt avtalet.

Hyreskontrakt avseende fartyget är daterat den 9 juni 2016 och har ingåtts mellan andra än US Shipmanagers LLC och Floating. Avtalsparter är Alfanor 16126 AS och Floating. Avtalet har undertecknats av Espen Tandberg och Kjell Tandberg för Floatings respektive Alfanor 16126 AS:s räkning. Det kan inte vitsordas att Alfanor 16126 AS äger rätt att hyra ut fartyget. Det har stått klart för Alfanor 16126 AS (genom

Espen Tandberg) att Floating inte skulle kunna betala om Migrationsverket inte påbörjade avtalet med Floating och erlade betalning. Det har därmed funnits en överenskommelse mellan Alfanor 16126 AS och Floating med innebörd att det har förelegat en rätt för Floating att säga upp hyresavtalet avseende fartyget under avtalsperioden för det fall Migrationsverket inte påbörjade avtalet med Floating eller sade upp avtalet med Floating i förtid. Hyreskontraktet ska i vart fall tolkas på så sätt. Migrationsverket bestrider att Migrationsverket har haft ett önskemål eller framställt krav om att Floating skulle ingå hyresavtal för fartyget under tiden avtalsförhandlingar fördes.

I hyreskostnaderna har medtagits kostnader i tiden innan Floating ingick avtal med Migrationsverket. Det är även Floating som har orsakat ett behov av en framflyttning av tidpunkten för avtalets upphörande för det fall fartyget inte hade tagits i bruk. Floating har därigenom orsakat en längre påstådd hyresperiod. Hyra har inte varit nödvändig i den omfattning som görs gällande för att Floating ska kunna fullgöra avtalet med Migrationsverket. Floating har inte haft någon kostnad avseende hyra. Floating har varit medvållande till skadan. Floating har inte begränsat skadan. Skadan utgör inte en avtalad direkt skada. Det saknas adekvat kausalitet mellan skadan och Migrationsverkets påstådda avtalsbrott.

Kostnader för ombyggnation och anpassning av fartyget

Migrationsverket vitsordar att fartyget kan ha behövt anpassas innan det kunde tas i bruk, t.ex. att poolen täcktes för. Migrationsverket kan inte vitsorda att det skett en begäran om att presentshopen skulle byggas om. På motsvarande sätt vitsordas att poolen därefter behövde avtäckas. Inköp av disk- och tvättmedel, skydd för eluttag, samt köksutrustning i form av mixer, kaffebryggare och annan utrustning har inte blivit onyttigt genom Migrationsverkets påstådda avtalsbrott. Varorna synes ha varit nya och har kompletterat fartygets utrustning. Det framgår inte att varorna inte kunnat avyttras eller att de skulle ha kasserats. Åberopad kostnad avseende ombyggnation och anpassning har utöver arbetet med poolen inte varit nödvändig för att Floating ska kunna fullgöra avtalet med Migrationsverket. Inköpet har inte blivit onyttigt. Floating

har inte haft någon kostnad avseende ombyggnation. Floating har varit medvållande till skadan. Floating har inte begränsat skadan. Skadan utgör inte en avtalad direkt skada. Det saknas adekvat kausalitet mellan skadan och Migrationsverkets påstådda avtalsbrott.

Hyra för kontor i Sverige

Vissa kostnader har uppkommit innan Floating ingick avtal med Let Us Care AB och vissa kostnader har uppkommit efter det att avtalet med Migrationsverket upphörde. Det framgår inte om Floating hyr del av samma lokaler som Let Us Care AB (eller av Let Us Care AB) eller varför hyran för kontoret i Stockholm har fortsatt att löpa trots att avtalet om kajplats med samma företag (Let Us Care AB) har varit möjligt att säga upp. Kostnad för kontor har inte varit nödvändig för att Floating ska kunna fullgöra avtalet med Migrationsverket. Floating har inte haft någon kostnad avseende hyra. Floating har varit medvållande till skadan. Floating har inte begränsat skadan. Skadan utgör inte en avtalad direkt skada.

Kostnad för landgång

Fartyget är ett passagerarfartyg. Det är konstruerat för att passagerare i stor omfattning ska kunna gå ombord och gå iland. Orsaken till behovet av en specialbyggd landgång för att tillfälligt boende skulle kunna komma ombord och iland är inte redovisad. Det har varit förutsebart att Floating skulle behöva konstruera en speciell landgång för att bolagets passagerarfartyg skulle kunna användas. Landgången borde ha kunnat återanvändas eller materialet ha kunnat säljas för något belopp. Floating har inte haft någon kostnad avseende landgång. Inköpet har inte blivit onyttigt. Floating har varit medvållande till skadan. Floating har inte begränsat skadan. Skadan utgör inte en avtalad direkt skada. Det saknas adekvat kausalitet mellan skadan och Migrationsverkets påstådda avtalsbrott.

Konsultkostnader

Konsultkostnader avseende juridisk rådgivning eller kostnad för skattekonsulter har inte varit nödvändiga. Floating har ansökt om bygglov för att ligga i Härnösands hamn men återkallat ansökan sedan Härnösands kommun meddelat Floating att ett avslagsbeslut skulle fattas. Den påstådda rådgivningen har inte varit en förutsättning för att Floating skulle kunna leverera enligt avtalet. Rådgivning som syftat till att försöka övertyga Migrationsverket om att anamma Floatings – felaktiga – syn på rättsläget har inte varit nödvändig. Konsultkostnader avseende Sport Alpin har till och med bestritts av Floating. Avseende konsultkostnader för en simulering av hur fartyget skulle lägga till i Utansjö hamn hänvisas till samma resonemang som redovisats för bränsle och hamnagenter. Konsultkostnader för att ta fram en meny på ett passagerarfartyg har varit helt onödig. Personal på fartyget torde ha haft kompetens att ta fram allt nödvändigt material för att tillgodose att avtalsenlig kost och logi kunde levereras. Det bestrids att Bahama Paradise Cruiseline utförde beställningen på uppdrag av Floating. Kostnad för juridisk, skatteteknisk, fartygsteknisk och annan påstådd konsultation har inte varit nödvändig för att Floating ska kunna fullgöra avtalet med Migrationsverket. Floating har inte haft någon kostnad avseende rådgivning. Floating har varit medvållande till skadan. Floating har inte begränsat skadan. Skadan utgör inte en avtalad direkt skada. Det saknas adekvat kausalitet mellan skadan och Migrationsverkets påstådda avtalsbrott.

Resa för besättning från Ocean Gala

Fartygets ägare har ansvarat för att leverera fartyget till Sverige och hämta det i Sverige efter det att uppdraget var slutfört. Det är fartygets ägare som ska bära kostnaden för besättningen. Med hänsyn till datum avseende resorna kan Migrationsverket inte vitsorda att alla resor avser personal eller besättning för Ocean Gala. Avseende underlag 2 synes resorna vara gjorda efter 3 juli 2016 och verkar inte enbart avse resor från Ocean Gala. Avseende resorna i underlag 6 synes resorna vara gjorda i augusti 2016 och till Ocean Gala, långt efter att avtalet upphört att gälla och långt innan fartyget

avseglade från Utansjö hamn. Det kan inte vitsordas att fakturor ställda till Reliable Catering Inc. och Cruise Operator Inc. avser resor för personal för Ocean Gala. Systemet för ID-kontroll var användbart även efter det att avtalet med Migrationsverket upphört eller annars har kunnat avyttras. Kostnad för besättningens resor har inte varit nödvändig för att Floating ska kunna fullgöra avtalet med Migrationsverket. Floating har inte haft någon kostnad avseende resorna. Floating har varit medvållande till skadan. Floating har inte begränsat skadan. Skadan utgör inte en avtalad direkt skada. Det saknas adekvat kausalitet mellan skadan och Migrationsverkets påstådda avtalsbrott.

Avloppsvatten

Floating har enligt Avtalet haft att erhålla anslutning till VVS samt att träffa avtal härom med Härnösands kommun. Floating har den 16–20 juni 2016 anlitat HEMAB som hämtat avloppsvatten med tankbil. När kostnaderna blivit höga har HEMAB begärt förskottsbetalning. Floating har vägrat att erlægga förskottsbetalning och har, såvitt känt, inte kontaktat HEMAB efter den 21 juni 2016. Floating har samma dag träffat avtal med Dineli AB om hantering av grävatten. Hanteringen av avloppsvatten har varit nödvändig för avtalet med Migrationsverket. Det sätt på vilket frågan hantearats har inneburit att kostnaden blivit onödigt stor. Floating har valt att angöra en hamn som inte kunnat ta emot den mängd avloppsvatten som fartyget genererat. Floating har varit medvållande till skadan. Floating har inte begränsat skadan.

5. BEVISNING

5.1. Käranden (Floating Accommodations Sweden AB)

Floating har åberopat en omfattande skriftlig bevisning. Floating har utöver förhör under sanningsförsäkran med Kjell Tandberg, Espen Tandberg och James Verillo åberopat vittnesförhör med Jon Ulfsrud, Edward Levitan, Stewe Nilsson, Nina Svensson, Elin Willén, Lars Westbratt, Anna Berglund, Jörgen Lindgren, Patrik Olsson, Magnus Pålsson, Lotta Taxén, Nicklas Nyberg, Ingela Berntson, Sten Bergquist, Anna Fröberg Flerlage och Andre Bloemendaal.

5.2.Svaranden (Migrationsverket)

Migrationsverket har utöver en omfattande skriftlig bevisning åberopat vittnesförhör med Stewe Nilsson, Anders Nordström, Alexandra Lagerlund, Sören Thor, Susanne Nordin (tidigare Sturk), Ewa Lindstrand, Klas Lundgren, Fred Nilsson, Lotta Taxén, Jörgen Lindgren, Sofia Pettersson, Thomas Lindström, Magnus Gustavsson, Mats Kannerstål, Nina Törling, Elin Willén, Nina Svensson, Willis Åberg, Dag Eliasson, Jonas Östgren, Anders Svanholm och Peter Olsson.

Migrationsverket har förevisat en videoupptagning från ovan avseende Utansjö hamn.

6. DOMSKÄL

Parternas avtal

Ramen för bedömningen

Parterna träffade den 2 mars 2016 ett avtal om direktupphandling av tillfälligt boende på passagerarfartyg/bostadsplattform. Avtalet avsåg boende för asylsökande på fartyget Ocean Gala med plats för 1 790 boende och med option på ytterligare platser. I avtalets kapitel 1.1 tredje stycket anges under rubriken ”Avtalstid”: ”*Har leverantören inte erhållit samtliga tillstånd och uppdraget påbörjats inom två månader kommer avtalet att upphöra.*”

Migrationsverket meddelade i ett e-postmeddelande till Floating den 6 juli 2016 att avtalet upphört att gälla till följd av konstaterade brister i Floatings uppfyllelse av avtalsvillkoren med hänvisning bl.a. till kapitel 1.1 i avtalet.

Parterna tvistar nu dels om vilken parternas avsikt varit med bestämmelsen om upphörande, dels om innebörden av uttrycket ”samtliga tillstånd” och huruvida kravet på tillstånd var uppfyllt – följaktligen om Migrationsverket haft rätt att göra gällande att avtalet upphört eller om verkets agerande inneburit ett avtalsbrott som medför skadeståndsskyldighet. Parterna har därvid olika uppfattning i frågan om det fanns en möjlighet att bringa avtalet till upphörande och, för det fall sådan möjlighet fanns, om vilka tillstånd leverantören i så fall skulle erhålla för att förhindra ett upphörande. För att ta ställning till detta måste tingsrätten bedöma om denna situation är reglerad i parternas avtal och i så fall hur den är reglerad.

I Högsta domstolens praxis och i doktrin har skapats en metod för fastställandet av avtalsinnehåll vid oenighet mellan parterna. I första hand bestäms ett avtals innehåll av

den gemensamma partsviljan. Föreligger ingen gemensam partsvilja kan det vara så att ena parten har förstått den andra partens uppfattning och borde ha upplyst om att det fanns en oenighet om avtalets innehåll. Den andra partens uppfattning kan då bli avtalsinnehåll. Är det inte möjligt att fastställa avtalets innehåll på något av dessa sätt får domstolen övergå till att objektivt tolka avtalet, i första hand utifrån avtalets ordalydelse och parternas agerande samt i sista hand genom rättsliga prioriteringsregler såsom oklarhetsregeln. Om inte tolkningen ger någon ledning kan det komma i fråga att fylla ut avtalet med dispositiv rätt.

Tingsrätten noterar här att Floating i samband med slutanförenden vid huvudförhandlingen har anfört att det måste ha stått klart för Migrationsverket redan innan avtalet undertecknades att Floatings företrädare hade uppfattningen att bolagets ansvar för tillstånd enligt avtalet var begränsat till att enbart avse sådana tillstånd som gällde själva fartyget, och att avtalsvillkoret, då Migrationsverket trots denna insikt inte agerat för att förtydliga avtalet för Floating, i denna del ska anses ha det innehåll som Floating påstår.

Floating har inte tidigare under målets handläggning angett denna omständighet som en grund för talan och har inte heller nämnt den under sin sakframställning, utan bara berört den i frågor till vittnen och i samband med slutanförenden. För att tingsrätten ska få pröva en sådan omständighet som insikt och bristande upplysning från motparten måste den åberopas av part. Tingsrätten finner att denna omständighet inte kan anses ha åberopats av Floating till grund för dess talan och omständigheten lämnas därför utan avseende med stöd av rättegångsbalken 17 kap. 3 § och 43 kap. 10 §.

Tingsrätten anmärker vidare, för den fortsatta läsningen, att det under anbudsförfarandet var US Shipbrokers LCC som var Migrationsverkets motpart men att det svenska bolaget Floating Accommodations Sweden AB bildades inför avtalstecknandet och är det bolag som tecknat avtalet med Migrationsverket. I domskälen används dock "Floating" genomgående för Migrationsverkets motpart i det aktuella avtalet även i de avsnitt som berör förhandlingarna inför avtalsslutet.

Har parterna avtalat om att avtalet kan komma att upphöra?

Floating har gjort gällande att avsikten med bestämmelsen i punkt 1.1 i avtalet endast varit att tydliggöra för parterna att de skulle agera skyndsamt för att iordningsställa fartyget och tillgängliggöra boendeplatserna inom den utsatta tiden, eftersom Migrationsverket var i stort behov av boendeplatser och behövde kunna söka andra boenden om Floating skulle komma i dröjsmål. Eftersom Floating här påstått en gemensam partsavsikt som avviker från ordalydelsen i avtalets kapitel 1.1 konstaterar tingsrätten att Floating har bevisbördan för sitt påstående. Beviskravet är styrkt.

Angående avtalsdiskussionerna har Espen Tandberg, som närvarade för Floatings räkning vid flera möten med Migrationsverket inför anbudsförfrågan och avtalstecknande, uppgett att frågan om att avtalet skulle kunna upphöra om inte alla tillstånd fanns inte diskuterades. Han har dock för sin del inte uppfattat att bestämmelsen tog sikte på något särskilt tillstånd och har snarast gett uttryck för att han inte såg bestämmelsen som något problem till följd av sin och bolagets tidigare erfarenhet av att framgångsrikt tillhandahålla fartyg för boende vid olika krissituationer. Kjell Tandberg och James Verillo har båda förklarat att de inte var med på mötena med Migrationsverket men att de fick rapporter om utvecklingen. Kjell Tandberg har inte uttalat sig om villkoret att avtalet skulle upphöra men har uppgett att Migrationsverket var i desperat behov av ett eller flera fartyg och hade önskemål om att fartyget skulle vara på plats och i drift inom sju dagar samt att Migrationsverket önskade teckna ett avtal på minst två år. Kjell Tandberg har vidare påtalat att Stewe Nilsson i samband med besiktningen av fartyget i Brest gjort uttalanden om den tid som krävdes för torrdockning av fartyget som gav sken av att Migrationsverket avsåg att teckna avtal om 4 år. James Verillo har uppgett att Migrationsverket ville att han skulle ställa ut en borgensförbindelse, vilket han gjorde. Vittnet Jon Ulfsrud, som deltog vid Floatings möten med Migrationsverket i januari 2016 som Floatings konsult, har uppgett att Floating och Migrationsverket vid det andra mötet i januari diskuterade avtalet och priset mera utförligt, men har inte preciserat vad som sades om avtalsvillkoret om upphörande. Enligt Jon Ulfsrud var

emellertid Floating uppdrag att hitta en hamn för fartyget medan Migrationsverket åtog sig att prata med kommunen.

Vid värderingen av den av Floating här åberopade muntliga bevisningen noterar tingsrätten att Espen Tandberg i huvudsak ägnat sig åt det praktiska genomförandet av åtagandet och inte närmare granskat avtalsinnehållet. Vidare har Kjell Tandberg och James Verillo endast andrahandsuppgifter från Espen Tandberg och Jon Ulfsrud om vad som sades vid mötena med Migrationsverket och slutligen har det framkommit att Jon Ulfsrud har fått löfte om en procentuell andel av vad Floating eventuellt vinner i detta mål, vilket sänker värdet av hans vittnesmål betydligt. Sammantaget bedömer tingsrätten bevisvärdet av dessa förhörspersoners uppgifter som begränsat.

Av deras uppgifter framgår emellertid att Floating uppfattat att Migrationsverket var under tidspress och angeläget om att så snabbt som möjligt få ett fartyg på plats för boende. Tingsrätten finner dock att Floating inte har förmått visa att det fanns en gemensam uppfattning hos parterna att villkoret i punkt 1.1, om att avtalet skulle upphöra om inte samtliga erforderliga erhållits, endast syftade till att understryka kravet på skyndsamt agerande. Det finns inte heller någon skriftlig bevisning som stödjer en sådan partsavsikt.

Till stöd för Migrationsverkets ståndpunkt att den gemensamma partsviljan varit den som framgår av ordalydelsen, talar flera omständigheter. De upphandlingsansvariga hos Migrationsverket, Nina Svensson och Elin Willén, har i vittnesförhör samstämmigt berättat att Migrationsverket, för att få underlag för en upphandling, först bjöd in Floating och andra företag på marknaden till en marknadsundersökning där bl.a. två-månadersfristen diskuterades i syfte att förankra att detta var tillräckligt lång tid för att uppfylla uppdraget. Efter det att Floating lämnat anbud hölls sedan ett möte med företrädare för Floating där man gick igenom anbudet för att säkerställa att leverantören förstod vad man lämnat anbud på. Vid anbudsgenomgången diskuterades avtalsvillkoren, bl.a. avtalstiden och ersättning för uppdraget men även villkoret att avtalet skulle upphöra. Varken Nina Svensson, Elin Willén eller Stewe Nilsson och Willis

Åberg, vilka också arbetade med avtalet för Migrationsverkets räkning, har hört talas om att Migrationsverket skulle ha avstått från möjligheten att åberopa bestämmelsen om avtalets upphörande enligt punkt 1.1., utan tvärtom har de betonat att det var viktigt för Migrationsverket att detta villkor fanns med. Tingsrätten finner att bevisvärdet av dessa samstämmiga vittnesutsagor, som lämnats av dåvarande tjänstemän vid Migrationsverket utan eget intresse i processen, måste anses som högt.

Deras uppgifter stöds av att det i förfrågningsunderlaget anges följande i kapitel 7 ”Kommersiella villkor”, punkt 7.1 ”Avtalstid”: ”Har leverantören inte erhållit samtliga tillstånd och uppdraget påbörjats inom 2 månader kommer avtalet att upphöra. Uppdraget är påbörjat då den första asylsökande flyttar in på anläggningen. Ersättning utgår först då den första asylsökande flyttar in på anläggningen.”

Avtalsvillkoret fanns alltså med redan i anbudsunderlaget som en central bestämmelse och återkommer i punkt 1.1 i avtalet. Det framgår även av anteckningar från anbuds- genomgången den 29 januari 2016 att uppdraget ska kunna påbörjas inom två månader från avtalstecknandet, annars upphör avtalet. Även den omständigheten att tiden för erhållande av tillstånd och påbörjande av uppdraget förlängdes med två månader genom ett tillägg till avtalet den 3 juli 2016 ger stöd för att tidsfristen hade stor betydelse och inte hade satts enbart som en uppmuntran till parterna att arbeta snabbt.

Vidare framgår av den av Edvard Levitan utställda borgensförbindelsen, som James Verillo nämnt i förhör, enligt vilken Celebration Cruise Holdings Inc. går i borgen för Floatings skyldigheter upp till ett belopp om 10 miljoner kr, att borgensåtagandet gäller först från den tidpunkt då den första asylsökande flyttar ombord på fartyget och att om uppdraget inte har påbörjats inom de stadgade två månaderna, och avtalet blir ogiltigt enligt punkt 1.1 i avtalet, blir också borgensförbindelsen ogiltig. Formuleringen av borgensåtagandet ger alltså klart stöd för att Floating när borgensförbindelsen utställdes den 25 februari 2016 var införstått med att avtalet skulle kunna komma att upphöra.

Tingsrätten finner mot denna bakgrund att Floating inte har förmått styrka sitt påstående. Det står istället klart att partsavsikten – i enlighet med avtalets lydelse – omfattade att avtalet skulle upphöra om erforderliga tillstånd saknades på dagen för fullgörande.

Vad har parterna avtalat om i fråga om tillstånd?

Enligt avtalets ordalydelse kommer avtalet att upphöra om inte leverantören erhållit samtliga tillstånd. Utgångspunkten för parternas avsikter har alltså varit att samtliga tillstånd ska ha funnits vid leveransen den 3 juli 2016 och att det är Floatings ansvar att tillse detta. Parterna har dock olika uppfattning om vilken som var den gemensamma partsavsikten när det gäller vilka tillstånd som leverantören därmed ansvarade för. Floating har gjort gällande att bolagets ansvar var begränsat till sådana tillstånd som gällde själva fartyget och att Migrationsverket sagt att bygglov inte skulle krävas. Migrationsverket har å sin sida hävdade att parterna avtalat om en tjänst där leverantören åtog sig att dels leverera ett färdigt boende, dels utreda vilka tillstånd som krävdes för att bedriva verksamheten och tillse att sådana tillstånd förelåg, dvs. utan någon begränsning.

Av förhören med Floatings företrädare om vad som förekom i tillståndsfrågan i samband med avtalsförhandlingarna framgår följande. Espen Tandberg har beträffande tillstånd uppgett att parterna vid de inledande mötena var ense om att fartyget skulle ligga i en ISPS-certifierad hamn med hamnagent, att fartyget skulle vara ett certifierat passagerarfartyg och att Transportstyrelsen var den relevanta tillsynsmyndigheten, samt att inga andra tillstånd diskuterades, inte heller tillstånd för hamnen. Enligt Espen Tandberg varnade både Stewe Nilsson och Willis Åberg hos Migrationsverket för att kommuner ibland kunde skapa problem genom att kräva bygglov men att det inte vore aktuellt i detta fall då det rörde sig om ett fartyg. Migrationsverket uppmanade Floating att höra av sig om det uppstod problem varvid Migrationsverket skulle stötta Floating. Kjell Tandberg har påpekat att endast Transportstyrelsen nämndes som

tillsynsmyndighet i anbudsunderlaget och har uppgett att han inte fick några förklaringar från Migrationsverket av innehållet i anbudsunderlaget utöver tekniska frågor. Även Jon Ulfsrud har angående bygglov uppgett att det enda som sades från Migrationsverkets sida om bygglov var att kommuner krävde bygglov om de inte ville ha ett boende för asylsökande i kommunen. I övrigt sades att Floatings uppdrag var att hitta en hamn och ta dit fartyget medan Migrationsverket skulle tala med kommunen.

Den muntliga bevisningen i denna del ger enligt tingsrättens mening endast vagt stöd för Floatings påstående att tillståndskravet var begränsat till tillstånd rörande fartyget. Uppgifterna får visst stöd av ett mejl mellan Elin Willén och Transportstyrelsen den 8 februari 2016 där Transportstyrelsen uppgav att certifiering är ett krav för att kunna använda ett fartyg som fartyg och att alternativet, att kommunen godkänner fartyget som en byggnad, är mindre sannolikt, vilket föranledde Elin Willén att från Floating begära in fartygets certifikat. Tingsrätten noterar här att uttalandet från Transportstyrelsen är gjort med reservation för att man saknar fullständig bakgrundsinformation. Det står dock klart att det även enligt avtalet fanns ett krav på att fartyget skulle vara certifierat men tingsrätten menar att det förhållandet att fartyget ska vara sjödugligt och certifierat och därmed godkänt från Transportstyrelsens utgångspunkt inte utesluter att andra tillstånd kan krävas och att andra tillståndsmyndigheter kan komma i fråga för en verksamhet där fartyget ska ligga i hamn under minst ett år och användas för bostadsändamål. Det är under alla förhållanden inte styrkt att Migrationsverket genom att begära in fartygets certifikat frånfallit sina krav på att andra erforderliga tillstånd också skulle föreligga.

När det gäller bygglov finner tingsrätten att Floatings muntliga bevisning inte ger stöd för en gemensam partsavsikt att bygglov inte krävs, utan ger endast vid handen att Migrationsverkets företrädare ska ha antytt att bygglov inte borde vara ett problem när det gäller ett fartyg.

Migrationsverkets vittnen Nina Svensson, Elin Willén och Stewe Nilsson har samstämmigt uppgett att Migrationsverket saknade närmare kunskap om boende på

fartyg/bostadsplattform, vilket var en av anledningarna till att man gjorde en marknadsundersökning med leverantörerna, och att man från Migrationsverkets sida var tydlig med att verket inte kände till det här området så väl och att det därför var en förutsättning för hela upphandlingen att leverantören skulle se till att erhålla samtliga tillstånd som de behövde för att genomföra uppdraget. Migrationsverket uppfattade Floating som mycket kunniga och erfarna på området och i branschen och Floating uttryckte att uppdraget inte skulle innebära några problem och att de självklart skulle svara för att inhämta alla tillstånd som behövdes. Enligt vittnena talade parterna om bygglov vid flera tillfällen, både vid anbudsgenomgången och efter det att avtal träffats. Floating undrade om Migrationsverket krävde bygglov, vilket besvarades med att Migrationsverket inte kunde kräva bygglov utan att det var upp till varje kommun att avgöra om bygglov krävdes. Leveranstiden förlängdes med anledning av diskussionen rörande bygglov.

Även Willis Åberg, som skrev under avtalet och avtalstillägget för Migrationsverkets räkning, har uppgett att tidsfristen förlängdes med två månader därför att leverantören behövde mer tid att ordna alla tillstånd som krävdes. Han har förklarat att det även i Migrationsverkets avtal rörande boenden på land åligger den som tar uppdraget att se till att man har de tillstånd som krävs för att få bedriva verksamheten. Han har bestämt förnekat att Migrationsverket skulle ha lovat att vara behjälpligt med att skaffa en kajplats för fartyget Ocean Gala och påtalat att det var en viktig del i avtalet att leverantören skulle ordna detta själv.

Mot bakgrund av framför allt de samstämmiga vittnesmålen från Migrationsverkets vittnen och vad som framgår av anbudsunderlaget om Floatings uttryckliga acceptans av tillståndsansvaret, finner tingsrätten visat att det funnits en gemensam partsavsikt att leverantören skulle ansvara för tillstånden och för att utreda vilka tillstånd som krävdes. Det tycks dock inte ha förts närmare diskussioner om vilka tillstånd som krävdes och har inte heller i övrigt framkommit otvetydigt stöd för att parterna haft en gemensam uppfattning vid avtalsslutet om avgränsningen av Floatings utredningsansvar. Eftersom någon gemensam partsvilja därmed inte kunnat fastställas i denna del, får

tingsrätten försöka fastställa avtalets innehåll, i första hand genom att bedöma avtalets ordalydelse.

Ordalydelsen i de olika villkoren kan dock inte bedömas isolerat, utan måste prövas utifrån övriga avtalsformuleringar. Tingsrätten anser dock att tolkningen även bör grundas på vad som är utrett kring parternas synbara avsikter och uppträdanden vid avtalsslutet samt vad som utifrån rättslig kontext och allmänna lämplighetsöverväganden är en förnuftig och rimlig reglering.

I avtalets bestämmelse punkt 4.2 om tillstånd anges inledningsvis att ”*Erhållande av samtliga tillstånd (exempelvis eventuellt erforderligt bygglov, eventuell dispens från strandskyddsbestämmelser och övriga tillstånd och myndighetsbeslut m.m.) som krävs för uppdragets genomförande åvilar leverantören.*”. I bestämmelsen upplyses därefter om de viktigaste lagarna, riktlinjerna och föreskrifterna som kan komma i fråga, följt av en exemplifierande uppräkningslista. Här kan noteras att miljöbalken (1998:808) är ett av de exempel som anges i avtalet dock utan uppgift om vem som är tillsynsmyndighet.

Av avtalstexten framgår enligt tingsrättens mening tydligt att tillståndskravet avser hela uppdragets genomförande och hela den verksamhet som ska bedrivas inom ramen för uppdraget. Detta är också förenligt med vad Elin Willén och övriga vittnen från Migrationsverket uppgett om syftet med bestämmelsen. Redan genom uppräkningslistan av tillämpliga lagar och andra regelverk kan också dras slutsatsen att det är flera olika tillstånd och tillsynsmyndigheter som kan aktualiseras – och som därmed bör utredas. Transportstyrelsen är tillsynsmyndighet för vissa av de uppräknade regleringarna men det är också uppenbart att en rad andra ansvarsområden och myndigheter berörs och att tillståndskravet inte är begränsat till regelverk som rör själva fartyget. Bl.a. nämns bygglov, plan- och bygglagen och miljöbalken. Vidare anges att *både* leverantören och anläggningen – i avtalet definierat som fartyget – ska tåla inspektion från tillsynsmyndighet och utifrån sammanhanget är det klart att det rör sig om myndigheter som utövar tillsyn enligt de uppräknade regelverken.

Av intresse är även att det i anbudsunderlaget (punkt 1.2) uttryckligen anges att det är upp till varje kommun att avgöra om anläggningen ska bedömas som en byggnad, att byggnader kräver bygglov och att ansökan om bygglov görs i den kommun där anläggningen kommer att finnas, medan tillsynsmyndigheten för fartyg är Transportstyrelsen. Vikten av att anläggningen, oavsett om den bedöms som en byggnad eller enbart som ett fartyg, har erforderliga tillstånd betonas också.

Syftet med bestämmelsen i avtalets punkt 1.1 kan enligt tingsrättens mening bara tolkas så att alla tillstånd och myndighetsbeslut som krävs för att Migrationsverket ska kunna påbörja en verksamhet med boende på fartyget måste finnas inom den angivna tidsfristen. Detta syfte framgår även av avtalets punkt 3.4 om leveranstid och besiktning där det anges att *”Uppdraget kan påbörjas så fort besiktning utförts, samtliga krav är uppfyllda och samtliga erforderliga tillstånd erhållits.”*

En omständighet som talar för att även Floating uppfattat sitt åtagande som att det avsåg flera olika tillstånd och tillsynsmyndigheter är det att Floating i mitten av februari 2016 gav in en ansökan om bygglov till Härnösands kommun. Av Thomas Lindströms vittnesmål och av den skriftliga utredningen framgår att Floating senare återkallade ansökan om bygglov med hänvisning bl.a. till att bygglov inte kunde behövas för ett certifierat fartyg. Även om den senare återkallades talar den ingivna bygglovsansökan, liksom vad som framkommit om Floatings upprepade kontakter med Migrationsverket angående bygglov, starkt för att Floating gjort samma tolkning av tillståndskravet som Migrationsverket, dvs. att det avsåg även andra tillstånd än sådana som bara rörde fartyget.

Av punkt 4.2 i avtalet framgår att leverantören ansvarar för att anskaffa kajplats. Floating har medgett att dess avtalsenliga åtaganden omfattade att skaffa en kajplats för fartyget men har invänt att kravet inte kan sträckas så långt som till att omfatta tillstånd som det ålåg hamnägaren att inneha. Migrationsverket har anfört att villkoret gäller samtliga tillstånd som krävs för verksamhetens genomförande.

Tingsrätten konstaterar att syftet med upphandlingen och avtalet var att Migrationsverket skulle erhålla ett stort antal boendeplatser på ett passagerarfartyg som skulle fungera som tillfälligt boende för asylsökande under i vart fall ett års tid och att det ålåg Floating att skaffa erforderliga tillstånd för verksamhetens bedrivande. I detta krav måste ligga att den kajplats som Floating anskaffar faktiskt går att utnyttja och att den inte är farlig. Kajplatsen måste alltså finnas i en hamn som har tillstånd, bl.a. enligt miljöbalken, att bedriva sådan verksamhet. Kjell Tandberg har också i sina svar på Nina Törlings och Migrationsverkets begäran om dokumentation rörande uppfyllandet av tillståndskravet vid tidsfristens utgång bifogat hamnägaren Unwaste AB:s befintliga hamntillstånd. Detta visar enligt tingsrättens mening att även Floating ansåg att tillstånd hänförliga till hamnägaren var relevanta för Floatings kravuppfyllelse. Om inte Floating hade ansvaret för att kajplatsen faktiskt gick att använda för verksamheten skulle Migrationsverket i praktiken ha kunnat bli tvunget att finna sig i att Floating för uppdraget nyttjade en kajplats som var farlig eller olämplig för boende, vilket framstår som orimligt.

Enligt tingsrättens mening har Floating inte förmått styrka sin uppfattning att villkoret om tillstånd endast avsåg tillstånd som kunde göras gällande mot Floating. Att hamnägaren såsom underentreprenör till Floating i den mån det krävs har tillstånd att ta emot passagerarfartyg omfattas alltså också av villkoret om tillstånd som avses med avtalet mellan Migrationsverket och Floating. Vidare har Floating haft att på egen hand undersöka vilka tillstånd som krävts för genomförande av uppdraget. Det har inte enbart varit fråga om tillstånd med bäring på själva fartyget såsom certifikat och tillstånd från Transportstyrelsen att lägga till i hamnen enligt ISPS-koden, utan även andra tillstånd med bäring på t.ex. miljöhänsyn såvitt avser verksamheten i den svenska hamn som Floating enligt avtalet haft att själv välja. Floating har inte heller förmått styrka sitt påstående att bygglov inte omfattades av tillståndskravet.

Det är tydligt att Migrationsverket har varit osäkert på vad som krävts för att genomföra uppdraget och att man därför har lagt det på leverantören att ta reda på vilka tillstånd och liknande som erfordrades, vilket Floating varit införstått med och godtagit.

Den risk som åtagandet inneburit för Floating har tydligt framgått i anbudet och risken har reglerats genom avtalet, som även inneburit risker för Migrationsverket. Tingsrätten återkommer till frågan om skäligheten av denna riskfördelning senare.

Är vad parterna kommit överens om i punkt 1.1 i avtalet oskäligt på ett sätt som aktualiserar jämkning?

Utgångspunkter

Floating har gjort gällande att avtalsvillkoren i punkt 1.1, 3.4 första punkten och 4.2 är oskäliga och ska jämkas eller lämnas utan avseende enligt 36 § avtalslagen under åberopande av att Floating inte haft möjlighet att påverka innehållet i avtalet, att partsförhållandet är ojämnt, att villkoret i punkt 1.1 innebär en orimlig riskfördelning, att villkoret är ensidigt till fördel för Migrationsverket och att Migrationsverket handlat i strid med likabehandlingsprincipen, samt även i ljuset av de omständigheter som Floating anfört till stöd för sitt påstående om illojalitet nedan. Migrationsverket har bestritt att skäl för jämkning föreligger.

Enligt 36 § avtalslagen får avtalsvillkor jämkas eller lämnas utan avseende, om villkoret är oskäligt med hänsyn till avtalets innehåll, omständigheterna vid avtalets tillkomst, senare inträffade förhållanden och omständigheterna i övrigt. Vid denna prövning ska särskild hänsyn tas till behovet av skydd för den som intar en underlägsen ställning i avtalsförhållandet. Oskälighetsbedömningen sker genom en helhetsbedömning av parternas avtalade prestationer. Av relevans för bedömningen är bl.a. vilka rättmätiga förväntningar som parterna har liksom eventuell illojalitet och ibland även omständigheter som inträffat efter att avtalet ingåtts.

Det är Floating som har bevisbördan för de omständigheter som bolaget menar utgör grund för den oskälighet som ska föranleda jämkning av avtalet. Beviskravet är styrkt.

Floating har pläderingsvis vid huvudförhandlingen framfört att om någon av Migrationsverkets alternativa bestridande grunder, om hävning och uppsägning, skulle anses tillämpliga ska även dessa avtalsvillkor jämkas. Tingsrätten konstaterar att återopandet av jämkning avseende dessa bestämmelser i avtalet är en ny omständighet som anförts först under huvudförhandlingen och som tingsrätten därför lämnar utan avseende med stöd av 43 kap. 10 § rättegångsbalken.

Omständigheten att Floating inte kunnat påverka avtalets innehåll

Floatings ställföreträdare har om avtalsslutet uppgett att de efter anbudsförfarandet fick en länk från Migrationsverket till ett upphandlingssystem där avtalet genererades automatiskt och att det inte gick att göra ändringar i avtalet.

Även Migrationsverkets vittnen Elin Willén och Nina Svensson har i förhör uppgett att avtalet skapades utifrån förfrågningsunderlaget, där Elin Willén markerade de delar som skulle gå vidare till avtalsprocessen och justerade priserna enligt vad som överenskommit med Floating. Avtalet skickades sedan till leverantören för granskning och undertecknande, men Floating lämnade inga synpunkter på avtalet. Vittnena har beskrivit att Floating var angeläget om att avtalet skulle undertecknas snabbt. Enligt Elin Willén var det inte omöjligt för leverantören att göra ändringar i avtalet men att priset var det enda som Floating uttryckte att de ville ändra.

Det framgår av utredningen att det varit fråga om ett slags standardavtal som anpassats för boende på passagerarfartyg. Priset har dock ändrats efter diskussion mellan parterna och Floating har inte visat att det inte varit möjligt att ändra även andra villkor.

Dessutom är det klarlagt, bl.a. genom vittnesmålen från Migrationsverkets vittnen, att avtalstecknandet föregåtts av dels en marknadsundersökning bland leverantörer, däribland Floating, för att inhämta synpunkter på om underlaget var rimligt och ett anbudsförfarande med anbudsgenomgång där förutsättningarna för anbudet gick igenom noga. Bland annat har vittnet Patrik Olsson anfört att Migrationsverket beaktat och till-

lämpat hans bolags synpunkter vid utformning av anbudsunderlaget. Även om Migrationsverket haft betydande kontroll över avtalets utformning har det således funnits goda möjligheter för Floating att påverka avtalsinnehållet och villkoren kan inte anses oskäligen på denna grund.

Omständigheten att Migrationsverket är en stark aktör i förhållande till Floating

Floating har gjort gällande att den inbördes obalansen mellan parterna ska föranleda jämkning. Tingsrätten kan konstatera att det föreligger en viss obalans. Migrationsverket är en svensk statlig myndighet med erfarenhet av upphandling medan Floating är ett privatägt företag som var nystartat vid tiden för avtalets ingående. Företaget har emellertid ekonomiskt starka huvudmän med lång erfarenhet av rederiverksamhet, särskilt med avseende på att tillhandahålla boende på passagerarfartyg, och bolaget har bildats enkom i anledning av avtalet med Migrationsverket. I den powerpoint-presentation som Floating visade vid de inledande mötena med Migrationsverket anges dessutom särskilt att företaget har norsk/svensk ledning med god kännedom om svenska förhållanden.

Det kan enligt tingsrättens uppfattning föreligga en viss skillnad i styrkeförhållandet mellan parterna men mot bakgrund av Floatings bakomliggande ekonomiska resurser och försteg framför Migrationsverket vad gäller kunskap och erfarenhet av avtalsområdet är skillnaden inte av sådan karaktär att Floating kan anses inta en underlägsen ställning i förhållande till Migrationsverket på ett sätt som föranleder att avtalet bör jämkas. Floating har inte heller på denna punkt visat att det finns grund för jämkning.

Omständigheten att punkt 1.1. innebär en orimlig riskfördelning

Floating har gjort gällande att det är oskäligt att avtala om en så stor risk som det inneburit för Floating att avtalet kan upphöra vid bristande uppfyllelse.

Tingsrätten konstaterar att Floating har ingått ett avtal som innefattar ett medvetet risktagande. Det framgår tydligt av villkoren, på flera ställen i avtalet, att Floating bär ansvaret för att alla erforderliga tillstånd föreligger och att det finns en risk att avtalet upphör om något saknas. Risken har dessutom förtydligats i förfrågningsunderlaget inför anbudsgivning och Floating har där förklarat att man förstår och godtar villkoret. Tingsrätten betraktar det alltså som uteslutet att Floating inte förstått vilken risk som var förenad med avtalet och kan konstatera att risken uppvägdes av att en betydande ersättning skulle utges när uppdraget påbörjades.

Avtalet innebär vidare en stor risk även för Migrationsverket, eftersom det av samma villkor följer att om alla erforderliga tillstånd fanns vid tidsfristens utgång skulle Migrationsverket vara skyldigt att påbörja uppdraget och betala ersättning till Floating oavsett hur många asylsökande som flyttade in på fartyget, enligt villkoren i punkt 1.1 och 4.1. Utfallet kunde alltså bli mycket förmånligt för Floating, eller mycket oförmånligt. Det står dock klart att båda parter genom avtalet tagit vissa risker.

Vidare innebar avtalet möjligheter för Floating att minimera sina risker t.ex. genom att utreda tillståndsfrågorna och andra mer omfattande frågor med förtur, innan man träffade avtal rörande passagerarfartyget. Om tillståndskraven visade sig alltför omfattande och svåra att uppfylla kunde Floating ha avbrutit förberedelserna och låtit avtalet upphöra utan en mera betydande skada. Att tillståndsansvaret kunde bli betungande är således något som Floating kunnat förutse redan vid avtalets ingående.

Med dessa överväganden, och mot bakgrund av att Floating synes ha ingått avtalet utan att närmare överväga vad det innebar, finner tingsrätten inte att riskfördelningen i avtalsvillkoren kan anses oskälig. Anledning att på denna grund jämka villkoret saknas därmed.

Inte heller kan det enligt tingsrättens mening anses oskäligt att en myndighet i en upphandling lägger ansvaret för att utreda vilka tillstånd som behövs på leverantören. Det är ett betydande ansvar som läggs på leverantören men i det aktuella fallet saknar

Migrationsverket sakkunskap rörande anordnande av boende på passagerarfartyg/bo-stadsplattform och myndigheten har därför beslutat att upphandla en sådan tjänst, inklusive utredning av vilka tillstånd och beslut som krävs, från företag med erfarenhet och kunskaper på området. Att tillståndsansvaret åvilar leverantören framgår dessutom tydligt av avtalet. Även om det faktum att Migrationsverket valt att upphandla en helhetslösning framstår som ovanligt finner tingsrätten inte att detta per se talar för jämkning av avtalet.

Floating har slutligen gjort gällande att det finns skäl för jämkning eftersom det vore oskäligt om de små brister som Migrationsverket påstått ska tillåtas få så långtgående konsekvenser som att avtalet upphör med stora kostnader som följd. Det omtvistade avtalsvillkoret gäller emellertid tillstånd som varit nödvändiga för uppdragets genomförande och i realiteten för att påbörja en säker verksamhet vid fristens utgång. Att sådana väsentliga brister får långtgående konsekvenser kan inte betraktas som oskäligt.

Omständigheten att Migrationsverket hade en ensidig rätt att få avtalet att upphöra

Floating har hävdad att Migrationsverkets ensidiga rätt att, genom att välja att inte placera boende på fartyget, kunna bringa avtalet till upphörande gör avtalsvillkoret oskäligt.

Tingsrätten noterar här att avtalsparterna har en ömsesidig lojalitetsplikt som förutsätter att båda parter agerar lojalt enligt avtalet och inte grundlöst utnyttjar en möjlighet att få avtalet att upphöra. Enligt avtalet finns dessutom en reciprok skyldighet för Migrationsverket att ta båten i anspråk och påbörja uppdraget, samt utge ersättning, så snart kraven i avtalet var uppfyllda och alla tillstånd förelåg (punkt 1.1 och 3.4). Därmed innebär inte Migrationsverkets rätt att bringa avtalet till upphörande en sådan obalans i partsförhållandet att jämkning kan komma i fråga.

Omständigheten att den avtalade fristen varit för kort för att Floating skulle kunna få bygglov

Utredningen visar att frågan om bygglov har diskuterats redan tidigt under avtalsförhandlingarna och fristen har dessutom förlängts i syfte att möjliggöra bygglov. Avtalet kräver inte heller uttryckligen bygglov, utan verksamheten ska ha de tillstånd som tillsynsmyndigheterna kräver. Det hade därmed varit möjligt för Floating att vända sig till en kommun som delade bolagets uppfattning att det inte krävdes bygglov. Floating har inte styrkt att fristen varit för kort för att hinna åstadkomma bygglov eller annat tillstånd som krävdes och avtalsvillkoret om erforderliga tillstånd kan inte anses oskäligt heller på denna grund.

Omständigheten att Migrationsverket agerat i strid mot principen om likabehandling

Till stöd för påståendet att Migrationsverket behandlat Floating annorlunda och sämre än andra leverantörer av asylboenden har Floating åberopat två nyhetsartiklar som beskriver situationer där en leverantör av asylboende inte haft erforderligt bygglov för verksamheten och en annan leverantör fått bygglov men beslutet överklagats. Innehållet i artiklarna har inte bekräftats av något av vittnena från Migrationsverket och stöds inte av någon annan utredning.

Tingsrätten kan konstatera att artiklarna inte är tillräcklig bevisning för att det ska anses utrett att Migrationsverket behandlar olika aktörer olika i fråga om krav på tillstånd eller bygglov. Påståendet om oskälighet på denna grund är inte styrkt.

Tingsrätten finner därmed inte att avtalsvillkoret är oskäligt på någon av de grunder som Floating åberopat. Skäl för jämkning föreligger inte.

Har Floating per den 3 juli 2016 haft de tillstånd enligt punkt 4.2. i avtalet som krävts för att undvika upphörande?

Utgångspunkter

Migrationsverket har i epostmeddelande den 6 juli 2016 förklarat att avtalet mellan parterna upphört att gälla med hänvisning till att det föreligger brister såvitt avser kraven enligt punkterna 3.2.8 (Avfallshantering) och 4.2 (Tillstånd). I meddelandet nämns särskilt ett av Länsstyrelsen Västernorrland meddelat förbuds föreläggande för hamnägaren Unwaste AB att ta emot och upplåta kajplats för passagerarfartyg.

Vad gäller bevisbördans placering finner tingsrätten inte skäl att frångå huvudregeln att det är den part som ska prestera något i avtalsförhållandet som har att visa att prestationen skett. Det är tydligt reglerat i avtalet att avtalet upphör om Floating inte visar att alla erforderliga tillstånd föreligger. Floating har därmed bevisbördan för att bolaget presterat det som krävs för att undvika rättsföljden att avtalet upphör. Beviskravet är styrkt.

Har Floating den 3 juli 2016 anskaffat kajplats?

Efter det att fartyget Ocean Gala lade till i Utansjö hamn i mitten av juni 2016 fattade Länsstyrelsen Västernorrland den 22 juni 2016 ett beslut om föreläggande och förbud enligt miljöbalken riktat mot ägaren till Utansjö hamn, Unwaste AB. Beslutet innefattade ett föreläggande för Unwaste AB att samråda med Länsstyrelsen om förändring av hamnverksamheten och ett förbud att på fastigheten ta emot och upplåta kajplats för passagerarfartyg. Av beslutet framgår att Unwaste AB:s befintliga tillstånd för hamnverksamhet avsåg verksamhet med bl.a. lossning och lastning av gods och hantering av kemiska produkter och miljöfarligt gods. Mottagande av ett passagerarfartyg med stor besättning innebar enligt Länsstyrelsens bedömning en förändring av verksamheten i förhållande till vad tillståndet medgav, som föranledde samrådsskyldighet. Länsstyrelsen ansåg att det fanns en risk att den nya verksamheten skulle orsaka skada eller

olägenhet för människors hälsa eller för miljön eftersom Utansjö hamn var en industrihamn som saknade såväl infrastruktur för att tömma avloppstankar från fartyg med stor besättning som förutsättningar att ta emot avfall och avloppsvatten från passagerarfartyg. Det kunde medföra allvarliga konsekvenser för miljön om fartygets avfallstank svämmade över eller den övriga avfallsverksamheten inte fungerade. Länsstyrelsen förordnade att beslutet gällde omedelbart.

Förbudsbeslutet grundar sig på den försiktighetsbedömning som ska göras enligt miljöbalken vid påbörjande av nya verksamheter. Det åligger den som driver verksamhet att se till, och tillsynsmyndigheter att kontrollera, att verksamheten inte innebär skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Floating har anfört att Länsstyrelsens beslut, som inte ändrats av Mark- och miljödomstolen, är felaktigt. Floating har fört en omfattande bevisning om att alla bakomliggande krav för eventuella tillstånd var uppfyllda redan vid tidpunkten för beslutet på ett sådant sätt att Utansjö hamn skulle kunna ta emot Ocean Gala. Floating har åberopat den omständigheten att hamnanläggningen var godkänd av Transportstyrelsen enligt ISPS-koden, om väl först den 5 juli 2016, att det fanns en lösning för avfallshantering och att Ocean Gala således kunde angöra hamnen.

Transportstyrelsens nyss omnämnda beslut om att godkänna hamnanläggningen omfattar inte eventuella tillstånd avseende miljöhänsyn i den verksamhet som bedrivs i själva hamnområdet. Enligt svensk rätt är det länsstyrelsen som lämnar tillstånd till vilken verksamhet som kan tillåtas i svenska industrihamnar. Det är Länsstyrelsen i Västernorrland som är tillsynsmyndighet för den hamnverksamhet som bedrivs i Utansjö hamn.

Här kan noteras att hamnägaren Unwaste AB inte ansökt om tillstånd från Länsstyrelsen att ändra verksamheten i Utansjö hamn till att ta emot passagerarfartyg utan att Länsstyrelsen fattat sitt beslut på förekommen anledning efter det att Ocean Gala redan

angjort hamnen. Såvitt framkommit har inte heller ansökan om tillstånd lämnats in i efterhand för prövning i den ordning som gäller.

Utmärkande för en allmän hamn är att alla fartyg i princip har rätt att i mån av plats anlöpa hamnen och utnyttja dess resurser (se prop. 1981/82:130 s. 142). Det förekommer att passagerarfartyg får lägga till i industrihamnar i Sverige och som inte finns upptagna i Sjöfartsverkets register över allmänna farleder och allmänna hamnar.

Enligt Utansjöverken AB:s under år 2012 beviljade tillståndsansökan och som inte ändrats efter det att Unwaste AB inträtt som hamnägare ska verksamheten i hamnen bestå av lossning och lastning av gods som t.ex. trävaror, jord, vägsalt och delar till vindsnurror. Även mottagning och hantering av kemiska produkter och miljöfarligt gods kan tänkas förekomma. Inom hamnområdet kan det periodvis bli aktuellt att lagra gods och även bearbetning av material, i huvudsak trävaror och jord, kan förekomma.

Enligt tingsrättens mening är mottagandet av passagerarfartyg, särskilt med de villkor som angetts i avtalet mellan Floating och Migrationsverket, en sådan förändring av verksamheten som krävt ett nytt tillstånd för hamnägaren. Det saknas anledning att göra annan bedömning än den som länsstyrelsen gjort om att det förelegat en risk för att bolagets (Unwaste AB:s) verksamhet orsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Tingsrätten beaktar här att miljöbalken kräver att utövaren gör en riskbedömning vid etablering av en ny verksamhet, att hamnägaren inte gjort någon riskbedömning och att länsstyrelsen funnit skäl att efter sin riskbedömning omedelbart förbjuda verksamheten. Beslutet grundas på ett kollektivt ställningstagande och tingsrätten finner inte något att anmärka mot länsstyrelsens beslutandeprocess. Beslutet har vidare fastställs av överinstanserna. Floating har inte visat några omständigheter som ger anledning att ifrågasätta övriga instansers bedömningar.

Floating har gjort gällande dels att Länsstyrelsens beslut inte var gällande vid tidpunkten för leverans därför att Unwaste AB då ännu inte hade delgetts beslutet, dels att

beslutet inte kunnat verkställas mot Floating. Tingsrätten konstaterar här bara att Länsstyrelsen förordnat att beslutet skulle gälla omedelbart och att delgivningstidpunkten har betydelse i första hand för att beräkna överklagandefristen. Det meddelande från Kronofogdemyndigheten som Floating åberopat innebär inte heller att det saknades möjligheter att åstadkomma verkställighet av Länsstyrelsens beslut. Ett vitesföreläggande hade kunnat riktas mot Unwaste AB som i sin tur hade kunnat begära biträde från rättsvärdande myndigheter för att efterkomma förbudet.

Floating har här argumenterat för att epostkorrespondens mellan ombuden för bolaget och Migrationsverket ska anses innebära att Migrationsverket godtagit att eventuella förbudsbeslut måste ha vunnit laga kraft för att ha någon påverkan på frågan om Floating uppfyllt avtalets tillståndskrav. Tingsrätten konstaterar dock att korrespondensen avser diskussioner om ett eventuellt förtydligande av vad som enligt avtalet krävs i frågan om bygglov. Enligt tingsrättens mening kan det av korrespondensen inte heller dras slutsatsen att parterna kommit till någon konsensus eller att Migrationsverket gjort några som helst eftergifter i denna fråga. Det sagda innebär att huruvida Länsstyrelsens förbudsbeslut vunnit laga kraft eller inte saknar betydelse för frågan om Floating uppfyllt dess förpliktelser enligt avtalet.

Den omfattande bevisning som Floating nu utom ramen för ett ansökningsförfarande lagt fram är inte tillräcklig för att finna styrkt att det vid tidpunkten för beslutet fanns en sådan infrastruktur i hamnen med anordningar som kunde ta emot avfall och avloppsvatten från passagerarfartyg med en stor besättning. Därutöver har Unwaste AB inte samrått med tillsynsmyndigheten vilket krävs om en förändring av verksamheten övervägs. Länsstyrelsens beslut har således inte varit felaktigt.

Floating har inte heller förmått styrka att det fanns en sådan nyss nämnd infrastruktur i hamnen vid tidpunkten för leveransen.

Under alla förhållanden måste båda parter ha insett betydelsen för avtalets bestånd av att samtliga tillstånd fanns vid tidpunkten för leveransen och att ytterligare förlängning av leveransen inte kunde ske.

Som tingsrätten konstaterat ovan ligger i kravet på anskaffandet av kajplats att fartyget ska vara förtöjt på en kajplats som gått att använda. Förbudsbeslutet innebär att fartyget legat förtöjt på en plats där hamnägaren kunnat vidta åtgärder via rättsvärdande myndigheter för att få fartyget att lämna kajen. Det sagda innebär att Floating per den 3 juli 2016 inte haft en kajplats som kunnat tas i bruk och därför inte kan anses ha anskaffat en kajplats i avtalets mening.

De omständigheter som Länsstyrelsen bedömt som risker för hälsa och miljö, dvs. brister avseende avloppstömning och avfallshantering, omfattas också av tillståndskravet i punkt 4.2 i avtalet och har tagits upp i Migrationsverkets meddelande om att avtalet upphör. Av vittnesförhör med bl.a. Anders Svanholm och Susanne Nordin och skrivelser från det kommunala energi- och miljöbolaget HEMAB och från Härnösands kommun och länsstyrelsen framgår dels att den avloppsanslutning som Floating använt i hamnen bedömts som otillräcklig och att länsstyrelsen och HEMAB befarade miljömässiga konsekvenser, dels att Floating inte hade avtal med kommunen om tömning av avloppsvatten eller avfall från fartyget. Inte heller finns tillräckligt stöd för påståendet om ett avtal med Dineli AB som möjliggjorde avloppstömning i Sundsvalls hamn. Floating har således inte heller visat att bolaget uppfyllt avtalets krav på avfallshantering.

Slutsats

Tingsrätten har funnit att Floating genom ovanstående saknat ett sådant tillstånd som avses i punkt 1.1 i avtalet och som lett till att avtalet per den 3 juli 2016 kommit att upphöra. Vid denna utgång saknar tingsrätten skäl att pröva huruvida det förekommit andra brister som kunnat leda till upphörande. Det saknas även skäl att pröva huruvida

någon hävning eller uppsägning skett samt om det funnits en rätt för Migrationsverket att företa sådana rättshandlingar.

Har Migrationsverket genom illojalt agerande begått ett kontraktsbrott?

Tingsrätten prövar därefter Floating's påstående om Migrationsverkets avtalsbrott genom illojalitet. Floating har gjort gällande att Migrationsverket efter avtalets ingående agerat illojalt mot Floating, då Migrationsverket med anledning av att behovet av boendeplatser minskat dramatiskt inte längre ville fullfölja avtalet. Migrationsverket har bestritt påståendet. Bevisbördan för att Migrationsverket agerat illojalt ligger på Floating som ska styrka sitt påstående.

Mot bakgrund av de kostnader och höga risker som avtalet innebar för båda parter anser tingsrätten att en viss lojalitetsplikt förelåg mellan parterna även om det inte var fråga om någon mera långvarig avtalsrelation.

Har Migrationsverket brutit mot lojalitetsplikten och avtalet genom att agera för att avtalet inte ska fullföljas?

I målet har Floating gjort gällande en rad omständigheter som uttryck för illojalt agerande från Migrationsverkets sida. Tingsrätten måste först ta ställning till vilka omständigheter som är styrkta i målet, för att därefter bedöma om vad som styrkts utgör sådant illojalt agerande som kan utgöra avtalsbrott.

Floating har som ett uttryck för illojalitet gjort gällande att Migrationsverket i februari 2016 fick reda på att Härnösands kommun inte tänkte bevilja bygglovsansökan men underrättade inte Floating om detta och att Migrationsverket dessutom lovade kommunens företrädare att inte låta fartyget lägga till i hamn i Härnösand.

Kjell Tandberg och Jon Ulfsrud har om detta berättat att de först fick positiva reaktioner från Härnösands kommun angående placeringen av fartyget i Härnösands hamn men att tonen ändrades och att kommunalrådet Fred Nilsson berättade i massmedia att han fått ett löfte från Migrationsverket att de inte skulle placera en båt för flyktingboende i kommunen.

Fred Nilsson, som vid tiden var kommunalråd och kommunstyrelsens ordförande i Härnösands kommun, har förklarat att han blev kontaktad av Floating angående dess planer att lägga passagerarfartyget i Härnösands djuphamn. Efter interna överläggningar blev kommunens hållning att den inte kunde acceptera en så stor anläggning i den enda djuphamnen. Han berättade för Floating per telefon att bygglov skulle krävas för etableringen och beskrev bygglovsprocessen men förklarade också att Floating kunde förvänta sig ett avslag på en bygglovsansökan. Under februari månad kontaktade han även Willis Åberg för att få veta om Migrationsverket tänkte fortsätta etableringen även om kommunen krävde bygglov för anläggningen och avlog en bygglovsansökan. Han fick då beskedet att Migrationsverket i ett sådant fall inte skulle trotsa kommunen utan följa avtalets krav på att tillstånd skulle finnas.

Tingsrätten konstaterar att det finns vissa oklarheter när det gäller i vilken ordning de olika kontakterna togs och beskeden lämnades. Genom Fred Nilssons vittnesmål framgår dock, menar tingsrätten, att kommunen själv upplyst Floating om sin syn på bygglovskravet, vilket även är förenligt med att Floating senare återkallade ansökan med hänvisning till att bygglov ändå inte krävdes. Vidare har Willis Åberg bestämt förnekat att han skulle ha lovat Härnösands kommun att inte lägga en båt i kommunen, vilket stöds av Fred Nilssons uppgift om att det han i media kallat ett löfte i själva verket var en upplysning från Migrationsverket om att man inte avsåg att gå emot en kommun som avslagit en bygglovsansökan rörande anläggningen.

Tingsrätten finner att Floating i denna del inte visat att något illojalt agerande förekommit från Migrationsverkets sida.

Floating har vidare hävdad att Migrationsverket sagt till Floating att inte ta fartyget till Härnösands djuphamn utan istället leta efter en nedlagd industrihamn.

Till stöd för detta påstående finns endast uppgifter från Kjell Tandberg, Espen Tandberg och Jon Ulfsrud som lämnat delvis olika uppgifter om hur och av vem de fått beskedet. Samtidigt har de vittnen som varit anställda på Migrationsverket förnekat att de uppmanat Floating att inte gå till djuphamnen och har betonat att det låg i Floatings uppdrag att hitta en lämplig hamn.

Eftersom påståendet således inte har stöd i någon annan bevisning än uppgifter från ställföreträdarna för Floating och vittnet Jon Ulfsrud och då tingsrätten bedömer bevisvärdet av deras uppgifter som begränsat, har Floating inte heller styrkt detta påstående, än mindre att det skulle utgöra något slags illojalitet.

Efter kontakterna med Härnösands kommun vände sig Floating istället till Timrå kommun med förslaget att lägga fartyget i hamnen Vivstavarv i Timrå. Floating har gjort gällande att Migrationsverket agerat för att Timrå kommun skulle tacka nej till att fartyget lade till i Vivstavarv.

Till stöd härför har Floating åberopat uppgifter från Kjell Tandberg, Espen Tandberg och Jon Ulfsrud om att kommunalrådet i Timrå Ewa Lindstrand först var mycket positiv till etableringen men att hon sedan ändrade sig. De har uppgett att Ewa Lindstrand var bekymrad över antalet barn på fartyget då kommunen skulle få svårt att ordna skola åt alla. Till Floating hade Stewe Nilsson vid Migrationsverket tidigare sagt att det kunde bli fråga om högst ett femtiotal barn men när Ewa Lindstrand ställde frågan till Migrationsverket fick hon beskedet att det kunde bli så många som 700 barn, vilket fick Timrå kommun att tacka nej till etableringen.

Uppgifterna om vad Migrationsverkets illojala agerande bestod i är vaga och otydliga och som tingsrätten konstaterat ovan är bevisvärdet av dessa uppgifter begränsat. De vittnen som Migrationsverket åberopat har samstämmigt och på ett trovärdigt sätt

berättat att de inte lagt sig i diskussionerna om Timrå kommun men att Migrationsverket förklarar att myndigheten inte kunde lämna några löften om antalet barn som skulle bo på båten. Vidare har Ewa Lindstrand och Klas Lundgren, bygg- och miljöchef i Timrå kommun, klargjort att Migrationsverket inte varit inblandat i kommunens bedömning, att Migrationsverket lämnat just det besked som Migrationsverkets vittnen beskrivit samt att även frågan om bygglov var avgörande för bedömningen. Något annat stöd för påståendet om illojalt agerande har inte framkommit och tingsrätten finner att Floating inte heller i denna del har styrkt sitt påstående.

Slutligen har Floating gjort gällande att Migrationsverket i april 2016 bett Floating att fortsätta med sina förberedelser rörande fartyget trots att Migrationsverket självt inte hade någon avsikt att fullfölja avtalet samt att Migrationsverket under våren utrett frågan om skadestånd vid hävning och möjligheten att ta sig ur avtalet.

Det framgår av utredningen i målet att parterna hade ett möte i april vid vilket Floating ville få verkets syn på behovet av bygglov för ett passagerarfartyg. Vid mötet ifrågasattes om Migrationsverket längre hade någon vilja att genomföra avtalet men Migrationsverket bekräftade sin avsikt att fortsätta. Det framgår av båda parter bevisning att Migrationsverket fortfarande hade behov av boendeplatser, även om inströmningen av asylsökande hade minskat. Migrationsverket förklarade vidare att man inte kunde svara på om bygglov krävdes eller ej eftersom det var kommunerna som beslutade i bygglovsfrågor.

Tingsrätten konstaterar att det kunde ha varit lämpligt av Migrationsverket att ha lite närmare kontakt med Floating sedan det framkommit att bolaget var oroligt för att Migrationsverket skulle dra sig ur avtalet. I övrigt har det inte framkommit några konkreta omständigheter som tyder på att Migrationsverket inte hade för avsikt att fullfölja avtalet. Tvärtom har t.ex. Willis Åberg uppgett att man hade för avsikt att placera asylsökande på båten även om det skulle bli färre än man ursprungligen räknat med.

Floating har åberopat en kostnadsräkning från advokatfirman Flood Herslow och Holme som visar att Migrationsverket anlitat advokatbyrån angående frågor om bl.a. hävning av avtal och skadestånd. Byrån har dock arbetat med flera olika ärenden och frågeställningar och det kan inte anses visat att den ifrågasatta utredningen rört just avtalet med Floating. Enligt tingsrättens mening kan det inte heller anses illojalt att en avtalspart utreder konsekvenserna och effekterna av ett ingånget avtal.

Skrivningen från Migrationsverkets ombud i mail den 21 juni 2016 om att inflyttning inte skulle påbörjas leder enligt tingsrättens mening inte heller till slutsatsen att Migrationsverket avsåg att ensidigt bringa avtalet till upphörande. Detta stöds också av vad vittnet Peter Olsson uppgett om bakgrunden och syftet med mailet. Enligt Peter Olsson skrevs mailet utifrån att verket redan före Länsstyrelsens förbudsbeslut fått del av ett brev från kommunen om att verksamheten i Utansjö bröt mot lag. Migrationsverket avsåg dock att fortsätta med planeringen av verksamheten, förutsatt att Floating kunde visa att bolaget hade samtliga tillstånd. Tingsrätten konstaterar att det i målet saknas utredning som ger anledning att ifrågasätta vad Peter Olsson uppgett om syftet med mailet och som sålunda stödjer att Migrationsverket saknat avsikt att fullfölja avtalet.

Floating har således inte heller i dessa avseenden förmått styrka ett illojalt agerande hos Migrationsverket.

Vid dessa förhållanden har Floating inte styrkt att Migrationsverket gjort sig skyldig till avtalsbrott och anledning saknas för tingsrätten att pröva Floatings eventuella skada.

Sammanfattande slutsatser

Parternas avtal har inneburit ett åtagande för Floating att utreda samtliga tillstånd som krävdes för att bedriva ett asylboende på ett fartyg. Avtalet har vidare inneburit ett åliggande för Floating att se till att bolaget hade alla dessa tillstånd senast ett visst

datum – annars skulle avtalet upphöra. Floating har därmed haft att utreda vilka tillstånd som krävdes för att bedriva verksamhet i Utansjö hamn och att se till att de tillstånden fanns senast den 3 juli 2016.

Floating måste ha varit väl medveten om att fråga var om en industrihamn och inte en allmän hamn där passagerarfartyg normalt sett brukar få lägga till.

Trots insikten om att fråga varit om en industrihamn har Floating såvitt framkommit inte närmare undersökt om hamnägaren Unwaste AB haft tillstånd att ta emot passagerarfartyg. Även om Unwaste AB underförstått eller uttryckligen kan ha gett uttryck för att mottagandet av Ocean Gala omfattades av Länsstyrelsens tillstånd till verksamheten i hamnen är det inte en omständighet som påverkar Floatings förpliktelse enligt avtalet med Migrationsverket. Genom Länsstyrelsens beslut den 22 juni 2016 om förbud och föreläggande om samråd står det i stället klart att Unwaste AB inte hade rätt att ta emot passagerarfartyg i Utansjö hamn, med följderna att Floating inte heller hade rätt att bedriva verksamhet där. Länsstyrelsens beslut var vidare verkställbart mot Floating. Det sagda innebär att Floating, på grund av såväl beslutet som de omständigheter som låg till grund för beslutet, per den 3 juli 2016 inte hade någon avtalsenlig kajplats att bedriva verksamheten vid. Floating hade inte heller de anslutningar för avfall eller avlopp som fordrades.

Med denna bedömning har Floating inte-förmått visa att det minskade behovet av boendeplatser för flyktingar utgjort det bakomliggande skälet till att Migrationsverket ansett att avtalet upphört. Det har inte heller framkommit att Migrationsverket agerat på ett sådant illojalt sätt gentemot Floating att det påverkar bedömningen i fråga om avtalets bestånd.

Mot den bakgrund som redovisats ovan har kravet på att samtliga tillstånd skulle finnas den 3 juli 2016 inte uppfyllts av Floating. Avtalsvillkoret i fråga om tillstånd är inte oskäligt. Avtalet ska således inte längre gälla och därmed kan inget skadestånd utgå. Käromålet ska redan på dessa grunder ogillas.

Rättegångskostnad

Floating ska som tappande part ersätta Migrationsverkets rättegångskostnad. Den begärda ersättningen är skälig.

Floating har yrkat att Migrationsverket ska åläggas att betala en del av bolagets rättegångskostnad till följd av att Migrationsverket gjort sig skyldig till försumlig processföring. Försumligheten har enligt Floating bestått i att Migrationsverket i ett sent skede inför huvudförhandlingen återkallat en av grunderna för bestridande, om att ett bulvanförhållande förelåg och att ett annat bolag skulle betraktas som verklig motpart till Migrationsverket.

Migrationsverket har bestritt yrkandet och att påståendet om försumlig processföring.

Migrationsverket har i en skrivelse den 25 september 2019 återkallat en invändning rörande bulvanförhållande och konstruerade skenavtal, med hänvisning till att man genom edition fått del av Floatings bokföring avseende räkenskapsåret 2016. Med hänsyn till att frågan om edition slutligt avgjordes genom beslut av Högsta domstolen den 4 juli 2019 kan det enligt tingsrättens mening inte anses försumligt att Migrationsverket, efter genomgång av materialet, först i ett sent skede inför huvudförhandlingen kunnat ta ställning till invändningens hållbarhet. Det finns därmed inte skäl att ålägga Migrationsverket ersättningsskyldighet för Floatings kostnader.

7. ÖVERKLAGANDEHÄNVISNING

HUR MAN ÖVERKLAGAR; se bilaga A.

Överklagande senast den 30 december 2019 ställs till Göta hovrätt. Prövningstillstånd krävs.

På tingsrättens vägnar

Fredrik Lenter

Sophie Falkman

Rebecca Haenflein

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, tingsrätt

TR-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se